

คู่มือการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรค
และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

Good Farming Management Farm Certification Manual

สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์

ปรับปรุง 2568

คำนำ

คู่มือการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม Good Farming Management Farm Certification Manual จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานสำหรับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ให้มีความเข้าใจถึงหลักเกณฑ์ และขั้นตอนขอรับและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (GFM) ให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักวิชาการ และมีมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ อ้างอิงตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม Good Farming Management (GFM) พ.ศ. 2569

ผู้จัดทำหวังว่าคู่มือฯ ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่เกี่ยวข้อง หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้จัดทำยินดีน้อมรับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาปรับปรุงงานให้ก่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ และเกษตรกรต่อไป

สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์

สารบัญ

	หน้า	
คำนำ	1	
สารบัญ	2	
บทนำ	3	
บทที่ 1	ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม Good Farming Management (GFM) พ.ศ. 2569	6
บทที่ 2	ชนิดฟาร์มปศุสัตว์ที่กรมปศุสัตว์ให้การรับรองฟาร์ม GFM	19
บทที่ 3	คุณสมบัติและหน้าที่	23
บทที่ 4	ขั้นตอนการรับรองฟาร์มGFM	26
บทที่ 5	ใบรับรองฟาร์มGFM	62
บทที่ 6	การรายงานการรับรองฟาร์มGFM	71
บทที่ 7	การติดตามฟาร์มGFM	73
บทที่ 8	มาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์ม GFM	74
บทที่ 9	สิทธิประโยชน์	114
บรรณานุกรม	115	

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมา

ตามนโยบายของรัฐบาลในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และความปลอดภัยของผู้บริโภคภายในประเทศนั้น ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์ของประเทศให้มีมาตรฐาน ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงทางอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์โดยตรง อย่างไรก็ตาม เกษตรกรส่วนใหญ่ในประเทศไทยยังคงเป็นกลุ่มเกษตรกรรายย่อย ซึ่งมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน งบประมาณ ทรัพยากร และองค์ความรู้ โดยเฉพาะในด้านระบบการป้องกันโรคในฟาร์ม ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการระบาดของโรคสัตว์ ซึ่งอาจแพร่กระจายไปยังฟาร์มขนาดใหญ่ และส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจปศุสัตว์ในระดับประเทศ โรคระบาดในสัตว์ไม่เพียงแต่กระทบต่อสุขภาพสัตว์และผลผลิตเท่านั้น แต่ยังกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร ตลอดจนสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่บางประเทศใช้เป็นเครื่องมือในการกีดกันทางการค้า ตามข้อกำหนดขององค์การสุขภาพสัตว์โลก (World Organization for Animal Health: WOAH) ดังนั้น “มาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity)” จึงถูกยอมรับว่าเป็นแนวทางพื้นฐานที่สำคัญในการลดความเสี่ยงจากโรคระบาดในฟาร์ม โดยครอบคลุมการจัดการสุขาภิบาล การเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน การเฝ้าระวังโรค และการตรวจวินิจฉัยโรคอย่างเป็นระบบ

เพื่อรองรับแนวทางดังกล่าว กรมปศุสัตว์จึงได้กำหนดนโยบายการขับเคลื่อนฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม เพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการฟาร์มของประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรรายย่อย ให้สามารถพัฒนาไปสู่ฟาร์มที่มีระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ อ้างอิงตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม Good Farming Management (GFM) พ.ศ. 2569 ซึ่งมีพื้นฐานจากการเลี้ยงสัตว์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. 2561 โดยดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติการรายชนิดสัตว์ เช่น แผนปฏิบัติการโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. 2564–2570 (ร่าง) แผนปฏิบัติการสุกร พ.ศ. 2566–2570 และแผนปฏิบัติการป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรคปากและเท้าเปื่อย พ.ศ. 2566–2570 เป็นต้น

ปัจจุบันกรมปศุสัตว์ให้การรับรองฟาร์ม GFM ในฟาร์มปศุสัตว์ 9 ชนิด ได้แก่ สัตว์ปีกพื้นเมือง เป็ด ไก่ไข่ โคนม โคเนื้อ กระบือ แพะ แกะ และสุกร โดยเกษตรกรจะต้องดำเนินการตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์ม GFM อย่างครบถ้วน และผ่านกระบวนการตรวจประเมินและรับรองจากเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบ GFM พ.ศ. 2569 ซึ่งการรับรองดังกล่าวมีอายุการรับรอง 3 ปี และต้องต่ออายุทุก ๆ 3 ปี พร้อมรักษามาตรฐานการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ฟาร์มที่ได้รับการรับรองฟาร์ม GFM ยังสามารถยื่นขอรับรองสถานภาพฟาร์มปลอดโรค ตามระเบียบกรมปศุสัตว์ พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นอีกหนึ่งมาตรการที่ช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยของสินค้าปศุสัตว์ไทยในระดับสากล และเป็นการลดข้อจำกัดทางการค้าระหว่างประเทศอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์มีความเข้าใจในระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farming Management: GFM) พ.ศ. 2569 รวมถึงหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการรับรองฟาร์มตามระบบ GFM อย่างครบถ้วน

1.2.2 เพื่อให้เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์สามารถปฏิบัติงานด้านการรับรองฟาร์ม GFM ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักวิชาการ มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ และสอดคล้องกับระเบียบกรมปศุสัตว์ที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพของฟาร์มปศุสัตว์ในภาพรวม

1.3 ขอบข่าย

1.3.1 ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรค และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม Good Farming Management (GFM) พ.ศ. 2569

1.3.2 คุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ของผู้ขอรับการรับรอง นายทะเบียน ที่ปรึกษาเกษตรกร และคณะผู้ตรวจประเมิน

1.3.3 ขั้นตอนการขอรับการรับรอง การตรวจประเมินเบื้องต้น การตรวจประเมิน การรับรอง การพักใช้ การยกเลิก การเพิกถอน การอุทธรณ์ และการติดตามฟาร์มที่ได้รับกรรับรอง

1.3.4 แบบประเมินฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรค และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม 9 ชนิดสัตว์ ได้แก่ สัตว์ปีก พื้นเมือง เป็ด ไก่ไข่ โคนมโคเนื้อ กระบือ แพะ แกะ และสุกร

1.3.5 แนวทางการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพของ GFM

1.3.6 ใบคำร้อง และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขอรับและออกใบรับรองฟาร์ม GFM

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ/คำจำกัดความ

“ฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม” หมายความว่า สถานที่เลี้ยงสัตว์ที่ยกระดับการเลี้ยง การจัดการให้มีความปลอดภัยทางชีวภาพ ระบบการบันทึกข้อมูล การพัฒนาคุณภาพผลผลิต เพื่อให้ได้ปศุสัตว์และผลผลิตที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์

“สถานที่เลี้ยงสัตว์” หมายความว่า สถานที่สำหรับการเลี้ยงสัตว์ หรือฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ที่ผู้ขอรับการรับรองใช้ยื่นขอรับการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

“ผู้ขอรับการรับรอง” หมายความว่า เจ้าของสถานที่เลี้ยงสัตว์ หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากเจ้าของสถานที่เลี้ยงสัตว์ ที่ยื่นขอรับการรับรอง

“ที่ปรึกษาของเกษตรกร” หมายความว่า เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ หรือบุคคลที่กรมปศุสัตว์มอบหมายให้ทำหน้าที่ติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินเบื้องต้นก่อนการตรวจประเมิน โดยมีคุณสมบัติตามระเบียบนี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ที่ทำหน้าที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม หลักสูตร “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์” หรือหลักสูตร “ฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมจากกรมปศุสัตว์” หรือได้รับคำแนะนำจากที่ปรึกษาของเกษตรกร

“**คณะผู้ตรวจประเมิน**” หมายความว่า คณะผู้ตรวจประเมินการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม โดยมีคุณสมบัติและหน้าที่ตามระเบียบนี้

“**การประเมินเบื้องต้น**” หมายความว่า การตรวจประเมินความพร้อมของสถานที่เลี้ยงสัตว์เบื้องต้นก่อนการตรวจประเมิน

“**การตรวจประเมิน**” หมายความว่า การตรวจประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์ เพื่อประเมิน และตรวจสอบเกี่ยวกับระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม ตามแบบประเมินที่กรมปศุสัตว์กำหนด

“**การรับรอง**” หมายความว่า การรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

“**ผู้ได้รับการรับรอง**” หมายความว่า ผู้ขอรับการรับรองที่ผ่านการประเมินและได้รับการรับรองระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมจากกรมปศุสัตว์

“**คงไว้ซึ่งการรับรอง**” หมายความว่า การคงไว้ซึ่งการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมแก่ผู้ได้รับการรับรอง และยังอยู่ระหว่างอายุการรับรอง

“**ต่ออายุการรับรอง**” หมายความว่า การต่ออายุการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมแก่ผู้ได้รับการรับรองที่ยื่นขอต่ออายุการรับรอง

“**พักใช้การรับรอง**” หมายความว่า การพักใช้การรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

“**เพิกถอนการรับรอง**” หมายความว่า การเพิกถอนการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

“**ยกเลิกการรับรอง**” หมายความว่า การยกเลิกการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

“**แบบประเมิน**” หมายความว่า แบบประเมินฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

“**ใบรับรอง**” หมายความว่า ใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดออกให้แก่ผู้ได้รับการรับรอง รูปแบบตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

“**แบบคำร้อง**” หมายความว่า แบบคำร้องที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรอง และอื่น ๆ ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

“**ใบแทน**” หมายความว่า ใบแทนใบรับรอง ซึ่งออกโดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ในกรณีผู้ได้รับการรับรองมีความประสงค์ขอใบรับรองใหม่ เนื่องจากใบรับรองฉบับเดิมชำรุดหรือสูญหาย

“**คู่มือการรับรองฟาร์ม**” หมายความว่า คู่มือการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farm Management: GFM)

บทที่ 1

ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (GFM) พ.ศ. 2569

ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farming Management: GFM) พ.ศ. 2569 จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดกรอบแนวทางในการขอรับและออกใบรับรองฟาร์ม GFM สำหรับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ ซึ่งสามารถใช้เป็นมาตรฐานกลางในการรับรองฟาร์มทั่วประเทศ และเป็นการเตรียมความพร้อมของฟาร์มปศุสัตว์ไทยในการเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานฟาร์ม GAP และการค้าระหว่างประเทศอย่างยั่งยืน

ระเบียบฯ โดยแบ่งออกเป็น 10 หมวด และบทเฉพาะกาล ดังนี้

หมวดที่ 1 ผู้ขอรับการรับรอง สถานที่เลี้ยงสัตว์ ที่ปรึกษาของเกษตรกร และคณะผู้ตรวจประเมิน

กล่าวถึง คุณสมบัติและหน้าที่ของผู้ขอรับการรับรอง ปรึกษาของเกษตรกร คณะผู้ตรวจประเมิน และลักษณะของสถานที่เลี้ยงสัตว์

หมวดที่ 2 การขอรับการรับรอง การตรวจประเมิน การรับรองและการออกใบรับรอง และเงื่อนไขสำหรับผู้ได้รับการรับรอง

กล่าวถึง ขั้นตอนการยื่นขอใบรับรอง รูปแบบและขั้นตอนการตรวจประเมิน การรับรองและการออกใบรับรอง และเงื่อนไขสำหรับผู้ขอรับการรับรองที่ได้รับการรับรอง

หมวดที่ 3 อายุใบรับรอง และการต่ออายุใบรับรอง

กล่าวถึง อายุของใบรับรอง ขั้นตอนการยื่นต่ออายุการรับรอง และเงื่อนไขการรับรองต่ออายุ

หมวดที่ 4 การตรวจติดตาม และการติดตามระบบการตรวจประเมิน

กล่าวถึง การตรวจติดตามฟาร์มที่ได้รับการรับรอง และการติดตามระบบการตรวจประเมิน

หมวดที่ 5 การยกเลิกการรับรอง

กล่าวถึง สาเหตุของการยกเลิกการรับรอง และขั้นตอนการยกเลิกการรับรอง

หมวดที่ 6 การพักใช้การรับรอง

กล่าวถึง สาเหตุของการพักใช้การรับรอง ขั้นตอนการพักใช้การรับรอง ระยะเวลาการพักใช้การรับรอง และการคงไว้ซึ่งการรับรอง

หมวดที่ 7 การเพิกถอนการรับรอง

กล่าวถึง สาเหตุของการเพิกถอนการรับรอง และขั้นตอนการเพิกถอนการรับรอง

หมวดที่ 8 การอุทธรณ์

กล่าวถึง ระยะเวลาและขั้นตอนในการอุทธรณ์ กรณีถูกพักใช้ ยกเลิก หรือเพิกถอนการรับรอง

หมวดที่ 9 การจัดทำและเก็บข้อมูล

กล่าวถึง การจัดทำข้อมูลการรับรอง การต่ออายุ การยกเลิก การพักใช้ และการเพิกถอนการ

รับรอง

หมวดที่ 10 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรอง การตรวจประเมิน และอื่นๆ

กล่าวถึง ใบคำร้องต่างๆ ใบรับรอง และแบบประเมินฟาร์ม GFM

บทเฉพาะกาล

กล่าวถึง การดำเนินการเมื่อระเบียบฯฉบับใหม่มีการประกาศใช้

ระเบียบกรมปศุสัตว์

ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

(Good Farm Management : GFM)

พ.ศ. ๒๕๖๙

เพื่อให้มีการยกระดับฟาร์มปศุสัตว์ที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นการลดความสูญเสียของเกษตรกรจากปัญหาโรคระบาด มีผลผลิตดี มีคุณภาพ และเป็น การเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาให้เป็นฟาร์มที่มีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์ โดยดำเนินการ ตามหลักวิชาการและมีการปฏิบัติงานในแนวทางเดียวกัน

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ อธิบดีกรมปศุสัตว์ จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองฟาร์ม ที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farm Management : GFM) พ.ศ. ๒๕๖๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบ การป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม” หมายความว่า สถานที่เลี้ยงสัตว์ ที่ยกระดับการเลี้ยง การจัดการให้มีความปลอดภัยทางชีวภาพ ระบบการบันทึกข้อมูล การพัฒนา คุณภาพผลผลิต เพื่อให้ได้ปศุสัตว์และผลผลิตที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และได้รับการรับรอง จากกรมปศุสัตว์

“สถานที่เลี้ยงสัตว์” หมายความว่า สถานที่สำหรับการเลี้ยงสัตว์ หรือฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ที่ผู้ขอรับการรับรองใช้ยื่นขอรับการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

“ผู้ขอรับการรับรอง” หมายความว่า เจ้าของสถานที่เลี้ยงสัตว์ หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจ จากเจ้าของสถานที่เลี้ยงสัตว์ ที่ยื่นขอรับการรับรอง

“ที่ปรึกษาของเกษตรกร” หมายความว่า เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ หรือบุคคลที่กรมปศุสัตว์ มอบหมายให้ทำหน้าที่ติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินเบื้องต้นก่อนการตรวจประเมิน โดยมีคุณสมบัติ ตามระเบียบนี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ที่ทำหน้าที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์” หรือหลักสูตร “ฟาร์ม ที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมจากกรมปศุสัตว์” หรือได้รับคำแนะนำ จากที่ปรึกษาของเกษตรกร

“คณะผู้ตรวจประเมิน” หมายความว่า คณะผู้ตรวจประเมินการรับรองฟาร์มที่มีระบบ การป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม โดยมีคุณสมบัติและหน้าที่ตามระเบียบนี้

“การประเมินเบื้องต้น” หมายความว่า การตรวจประเมินความพร้อมของสถานที่เลี้ยงสัตว์ เบื้องต้นก่อนการตรวจประเมิน

“การตรวจประเมิน” หมายความว่า การตรวจประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์ เพื่อประเมิน และตรวจสอบเกี่ยวกับระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม ตามแบบประเมินที่กรมปศุสัตว์ กำหนด

“การรับรอง” หมายความว่า การรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ ที่เหมาะสม

“ผู้ได้รับการรับรอง” หมายความว่า ผู้ขอรับการรับรองที่ผ่านการประเมินและได้รับ การรับรองระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมจากกรมปศุสัตว์

“คงไว้ซึ่งการรับรอง” หมายความว่า การคงไว้ซึ่งการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรค และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมแก่ผู้ได้รับการรับรอง และยังอยู่ระหว่างอายุการรับรอง

“ต่ออายุการรับรอง” หมายความว่า การต่ออายุการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรค และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมแก่ผู้ได้รับการรับรองที่ยื่นขอต่ออายุการรับรอง

“พักใช้การรับรอง” หมายความว่า การพักใช้การรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรค และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

“เพิกถอนการรับรอง” หมายความว่า การเพิกถอนการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรค และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

“ยกเลิกการรับรอง” หมายความว่า การยกเลิกการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรค และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

“แบบประเมิน” หมายความว่า แบบประเมินฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ ที่เหมาะสม

“ใบรับรอง” หมายความว่า ใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ ที่เหมาะสมที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดออกให้แก่ผู้ได้รับการรับรอง รูปแบบตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

“แบบคำร้อง” หมายความว่า แบบคำร้องที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรอง และอื่น ๆ ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

“ไบแทน” หมายความว่า ไบแทนไบรับรอง ซึ่งออกโดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ในกรณี ผู้ได้รับการรับรองมีความประสงค์ขอไบรับรองใหม่ เนื่องจากไบรับรองฉบับเดิมชำรุดหรือสูญหาย

“คู่มือการรับรองฟาร์ม” หมายความว่า คู่มือการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรค และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farm Management : GFM)

“สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด” หมายความว่า สำนักงานปศุสัตว์พื้นที่กรุงเทพมหานครด้วย

“สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ” หมายความว่า สำนักงานปศุสัตว์พื้นที่ ๑ - ๑๔ ในสังกัด สำนักงานปศุสัตว์พื้นที่กรุงเทพมหานครด้วย

ข้อ ๕ ให้อธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศ คำสั่ง คู่มือ และกำหนดแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

ผู้ขอรับการรับรอง สถานที่เลี้ยงสัตว์ ที่ปรึกษาของเกษตรกร
และคณะผู้ตรวจประเมิน

ส่วนที่ ๑

ผู้ขอรับการรับรอง และสถานที่เลี้ยงสัตว์

ข้อ ๖ ผู้ขอรับการรับรอง ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้ที่ยื่นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือนจากกรมปศุสัตว์
- (๒) ไม่เป็นผู้ถูกเพิกถอนการรับรอง เว้นแต่เคยถูกเพิกถอนการรับรองมาแล้วมากกว่า ๒ ปี
- (๓) ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์” หรือหลักสูตร “ฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม” หรือได้รับคำแนะนำจากที่ปรึกษาของเกษตรกร และได้รับการขึ้นทะเบียนโดยนายทะเบียนตามระเบียบนี้
- (๔) ดำเนินการพัฒนาสถานที่เลี้ยงสัตว์ให้เป็นไปตามคำแนะนำของที่ปรึกษาของเกษตรกร

ข้อ ๗ สถานที่เลี้ยงสัตว์ ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นสถานที่เลี้ยงสัตว์ ตามชนิดสัตว์ที่กรมปศุสัตว์กำหนด
- (๒) ไม่เป็นฟาร์มที่ได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์ (Good Agricultural Practices for Livestock : GAP for Livestock) ปศุสัตว์อินทรีย์ หรือมาตรฐานการเลี้ยงหมูหลุม

ส่วนที่ ๒

ที่ปรึกษาของเกษตรกร และคณะผู้ตรวจประเมิน

ข้อ ๘ ที่ปรึกษาของเกษตรกร ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ หรือบุคคลที่กรมปศุสัตว์มอบหมาย

(๒) ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร “การตรวจประเมินฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม” หรือหลักสูตร “ผู้ตรวจประเมินการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์” หรือ “ผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์” จากกรมปศุสัตว์ หรือได้รับคำแนะนำจากคณะผู้ตรวจประเมิน
ข้อ ๙ ที่ปรึกษาของเกษตรกรรมมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ประชาสัมพันธ์ อบรมหลักสูตร “ฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม” และให้คำแนะนำระบบการป้องกันโรค การจัดการเลี้ยงสัตว์ และการปฏิบัติในกระบวนการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมให้เกษตรกรในพื้นที่

(๒) ติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินเบื้องต้นให้กับผู้ขอรับการรับรอง

ข้อ ๑๐ ปศุสัตว์จังหวัดแต่งตั้งคณะผู้ตรวจประเมินอย่างน้อย ๒ คน ประกอบด้วยหัวหน้าคณะผู้ตรวจประเมิน และผู้ตรวจประเมิน

ข้อ ๑๑ คณะผู้ตรวจประเมิน มีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) หัวหน้าคณะผู้ตรวจประเมิน

(ก) ปศุสัตว์อำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

(ข) จบการศึกษาขั้นต่ำระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาสัตวแพทย์ หรือสัตวบาล หรือสัตวศาสตร์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับปศุสัตว์

(ค) ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร “การตรวจประเมินฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม” หรือหลักสูตร “ผู้ตรวจประเมินการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์” หรือ “ผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์” จากกรมปศุสัตว์

(๒) ผู้ตรวจประเมิน

(ก) เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

(ข) จบการศึกษาตาม (๑) (ข)

(ค) ผ่านการฝึกอบรมตาม (๑) (ค) หรือได้รับคำแนะนำจากหัวหน้าคณะผู้ตรวจประเมิน

ข้อ ๑๒ คณะผู้ตรวจประเมินมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ดำเนินการตรวจประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑ เดือน นับตั้งแต่ได้รับเอกสารครบถ้วน

(๒) สอบสวนข้อเท็จจริง

(๓) อบรมที่ปรึกษาของเกษตรกรรม

(๔) ดำเนินการเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจประเมิน ตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์มอบหมาย

หมวด ๒

การขอรับการรับรอง การตรวจประเมิน การรับรองและการออกใบรับรอง
และเงื่อนไขสำหรับผู้ได้รับการรับรอง

ส่วนที่ ๑
การขอรับการรับรอง

ข้อ ๑๓ ผู้ขอรับการรับรอง ที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๖ และมีสถานที่เลี้ยงสัตว์ที่มีลักษณะตามข้อ ๗ ยื่นแบบคำร้องและหลักฐานตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด ต่อสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ณ ท้องที่ที่สถานที่เลี้ยงสัตว์ตั้งอยู่

ข้อ ๑๔ เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบคำร้องและหลักฐาน และส่งเอกสารทั้งหมดให้คณะผู้ตรวจประเมินดำเนินการตรวจประเมิน และปฏิบัติตามข้อ ๑๒ และข้อ ๑๕ ถึงข้อ ๑๗ ต่อไป

ส่วนที่ ๒
การตรวจประเมิน

ข้อ ๑๕ รูปแบบการตรวจประเมิน มี ๕ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

(๑) การตรวจรับรองใหม่ เป็นการตรวจประเมินเพื่อการรับรองครั้งแรก โดยการตรวจประเมินจะตรวจอย่างละเอียดในทุกข้อกำหนด

(๒) การตรวจติดตาม เป็นการตรวจเพื่อรักษาสถานภาพการรับรอง อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

(๓) การตรวจต่ออายุ เป็นการตรวจประเมินเพื่อการต่ออายุการรับรอง โดยตรวจประเมินอย่างละเอียดในทุกข้อกำหนด ซึ่งจะดำเนินการตรวจประเมินก่อนใบรับรองหมดอายุ ทั้งนี้ การตรวจต่ออายุให้ดำเนินการในรูปแบบการเดินทางไปตรวจ ณ ฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรค และการจัดการที่เหมาะสม (Onsite) กรณีเหตุสุดวิสัยให้พิจารณาดำเนินการในรูปแบบการตรวจประเมินระยะไกล (Remote Audit)

(๔) ตรวจติดตามผลการแก้ไข เป็นการตรวจติดตามผลการแก้ไขข้อบกพร่องจากการตรวจประเมินครั้งก่อน

(๕) การตรวจกรณีพิเศษ เป็นการตรวจประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ผู้ขอรับการรับรองทราบล่วงหน้าเป็นกรณีพิเศษ ดังต่อไปนี้

(ก) มีเหตุอันควรสงสัยว่าสถานที่เลี้ยงสัตว์ที่ได้รับการรับรองไม่ปฏิบัติตามกฎหมายด้านการปศุสัตว์ที่เกี่ยวข้อง

(ข) เมื่อมีการร้องเรียนหรือพบว่า ผู้ได้รับการรับรองไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

(ค) กรณีมีการโอนกิจการ

(ง) กรณีอื่น ๆ ตามที่กรมปศุสัตว์มอบหมายให้ดำเนินการ

ข้อ ๑๖ หลังจากตรวจประเมินแล้วเสร็จ ให้คณะผู้ตรวจประเมินพิจารณาผลการตรวจประเมินเบื้องต้น จัดทำรายงานผลการตรวจประเมิน แจ้งผลการตรวจประเมินให้ผู้ขอรับการรับรองทราบ ภายใน ๗ วันทำการ

ข้อ ๑๗ ให้คณะผู้ตรวจประเมิน เสนอรายงานผลการตรวจประเมินตามข้อ ๑๖ พร้อมเอกสาร ให้ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณา ภายใน ๗ วันทำการ

ส่วนที่ ๓

การรับรอง และการออกใบรับรอง

ข้อ ๑๘ ปศุสัตว์จังหวัดเป็นผู้พิจารณาให้การรับรอง คงไว้ซึ่งการรับรอง ต่ออายุการรับรอง พักใช้การรับรอง เพิกถอนการรับรอง และการยกเลิกการรับรอง

ข้อ ๑๙ เมื่อปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาแล้วเห็นควรให้มีการรับรอง หรือต่ออายุการรับรอง ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการออกใบรับรอง ให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วัน

กรณีปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาแล้วเห็นควรไม่รับรอง ต้องให้ผู้ขอรับการรับรองมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับรอง และแจ้งสิทธิอุทธรณ์ไปยังผู้ขอรับการรับรอง

ส่วนที่ ๔

เงื่อนไขสำหรับผู้ได้รับการรับรอง

ข้อ ๒๐ ผู้ได้รับการรับรอง ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) รักษาไว้ซึ่งระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม ตลอดระยะเวลาที่ได้รับการรับรอง และไม่กระทำผิดต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการปศุสัตว์

(๒) อ้างถึงการรับรองเฉพาะในขอบข่ายที่ได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์เท่านั้น

(๓) ต้องไม่นำใบรับรองไปใช้ในทางที่ทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่าทำให้เกิดความเข้าใจผิด

(๔) ยุติการใช้สิ่งพิมพ์ สื่อโฆษณาที่มีการอ้างถึงการได้รับการรับรองนั้นทั้งหมด เมื่อมีการพักใช้การรับรอง เพิกถอนการรับรอง หรือยกเลิกการรับรองไม่ว่าด้วยสาเหตุใด

(๕) ให้ความร่วมมือแก่ผู้ตรวจประเมิน และเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ ในการตรวจประเมินทุกครั้ง ยินยอมให้ผู้ตรวจประเมินและเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์เข้าตรวจสอบในสถานที่เลี้ยงสัตว์ทั้งหมดที่ถือครอง และยินยอมให้มีการสุ่มตัวอย่างไปตรวจวิเคราะห์แล้วแต่กรณี

(๖) ส่งมอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรองที่เป็นปัจจุบันให้แก่คณะผู้ตรวจประเมินเมื่อได้รับการร้องขอ

(๗) หากประสงค์จะต่ออายุการรับรอง สามารถยื่นคำร้องและหลักฐานต่อสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ภายใน ๖ เดือน ก่อนวันหมดอายุการรับรอง

(๘) หากมีการโอนกิจการ ให้ผู้รับโอนกิจการแจ้งสำนักงานปศุสัตว์อำเภอทราบเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้คณะผู้ตรวจประเมินตรวจสอบการรักษาไว้ซึ่งฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรค และการเลี้ยงสัตว์ ที่เหมาะสมตามที่ได้รับการรับรองไว้ หากมีข้อบกพร่องให้ผู้รับโอนกิจการดำเนินการแก้ไขให้สอดคล้อง ตามที่คณะผู้ตรวจประเมินแจ้ง

(๙) การย้ายที่ตั้งสถานที่เลี้ยงสัตว์หรือเลิกกิจการ ให้แจ้งสำนักงานปศุสัตว์อำเภอทราบ เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อยกเลิกการรับรอง

(๑๐) กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงชื่อสถานที่เลี้ยงสัตว์ แต่ยังคงสถานที่ตั้งเดิมหรือข้อมูลอื่น ๆ ในใบรับรอง ให้แจ้งสำนักงานปศุสัตว์อำเภอทราบเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมหลักฐานการเปลี่ยนแปลง เพื่อดำเนินการออกใบรับรองฉบับใหม่ โดยมีอายุเท่ากับฉบับเดิมที่เหลืออยู่ ทั้งนี้ ต้องส่งคืนใบรับรองฉบับเดิม ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับใบรับรองฉบับใหม่ มายังสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

(๑๑) กรณีใบรับรองชำรุดหรือสูญหาย ให้นำใบรับรองที่ชำรุดหรือเอกสารหลักฐานการแจ้งความ เอกสารสูญหายมายังสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพื่อตรวจสอบและออกใบแทน โดยใบแทนจะมีอายุ เท่าใบรับรองฉบับเดิมที่เหลืออยู่

หมวด ๓

อายุใบรับรอง และการต่ออายุใบรับรอง

ส่วนที่ ๑

อายุใบรับรอง

ข้อ ๒๑ ใบรับรองมีอายุ ๓ ปี นับแต่วันที่ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาให้การรับรอง

ส่วนที่ ๒

การต่ออายุใบรับรอง

ข้อ ๒๒ ผู้ได้รับการรับรองที่มีความประสงค์จะขอต่ออายุการรับรองยื่นแบบคำร้อง และหลักฐานต่อสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ณ ที่อยู่ที่สถานที่เลี้ยงสัตว์ ภายใน ๖ เดือนก่อนวันหมดอายุ การรับรอง

ข้อ ๒๓ เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบคำร้อง และหลักฐาน และส่งเอกสารทั้งหมดให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เพื่อให้คณะผู้ตรวจประเมิน ดำเนินการตรวจประเมิน และปฏิบัติตามข้อ ๑๒ และข้อ ๑๕ ถึงข้อ ๑๗ ต่อไป

ข้อ ๒๔ กรณีต้องมีการแก้ไขข้อบกพร่องจากการตรวจประเมิน และผู้ได้รับการรับรองไม่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ภายในระยะเวลา ๑ เดือน นับแต่วันที่ทราบผลการตรวจประเมิน และใบรับรองได้หมดอายุลง ให้ผู้ได้รับการรับรองหยุดใช้หรืออ้างอิงใบรับรอง และให้สิ้นสุดกระบวนการตรวจประเมิน เพื่อต่ออายุการรับรอง

ข้อ ๒๕ กรณีปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาแล้วเห็นควรให้มีการต่ออายุการรับรอง ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดออกใบรับรองฉบับใหม่ โดยให้ระบุวันที่ต่ออายุการรับรองเป็นวันถัดจากวันหมดอายุในใบรับรองฉบับเดิม

กรณีปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาแล้วเห็นควรไม่ต่ออายุการรับรอง ต้องให้ผู้ได้รับการรับรองได้มีโอกาสได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๒๖ กรณีปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาให้การรับรองแล้วเสร็จภายหลังใบรับรองฉบับเดิมหมดอายุให้ถือว่าวันที่ต่ออายุการรับรองมีผลนับแต่วันที่ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาให้การรับรองต่ออายุแล้วเสร็จ โดยให้ระบุวันที่ต่ออายุการรับรองเป็นวันถัดจากวันหมดอายุในใบรับรองฉบับเดิม ทั้งนี้ ให้ผู้ได้รับร่อนนำใบรับรองฉบับเดิมมาประทับตราต่ออายุเพื่อใช้แทนจนกว่าจะได้รับใบรับรองฉบับใหม่

กรณีปศุสัตว์จังหวัดไม่ต่ออายุการรับรอง ให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่ต่ออายุการรับรอง และแจ้งสิทธิอุทธรณ์ไปยังผู้ได้รับการรับรอง

หมวด ๔

การตรวจติดตาม และการติดตามระบบการตรวจประเมิน

ส่วนที่ ๑

การตรวจติดตาม

ข้อ ๒๗ ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการตรวจติดตาม เพื่อรักษาสถานภาพฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม ในรูปแบบการเดินทางไปตรวจ ณ ฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรค และการจัดการที่เหมาะสม (Onsite) หรือรูปแบบการตรวจประเมินระยะไกล (Remote Audit) โดยพิจารณาตามความเหมาะสม อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

ส่วนที่ ๒

การติดตามระบบการตรวจประเมิน

ข้อ ๒๘ ให้สำนักงานปศุสัตว์เขตดำเนินการติดตามระบบการตรวจประเมินฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมทุกจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

หมวด ๕
การยกเลิกการรับรอง

ข้อ ๒๙ คณะผู้ตรวจประเมินสามารถจัดทำรายงานเสนอปศุสัตว์จังหวัด เพื่อทำการยกเลิกการรับรอง กรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ได้รับการรับรองเสียชีวิตและไม่มีทายาทดำเนินการเลี้ยงสัตว์ต่อจากผู้ตาย
- (๒) ผู้รับโอนกิจการไม่สามารถรักษาไว้ซึ่งระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมตามที่ได้รับการรับรองไว้
- (๓) ผู้ได้รับการรับรองแจ้งขอยกเลิกการรับรองเป็นลายลักษณ์อักษร กรณีที่ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ หรือย้ายสถานที่เลี้ยงสัตว์ หรือประสงค์ขอยกเลิกการรับรองด้วยเหตุอื่น

ข้อ ๓๐ ก่อนยกเลิกการรับรอง ปศุสัตว์จังหวัดต้องให้ผู้ได้รับการรับรองมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อปศุสัตว์จังหวัดยกเลิกการรับรองแล้ว ต้องแจ้งคำสั่งยกเลิกการรับรองและแจ้งสิทธิอุทธรณ์ไปยังผู้ถูกยกเลิกการรับรอง และให้ผู้ได้รับการรับรองหยุดการอ้างถึงการได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์ นับแต่วันที่ทราบคำสั่งยกเลิกการรับรอง และส่งคืนใบรับรองภายใน ๑๕ วัน นับจากวันที่ทราบคำสั่ง

หมวด ๖
การพักใช้การรับรอง

ข้อ ๓๑ ให้คณะผู้ตรวจประเมินรวบรวมหลักฐานและเอกสาร เสนอให้ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาพักใช้การรับรอง เมื่อตรวจพบหรือรับทราบเหตุที่อาจต้องพักใช้การรับรองอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดหรือขั้นตอนการรับรอง และผู้ได้รับการรับรองไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือขั้นตอนการรับรองที่เปลี่ยนแปลงใหม่ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (๒) กรณีที่มีการตรวจติดตาม การตรวจต่ออายุหรือตรวจกรณีพิเศษแล้ว พบว่ามีข้อบกพร่องและไม่ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องภายในระยะเวลา ๑ เดือน

ข้อ ๓๒ ก่อนพักใช้การรับรอง ปศุสัตว์จังหวัดต้องแจ้งให้ผู้ได้รับการรับรองมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อปศุสัตว์จังหวัดพักใช้การรับรองแล้ว ต้องแจ้งคำสั่งพักใช้การรับรองและแจ้งสิทธิอุทธรณ์ไปยังผู้ถูกพักใช้การรับรอง และให้ผู้ได้รับการรับรองหยุดการอ้างถึงการได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์ นับแต่วันที่ทราบคำสั่งพักใช้การรับรอง จนกว่าจะครบกำหนดระยะเวลาการพักใช้การรับรอง

หรือมีการเพิกถอนคำสั่งพักใช้การรับรอง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ การพักใช้การรับรองแต่ละครั้ง มีระยะเวลาไม่เกิน ๑๘๐ วัน

ข้อ ๓๓ ให้คณะผู้ตรวจประเมินตรวจติดตามผลการแก้ไขอีกครั้ง ก่อนครบระยะเวลาพักใช้การรับรอง หากผู้ได้รับการรับรองสามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ ให้เสนอปศุสัตว์จังหวัดเพื่อพิจารณาเพิกถอนคำสั่งพักใช้การรับรอง แต่หากใบรับรองหมดอายุ ให้ยื่นขอรับการรับรองใหม่

หมวด ๗

การเพิกถอนการรับรอง

ข้อ ๓๔ ให้คณะผู้ตรวจประเมินรวบรวมหลักฐานและเอกสารเสนอให้ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาเพิกถอนการรับรอง เมื่อตรวจพบหรือรับทราบเหตุที่อาจต้องเพิกถอนการรับรองอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขสำหรับผู้ได้รับการรับรอง หรือมีผลกระทบร้ายแรงต่อการรับรอง ได้แก่ ปลอมใบรับรอง และการนำผลผลิตที่ไม่ได้รับการรับรองมากล่าวอ้าง

(๒) มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าผู้ได้รับการรับรองกระทำความผิดต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการปศุสัตว์

(๓) ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมที่ได้รับการรับรองหลังจากถูกพักใช้การรับรอง ๒ ครั้งติดต่อกัน ภายในระยะเวลา ๑ ปี

ข้อ ๓๕ ก่อนเพิกถอนการรับรอง ปศุสัตว์จังหวัดต้องให้ผู้ได้รับการรับรองมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อปศุสัตว์จังหวัดเพิกถอนการรับรองแล้ว ต้องแจ้งคำสั่งเพิกถอนการรับรองและแจ้งสิทธิอุทธรณ์ไปยังผู้ถูกเพิกถอนการรับรอง และให้ผู้ได้รับการรับรองหยุดการอ้างถึงการได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์ นับแต่วันที่ทราบคำสั่งเพิกถอนการรับรอง และส่งคืนใบรับรองภายใน ๑๕ วัน นับจากวันที่ทราบคำสั่ง

ข้อ ๓๖ ผู้ที่ถูกเพิกถอนการรับรอง จะไม่ได้รับการพิจารณารับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมเป็นเวลา ๒ ปี

หมวด ๘

การอุทธรณ์

ข้อ ๓๗ ผู้ได้รับการรับรอง ผู้ไม่ได้รับการรับรอง ผู้ไม่ได้รับการรับรองให้ต่ออายุการรับรอง ผู้ถูกพักใช้การรับรอง หรือยกเลิกการรับรอง หรือเพิกถอนการรับรอง มีสิทธิอุทธรณ์ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่ออธิบดีกรมปศุสัตว์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่ง และให้คำวินิจฉัยของอธิบดีกรมปศุสัตว์เป็นที่สุด

หมวด ๙
การจัดทำและเก็บข้อมูล

ข้อ ๓๘ กลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดจัดทำข้อมูลผู้ขอรับการรับรองที่ได้รับการรับรองใหม่ คงไว้ซึ่งการรับรอง ต่ออายุการรับรอง พักใช้การรับรอง เพิกถอนการรับรอง ยกเลิกการรับรอง หรือมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลใด ๆ ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

หมวด ๑๐
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรอง การตรวจประเมินและอื่น ๆ

ข้อ ๓๙ คู่มือการรับรองฟาร์ม เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรอง การตรวจประเมิน และอื่น ๆ ให้เป็นไปตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๔๐ คำขอใด ๆ ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ดำเนินการตามระเบียบดังกล่าวจนกว่าจะแล้วเสร็จ

ข้อ ๔๑ ใบรับรองที่ออกตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมดอายุ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๙

สมชวน รัตนมังคลานนท์

อธิบดีกรมปศุสัตว์

บทที่ 2

ชนิดฟาร์มปศุสัตว์ที่กรมปศุสัตว์ให้การรับรองฟาร์ม GFM

กรมปศุสัตว์ได้ดำเนินนโยบายฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farming Management: GFM) เพื่อยกระดับคุณภาพการผลิตปศุสัตว์ให้มีความปลอดภัยทางชีวภาพ โดยได้กำหนดให้มีการรับรองฟาร์มปศุสัตว์จำนวน 9 ชนิด ได้แก่ ฟาร์มสัตว์ปีกพื้นเมือง/ไก่ชน ฟาร์มเป็ด ฟาร์มไก่ไข่ ฟาร์มโคนม ฟาร์มโคเนื้อ ฟาร์มกระบือ ฟาร์มแพะ ฟาร์มแกะ และฟาร์มสุกร รายละเอียดจำนวนสัตว์หรือสถานะของฟาร์มที่เข้าข่ายตามหลักเกณฑ์การรับรองดังกล่าวสามารถดูได้จากตารางที่ 1 การรับรองดังกล่าวครอบคลุมฟาร์มปศุสัตว์ตั้งแต่ขนาดเล็กขึ้นไป โดยพิจารณาตามนิยามจำนวนสัตว์และประเภทของเกษตรกรที่กรมปศุสัตว์กำหนดไว้ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 1 :: ตารางแสดงจำนวนสัตว์ หรือสถานะฟาร์มปศุสัตว์ที่เป็นเป้าหมายในการรับรองฟาร์มGFM

ชนิดสัตว์	จำนวนสัตว์
สัตว์ปีกพื้นเมือง	>100 ตัว
เป็ด	>3,000 ตัว
โคนม	ฟาร์มโคนมที่ยังไม่ได้รับรองGAP
โคเนื้อ	>20 ตัว
กระบือ	>20 ตัว
แพะ	>50 ตัว
แกะ	>50 ตัว
สุกร	>50 ตัว
ไก่ไข่	>3,000 ตัว

หมายเหตุ

- ฟาร์มปศุสัตว์ที่นอกเหนือจากฟาร์มข้างต้น กรมปศุสัตว์ยังไม่ได้มีการรับรอง
- เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ควรเริ่มผลักดันฟาร์มเกษตรกรรายใหญ่ก่อน เนื่องจากมีความพร้อมมากกว่า
- ฟาร์มปศุสัตว์ที่ไม่ได้เป็นไปตามขนาดฟาร์มเป้าหมาย ถ้ามีความสนใจ และมีความพร้อมสามารถยื่นขอรับการรับรองฟาร์มGFM ได้

คำนิยามจำนวนสัตว์ และภารกิจกำหนดประเภทของเกษตรกร

คำนิยามจำนวนสัตว์ หมายถึง จำนวนสัตว์ที่เกษตรกรเลี้ยงในแต่ละชนิด ทุกเพศ และทุกอายุ เช่น เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อเพศผู้ ๑๐ ตัว เพศเมีย ๕ ตัว และลูก ๕ ตัว รวมเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ ๒๐ ตัว จัดอยู่ในกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อรายย่อย

ภารกิจกำหนดประเภทของเกษตรกร: กรมปศุสัตว์กำหนดประเภทเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ตามขนาดการเลี้ยงสัตว์ ออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ รายย่อย รายเล็ก รายกลาง และรายใหญ่

ตารางกำหนดประเภทของเกษตรกร

ชนิดสัตว์	เกษตรกรรายย่อย	เกษตรกรรายเล็ก	เกษตรกรรายกลาง	เกษตรกรรายใหญ่
โคเนื้อ	จำนวนโคเนื้อที่เกษตรกรเลี้ยง ๑ - ๒๐ ตัว	จำนวนโคเนื้อที่เกษตรกรเลี้ยง ๒๑ - ๑๐๐ ตัว	จำนวนโคเนื้อที่เกษตรกรเลี้ยง ๑๐๑ - ๒๐๐ ตัว	จำนวนโคเนื้อที่เกษตรกรเลี้ยง มากกว่า ๒๐๐ ตัว
โคนม	จำนวนโคนมที่เกษตรกรเลี้ยง ๑ - ๒๐ ตัว	จำนวนโคนมที่เกษตรกรเลี้ยง ๒๑ - ๑๐๐ ตัว	จำนวนโคนมที่เกษตรกรเลี้ยง ๑๐๑ - ๒๐๐ ตัว	จำนวนโคนมที่เกษตรกรเลี้ยง มากกว่า ๒๐๐ ตัว
กระบือ	จำนวนกระบือที่เกษตรกรเลี้ยง ๑ - ๒๐ ตัว	จำนวนกระบือที่เกษตรกรเลี้ยง ๒๑ - ๑๐๐ ตัว	จำนวนกระบือที่เกษตรกรเลี้ยง ๑๐๑ - ๒๐๐ ตัว	จำนวนกระบือที่เกษตรกรเลี้ยง มากกว่า ๒๐๐ ตัว
แพะ	จำนวนแพะที่เกษตรกรเลี้ยง ๑ - ๕๐ ตัว	จำนวนแพะที่เกษตรกรเลี้ยง ๕๑ - ๑๐๐ ตัว	จำนวนแพะที่เกษตรกรเลี้ยง ๑๐๑ - ๕๐๐ ตัว	จำนวนแพะที่เกษตรกรเลี้ยง มากกว่า ๕๐๐ ตัว
แกะ	จำนวนแกะที่เกษตรกรเลี้ยง ๑ - ๕๐ ตัว	จำนวนแกะที่เกษตรกรเลี้ยง ๕๑ - ๑๐๐ ตัว	จำนวนแกะที่เกษตรกรเลี้ยง ๑๐๑ - ๕๐๐ ตัว	จำนวนแกะที่เกษตรกรเลี้ยง มากกว่า ๕๐๐ ตัว
สุกร	จำนวนสุกรที่เกษตรกรเลี้ยง ๑ - ๕๐ ตัว	จำนวนสุกรที่เกษตรกรเลี้ยง ๕๑ - ๕๐๐ ตัว	จำนวนสุกรที่เกษตรกรเลี้ยง ๕๐๑ - ๕,๐๐๐ ตัว	จำนวนสุกรที่เกษตรกรเลี้ยง มากกว่า ๕,๐๐๐ ตัว
ไก่เนื้อ	จำนวนไก่เนื้อที่เกษตรกรเลี้ยง น้อยกว่า ๓,๐๐๐ ตัว	จำนวนไก่เนื้อที่เกษตรกรเลี้ยง ๓,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ ตัว	จำนวนไก่เนื้อที่เกษตรกรเลี้ยง ๑๐,๐๐๑ - ๑๐๐,๐๐๐ ตัว	จำนวนไก่เนื้อที่เกษตรกรเลี้ยง มากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ตัว

ชนิดสัตว์	จำนวนการเลี้ยง	เกษตรกรรายย่อย	เกษตรกรรายเล็ก	เกษตรกรรายกลาง	เกษตรกรรายใหญ่
เปิดไซพ้อแม่พันธุ์	จำนวนเปิดไซพ้อแม่พันธุ์ ที่เกษตรกรเลี้ยง น้อยกว่า ๓,๐๐๐ ตัว	จำนวนเปิดไซพ้อแม่พันธุ์ ที่เกษตรกรเลี้ยง ๓,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ ตัว	จำนวนเปิดไซพ้อแม่พันธุ์ ที่เกษตรกรเลี้ยง ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ ตัว	จำนวนเปิดไซพ้อแม่พันธุ์ ที่เกษตรกรเลี้ยง ๑๐,๐๐๑ - ๑๐๐,๐๐๐ ตัว	จำนวนเปิดไซพ้อแม่พันธุ์ ที่เกษตรกรเลี้ยงมากกว่า ๑๐,๐๐๐ ตัว
นกกระทา	จำนวนนกกระทาที่เกษตรกร เลี้ยงน้อยกว่า ๕,๐๐๐ ตัว	จำนวนนกกระทาที่เกษตรกร เลี้ยง ๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ ตัว	จำนวนนกกระทาที่เกษตรกร เลี้ยง ๒๐,๐๐๑ - ๑๐๐,๐๐๐ ตัว	จำนวนนกกระทาที่เกษตรกร เลี้ยง ๑๐๐,๐๐๑ - ๑๐๐,๐๐๐ ตัว	จำนวนนกกระทาที่เกษตรกรเลี้ยง มากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ตัว

บทที่ 3

คุณสมบัติและหน้าที่

1. สถานที่เลี้ยงสัตว์

1.1 คุณสมบัติ

1.1.1 เป็นสถานที่เลี้ยงสัตว์ ตามชนิดสัตว์ที่กรมปศุสัตว์กำหนด (ฟาร์มสัตว์ปีกพื้นเมือง/ไก่ชน เป็ด ไก่ไข่ ไก่ชน โคเนื้อ กระบือ แพะ แกะ และสุกร)

1.1.2 ไม่เป็นฟาร์มที่ได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์ (GAP) ปศุสัตว์อินทรีย์ หรือ มาตรฐานการเลี้ยงหมูหลุม

2. ผู้ขอรับการรับรอง

2.1 คุณสมบัติ

2.1.1 เป็นผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ผ่านระบบทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ (DLD e-Regist)

2.1.2 ผ่านการอบรมหลักสูตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์ สำหรับผู้ประกอบการ หรือ “หลักสูตรฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม” หรือได้รับคำแนะนำจากที่ปรึกษาของเกษตรกร

2.1.3 ในกรณีที่เคยถูกเพิกถอนการรับรองฟาร์ม GFM จะสามารถยื่นขอรับรองใหม่ได้ ต่อเมื่อถูกเพิกถอนไปแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

3. ที่ปรึกษาของเกษตรกร

3.1 คุณสมบัติ

3.1.1 เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ หรือบุคคลที่กรมปศุสัตว์มอบหมาย

3.1.2 ผ่านการฝึกอบรม หลักสูตร “การตรวจประเมินฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม” หรือ หลักสูตร “ผู้ตรวจประเมินการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์” หรือ “ผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์” จากกรมปศุสัตว์ หรือได้รับคำแนะนำจากคณะผู้ตรวจประเมินเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์ม GFM

3.2 หน้าที่

3.2.1 อบรม “หลักสูตรฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม” หรือให้คำแนะนำให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์ม GFM ให้กับเกษตรกร

3.2.2 ประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์ที่ยื่นขอรับรองเบื้องต้นตามแบบประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์เบื้องต้น (ฟป 3)

4. นายทะเบียน

4.1 คุณสมบัติ

4.1.1 เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

4.2 หน้าที่

4.2.1 ขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม หลักสูตร “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์” หรือ หลักสูตร “ฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมจากกรมปศุสัตว์” หรือได้รับคำแนะนำจากที่ปรึกษาของเกษตรกร ตามแบบรายงานการขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่ได้รับการอบรม “หลักสูตรฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม” หรือได้รับคำแนะนำจากที่ปรึกษาของเกษตรกร (พป.4)

5. คณะผู้ตรวจประเมิน

- ปศุสัตว์จังหวัดแต่งตั้งคณะผู้ตรวจประเมินอย่างน้อย 2 คน
- คณะผู้ตรวจประเมิน ประกอบด้วย หัวหน้าคณะผู้ตรวจประเมิน และผู้ตรวจประเมิน

5.1 คุณสมบัติ

5.1.1 หัวหน้าคณะผู้ตรวจประเมิน เป็นปศุสัตว์อำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

5.1.2 ผู้ตรวจประเมิน เป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ หรือ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

5.1.3 จบการศึกษาขั้นต่ำระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาสัตวแพทย์ หรือสัตวบาล หรือสัตวศาสตร์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับปศุสัตว์

5.1.4 ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร “การตรวจประเมินฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม” หรือ หลักสูตร “ผู้ตรวจประเมินการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์” หรือ “ผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์” จากกรมปศุสัตว์ กรณีผู้ตรวจประเมินที่ไม่ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรข้างต้นต้องได้รับคำแนะนำจากหัวหน้าคณะผู้ตรวจประเมิน

5.2 หน้าที่

5.2.1 ตรวจประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์ตามแบบประเมินระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (GFM) ให้แล้วเสร็จภายใน 1 เดือนนับตั้งแต่ได้รับเอกสารครบถ้วน

5.2.2 สอบสวนข้อเท็จจริงกรณีที่มีการกล่าวหา มีการร้องเรียน หรือมีการโอนกิจการ

5.2.3 อบรมที่หลักสูตร “การตรวจประเมินฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม” หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์ม GFM ให้กับที่ปรึกษาของเกษตรกร

5.3.4 ดำเนินการเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจประเมิน ตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์มอบหมาย

5. ผู้รับรอง

5.1 คุณสมบัติ

5.1.1 ดำรงตำแหน่งปศุสัตว์จังหวัด

5.2 หน้าที่

5.2.1 พิจารณาให้การรับรอง ต่ออายุการรับรอง คงไว้ซึ่งการรับรอง พักใช้การรับรอง เพิกถอนการรับรอง และการยกเลิกการรับรอง

5.2.2 แต่งตั้งคณะผู้ตรวจประเมิน อย่างน้อย 2 คน ประกอบด้วยหัวหน้าคณะผู้ตรวจประเมิน และผู้ตรวจประเมิน

6. ผู้รับผิดชอบงานประเมินและรับรองฟาร์มGFMในภาพรวม

6.1 คุณสมบัติ

6.1.1 เป็นเจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

6.2 หน้าที่

6.2.1 พิจารณาเป้าหมายการดำเนินงานรับรองฟาร์มGFM และแจกแจงเป้าหมายการดำเนินงานให้เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

6.2.2 ตรวจสอบเอกสารคำร้อง และหลักฐานประกอบการยื่นขอรับการรับรอง การต่ออายุการรับรอง การยกเลิกการรับรอง การขอใบแทน และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ก่อนส่งให้คณะผู้ตรวจประเมิน

6.2.3 แจกผลพิจารณาให้การรับรอง ต่ออายุการรับรอง คงไว้ซึ่งการรับรอง พักใช้การรับรอง เพิกถอนการรับรอง และการยกเลิกการรับรองให้ผู้ขอการรับรองทราบ

6.2.4 จัดทำใบรับรองฟาร์ม GFM เพื่อจัดส่งให้เกษตรกร

6.2.5 ตรวจสอบติดตามฟาร์ม GFM เพื่อรักษาสถานภาพฟาร์ม อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

6.2.6 จัดทำข้อมูลการรับรอง ต่ออายุการรับรอง คงไว้ซึ่งการรับรอง พักใช้การรับรอง เพิกถอนการรับรอง และการยกเลิกการรับรอง และรายงานตามที่สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์กำหนด

6.2.7 ดำเนินการตามตัวชี้วัดด้านสุขภาพสัตว์ของ ปศข. ปศจ. และปศุสัตว์เขตพื้นที่กทม. ในหัวข้อ “ระดับความสำเร็จในการยกระดับการเลี้ยงสัตว์ให้มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (GFM)”

บทที่ 4

ขั้นตอนการตรวจประเมินและรับรองฟาร์มGFM

1. อบรม และให้คำแนะนำเกษตรกร

1.1 ที่ปรึกษาของเกษตรกรประชาสัมพันธ์ อบรม หรือให้คำแนะนำเกษตรกรเกี่ยวกับระบบการป้องกันโรค การจัดการเลี้ยงสัตว์และการปฏิบัติในกระบวนการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมให้เกษตรกรในพื้นที่

1.2 เนื้อหาในการฝึกอบรมหลักสูตร “ฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม” หรือในการให้คำแนะนำเกษตรกร มีรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์ม GFM ซึ่งมีแนวปฏิบัติที่ประกอบไปด้วยการจัดการฟาร์มทั้งภายนอกเขตเลี้ยงสัตว์ และภายในเขตเลี้ยงสัตว์ การจัดการโรงเรือน การจัดการบุคลากร การจัดการยานพาหนะ การจัดการสุขภาพ การจัดการอาหารน้ำ และยาสัตว์ สุขศาสตร์ การรีดและการจัดการเครื่องรีดนม (เฉพาะโคนม) คุณภาพน้ำนม(เฉพาะโคนม) การจัดการสิ่งแวดล้อม และการจัดบันทึกเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับ

1.3 ที่ปรึกษาเกษตรกรทำการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรมหรือให้คำแนะนำ เพื่อสำรวจและประเมินความรู้เดิมเกี่ยวกับระบบความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์ม GFM และประเมินระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร ภายหลังจากการอบรมหรือการให้คำแนะนำ

1.4 นายทะเบียนขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่ได้รับการอบรม หรือได้รับคำแนะนำ ตามแบบรายงานการขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่ได้รับการอบรม “หลักสูตรฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม” หรือได้รับคำแนะนำ จากที่ปรึกษาของเกษตรกร (ฟป.4)

2. การยื่นขอรับการรับรอง

2.1 การยื่นขอรับรองใหม่ ผู้ขอรับการรับรองยื่นแบบคำร้องขอรับการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (ฟป.1) และหลักฐานต่อสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ณ ห้องที่ที่สถานที่เลี้ยงสัตว์ตั้งอยู่ โดยหลักฐานที่ผู้ขอรับการรับรองต้องเตรียมมา ประกอบด้วย

1. ข้อมูลฟาร์ม (ฟป.2)
2. แบบประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์เบื้องต้น (ฟป.3)
3. หนังสือมอบอำนาจ กรณีได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการขอแทน

2.2 การยื่นขอต่ออายุการรับรอง ผู้ที่ต้องการต่ออายุการรับรอง ยื่นแบบคำร้องและหลักฐานเช่นเดียวกับการขอรับรองใหม่ พร้อมแนบใบรับรองฉบับเดิมต่อสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ณ ห้องที่ที่สถานที่เลี้ยงสัตว์ตั้งอยู่ ภายในระยะเวลา 6 เดือนก่อนวันหมดอายุของใบรับรองเดิม

2.3 กรณีที่เกษตรกรไม่ได้แนบบแบบประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์เบื้องต้น (ฟป.3) มา ให้ที่ปรึกษาของเกษตรกรดำเนินการประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์เบื้องต้น

3. การตรวจประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์เบื้องต้น

3.1 ที่ปรึกษาของเกษตรกรตามคำสั่งกรมปศุสัตว์ทำการตรวจประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์เบื้องต้นตามแบบฟป.3 โดยตรวจประเมินความพร้อมของสถานที่เลี้ยงสัตว์ที่ยื่นขอรับรองตามแนวทางการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์ม GFM เช่น พื้นที่เลี้ยงและโครงสร้าง การจัดการโรงเรือนหรือเล้าและอุปกรณ์ การจัดการยานพาหนะ การจัดการบุคคล การจัดการด้านสุขภาพ การจัดการอาหาร-น้ำและยาสัตว์ การจัดเก็บข้อมูล สุขาศาสตร์การรีดและการจัดการเครื่องรีดนม (เฉพาะโคนม) คุณภาพน้ำนม(เฉพาะโคนม) การจัดการสิ่งแวดล้อม

3.2 กรณีที่มีข้อบกพร่องให้ที่ปรึกษาเกษตรกรแจ้งข้อบกพร่องที่จะต้องให้ผู้ขอรับการรับรองปรับปรุงแก้ไข และให้ผู้ขอรับการรับรองปรับปรุงข้อบกพร่อง และปฏิบัติตามคำแนะนำพร้อมสำหรับการตรวจประเมินฟาร์ม

3.3 เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และจัดส่งแบบฟป.1 ฟป.3 และหลักฐานทั้งหมดให้กลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

4. การตรวจประเมิน

4.1 ขั้นตอนการตรวจประเมิน

4.1.1 เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์ส่งเอกสารทั้งหมดให้คณะผู้ตรวจประเมิน เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการตรวจประเมินต่อไป

4.1.2 คณะผู้ตรวจประเมินร่วมประชุมวางแผนการตรวจประเมิน และนัดหมายผู้ขอรับการรับรองเพื่อเข้าตรวจประเมินฟาร์ม ทั้งนี้ต้องดำเนินการตรวจประเมินให้แล้วเสร็จภายใน 1 เดือนหลังจากได้รับเอกสารครบถ้วน โดยรูปแบบการตรวจประเมินมี 5 รูปแบบ ดังนี้

- การตรวจประเมินรับรองใหม่ เป็นการตรวจประเมินเพื่อการรับรองฟาร์มครั้งแรก
- การตรวจติดตาม เป็นการตรวจเพื่อรักษาสถานภาพการรับรอง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- การตรวจประเมินต่ออายุ เป็นการตรวจประเมินเพื่อการต่ออายุการรับรอง
- การตรวจประเมินติดตามผลการแก้ไข เป็นการตรวจติดตามผลการแก้ไขข้อบกพร่องจากการตรวจประเมิน
- การตรวจประเมินกรณีพิเศษ เช่น มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ที่ได้รับการรับรองไม่ปฏิบัติตามกฎหมายด้านการปศุสัตว์ที่เกี่ยวข้อง มีการร้องเรียนหรือพบว่าฟาร์มGFM ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดแนวทางการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์ม GFM และมีการโอนกิจการ เป็นต้น ทั้งนี้คณะผู้ตรวจประเมินไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ผู้ขอรับการรับรองทราบล่วงหน้า

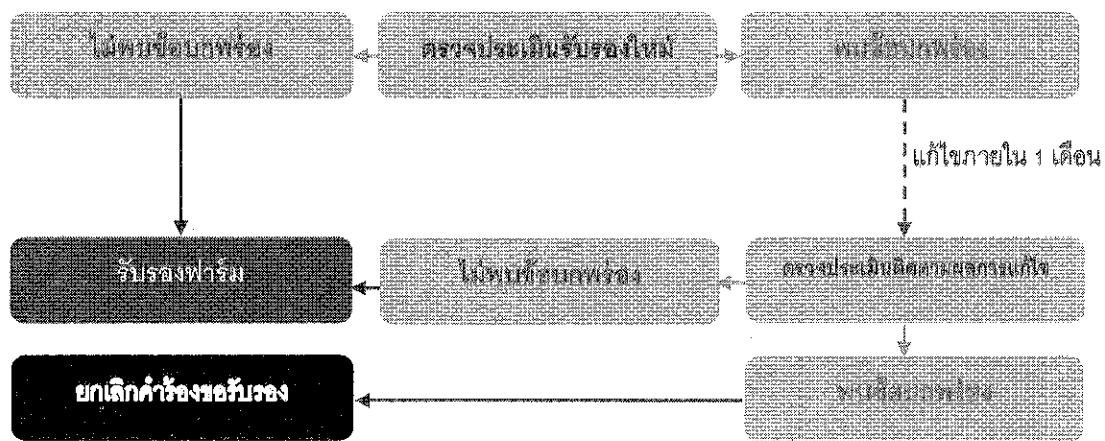
4.1.3 คณะผู้ตรวจประเมินจะต้องแจ้งผลการตรวจประเมินเบื้องต้นให้ผู้ขอรับการรับรองทราบ และจัดทำรายงานผลการตรวจประเมินเสนอปศุสัตว์จังหวัดภายใน 7 วันหลังจากการตรวจประเมินแล้วเสร็จ

4.2 การตรวจรับรองใหม่

เป็นการตรวจประเมินเพื่อการรับรองครั้งแรก โดยการตรวจประเมินจะตรวจอย่างละเอียดในทุกข้อกำหนดตามแบบประเมินฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม(ต้องผ่านทุกข้อ)

- กรณีไม่มีข้อบกพร่อง เสนอปลุสสัตว์จังหวัดพิจารณาให้การรับรอง
- กรณีที่มีข้อบกพร่อง ให้ผู้ขอรับการรับรองสามารถแก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน 1 เดือนนับจากวันที่ตรวจประเมิน หากผู้ขอรับการรับรองดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องได้ภายในเวลาที่กำหนด เสนอปลุสสัตว์จังหวัดพิจารณาให้การรับรอง กรณีที่พบข้อบกพร่องครั้งที่ 2 ในข้อกำหนดเดียวกัน ให้ยกเลิกคำร้องขอรับการรับรอง

ภาพที่ 2 : แผนภาพแสดงขั้นตอนการตรวจประเมินรับรองใหม่

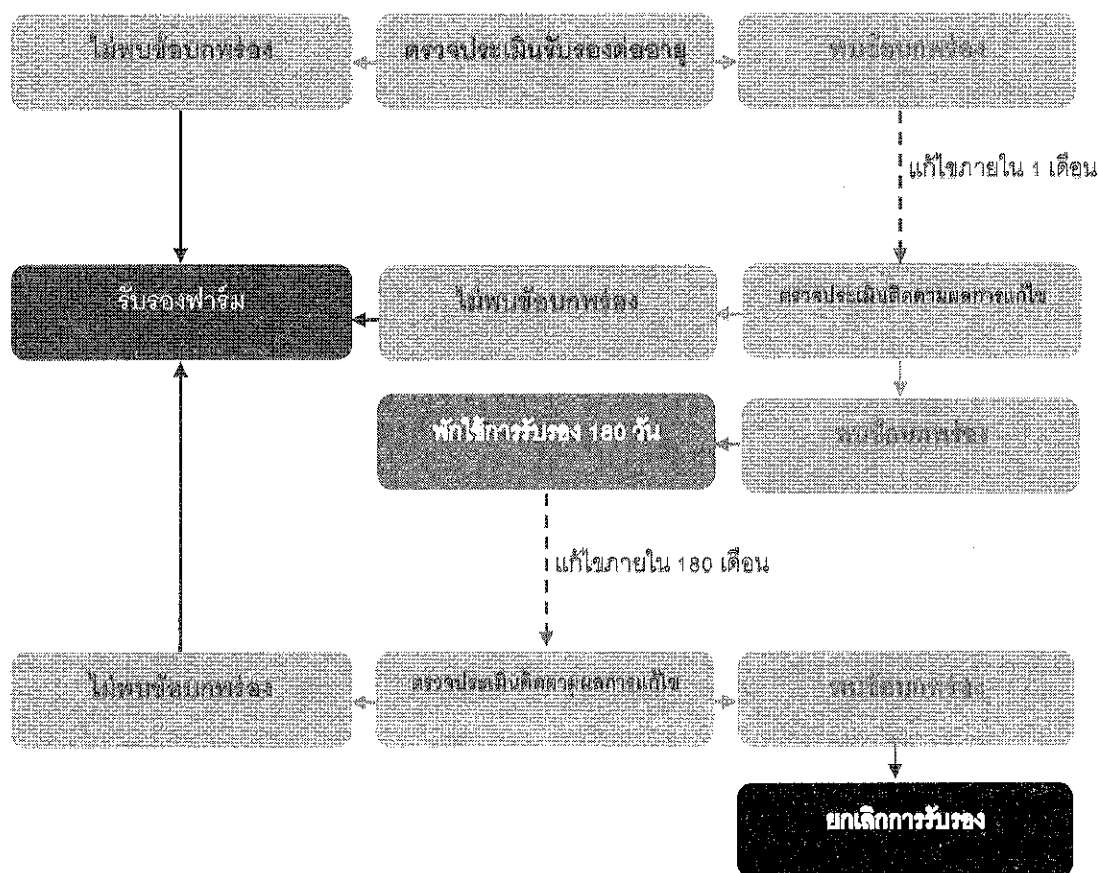
4.3 การตรวจรับรองต่ออายุ

เป็นการตรวจประเมินเพื่อการต่ออายุการรับรอง ดำเนินการทุกๆ 3 ปี โดยการตรวจประเมินจะตรวจอย่างละเอียดในทุกข้อกำหนดตามแบบประเมินฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (ต้องผ่านทุกข้อ)

- กรณีไม่มีข้อบกพร่อง เสนอปลุสสัตว์จังหวัดพิจารณาให้การรับรอง
- กรณีที่มีข้อบกพร่อง ให้ผู้ขอรับการรับรองสามารถแก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน 1 เดือนนับจากวันที่ตรวจประเมิน หากผู้ขอรับการรับรองดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องได้ภายในเวลาที่กำหนด เสนอปลุสสัตว์จังหวัดพิจารณาให้การรับรอง กรณีที่พบข้อบกพร่องครั้งที่ 2 ในข้อกำหนดเดียวกัน ให้พักใช้การรับรอง (180วัน)

ขณะที่ถูกพักใช้การรับรองหากผู้ขอรับรองดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องได้ภายในเวลาที่กำหนด ให้เสนอปลุสสัตว์จังหวัดพิจารณาให้การรับรอง กรณีที่ยังพบข้อบกพร่องในข้อกำหนดเดียวกันอีก ให้ยกเลิกการรับรอง

ภาพที่ 3 : แผนภาพแสดงขั้นตอนการตรวจประเมินรับรองต่ออายุ

กรณีนี้ที่ผู้ขอรับการรับรองต่ออายุไม่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ตามระยะเวลาที่กำหนด และใบรับรองได้หมดอายุลง ให้ผู้ขอรับการรับรองหยุดใช้หรืออ้างอิงใบรับรอง และให้สิ้นสุดกระบวนการตรวจประเมินเพื่อต่ออายุการรับรอง (ให้ยื่นขอรับรองใหม่)

5. การรับรองฟาร์ม GFM

5.1 ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาให้การรับรอง

5.2 เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์จัดทำใบรับรอง และแจ้งผลการพิจารณาฯ อย่างเป็นทางการให้ผู้ขอการรับรองทราบภายใน 7 วันทำการนับจากวันที่ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาแล้วเสร็จ

5.3 ใบรับรองมีอายุ 3 ปี นับแต่วันที่ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาให้การรับรอง

5.3 เงื่อนไขสำหรับผู้ที่ได้รับการรับรอง ดังนี้

- ดำเนินการตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์ม GFM
- ไม่ทำผิดต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการปศุสัตว์
- อ้างถึงการรับรองเฉพาะในขอบข่ายที่ได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์เท่านั้น
- ไม่นำใบรับรองไปใช้ในทางที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อกรมปศุสัตว์ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ให้ความร่วมมือแก่คณะผู้ตรวจประเมิน และเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์
- กรณีที่มีการโอนกิจการ ย้ายสถานที่เลี้ยงสัตว์ เลิกกิจการ เปลี่ยนชื่อสถานที่เลี้ยงสัตว์ให้แจ้งสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดโดยทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษร

หมายเหตุ : การรับรองฟาร์ม GFM (เป็นการรับรองสถานที่เลี้ยงสัตว์ที่มีการยกระดับการเลี้ยง การจัดการให้มีความปลอดภัยทางชีวภาพ ระบบการบันทึกข้อมูล การพัฒนาคุณภาพผลผลิต เพื่อให้ได้ปศุสัตว์และผลผลิตที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค เท่านั้น) ไม่ได้เป็นการรับรองสิทธิในที่ดินไม่สามารถนำไปใช้อ้างสิทธิในที่ดินได้ หรือไม่สามารถใช้ในการอ้างสิทธิในการกระทำผิดต่อกฎหมายอื่นได้

6. การพักใช้การรับรอง

6.1 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดต้องแจ้งให้ผู้ได้รับการรับรองให้ทราบ และมีโอกาสโต้แย้งก่อนจะมีการพักใช้การรับรอง

6.2 คณะผู้ตรวจประเมินเสนอปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาการพักใช้การรับรอง กรณีดังนี้

- การตรวจต่ออายุ หรือตรวจกรณีพิเศษ แล้วพบข้อบกพร่องครั้งที่ 2 ในข้อกำหนดเดียวกัน (พบข้อบกพร่องในข้อกำหนดเดิมแล้วแก้ไขไม่ได้)

- ผู้ได้รับการรับรองไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือขั้นตอนการรับรองที่เปลี่ยนแปลงใหม่ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด (กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดหรือขั้นตอน)

6.3 เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์แจ้งผลการพักใช้การรับรอง และแจ้งสิทธิอุทธรณ์ให้ผู้ถูกพักใช้การรับรอง

6.4 ระยะพักใช้ 180 วัน

6.5 ผู้ถูกพักใช้การรับรองต้องหยุดการใช้สิ่งพิมพ์หรือสื่อโฆษณา และหยุดการอ้างถึงการได้รับการรับรองฟาร์ม GFM

6.6 เมื่อผู้ขอรับการรับรองสามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ภายในระยะพักใช้ ให้คณะผู้ตรวจประเมินตรวจติดตามผลการแก้ไขอีกครั้ง และเสนอให้ปศุสัตว์จังหวัดคงไว้ซึ่งการรับรอง หรือต่ออายุการรับรองต่อไป

7. การยกเลิกการรับรอง

7.1 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดต้องแจ้งให้ผู้ได้รับการรับรองให้ทราบและมีโอกาสโต้แย้งก่อนจะมีการยกเลิกการรับรอง

7.2 คณะผู้ตรวจประเมินเสนอปศุสัตว์จังหวัดพิจารณายกเลิกการรับรอง กรณีดังนี้

- ผู้ได้รับการรับรองขอยกเลิกการรับรองเป็นลายลักษณ์อักษร กรณีประสงค์ขอยกเลิก ย้ายที่ตั้งสถานที่เลี้ยงสัตว์หรือเลิกกิจการ

- ผู้รับโอนกิจการไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดแนวทางการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์ม GFM

- ผู้ได้รับการรับรองเสียชีวิต และไม่มีทายาทสืบทอดกิจการ

7.3 เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์แจ้งผลยกเลิกการรับรอง แจ้งสิทธิอุทธรณ์ให้ผู้ถูกยกเลิกการรับรองทราบ และขอใบรับรองคืนภายใน 15 วัน

7.4 ผู้ถูกยกเลิกการรับรองต้องหยุดการใช้สิ่งพิมพ์หรือสื่อโฆษณา และหยุดการอ้างถึงการได้รับการรับรองฟาร์ม GFM

8. การเพิกถอน

8.1 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดต้องแจ้งให้ผู้ได้รับการรับรองให้ทราบและมีโอกาสโต้แย้งก่อนจะมีการเพิกถอนการรับรอง

8.2 คณะผู้ตรวจประเมินเสนอปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาเพิกถอนการรับรอง กรณี

- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขสำหรับผู้ที่ได้รับการรับรอง

- กระทำการร้ายแรงต่อการรับรอง เช่น ปลอมแปลงเอกสาร การปลอมใบรับรอง การแก้ไขใบรับรอง

- ถูกพักใช้การรับรอง 2 ครั้งติดต่อกัน (ไม่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ภายในระยะพักใช้การรับรอง)

- ทำผิดต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการปศุสัตว์

8.3 เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์แจ้งผลเพิกถอนการรับรองให้ผู้ถูกเพิกถอนทราบ เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์แจ้งผลยกเลิกการรับรอง แจ้งสิทธิอุทธรณ์ให้ผู้ถูกยกเลิกการรับรองทราบ และขอใบรับรองคืนภายใน 15 วัน

8.4 จะไม่ได้รับการพิจารณารับรองฟาร์ม GFM เป็นเวลา 2 ปี

8.5 ผู้ถูกเพิกถอนการรับรองต้องหยุดการใช้สิ่งพิมพ์หรือสื่อโฆษณา และหยุดการอ้างถึงการได้รับการรับรองฟาร์ม GFM

9. การอุทธรณ์

9.1 สามารถทำการอุทธรณ์ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่ออธิบดีกรมปศุสัตว์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ทราบผลการพิจารณา

9.2 คำวินิจฉัยของอธิบดีกรมปศุสัตว์เป็นที่สุด

10. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 10.1 แบบคำร้องขอรับการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (ฟป.1)
- 10.2 ข้อมูลฟาร์ม (ฟป.2)
- 10.3 หนังสือมอบอำนาจ
- 10.4 แบบประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์เบื้องต้น (ฟป.3)
- 10.5 แบบประเมินระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม ชนิดสัตว์ปีกพื้นเมือง/ไก่ชน เป็ด ไก่ไข่ ไก่ชน โคเนื้อ กระบือ แพะ แกะ และสุกร
- 10.6 แบบคำร้องขอยกเลิกการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

แบบคำร้องขอรับการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

ด้วยข้าพเจ้า(นาย/นาง/นางสาว) .....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน.....เป็น ( ) เจ้าของ ( ) ผู้รับมอบอำนาจ

ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ชนิด..... ชื่อฟาร์ม/บริษัท.....

รหัสฟาร์ม (DLD e-Regist).....ที่ตั้งฟาร์มเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด..... มีความประสงค์ ( ) ขอรับรองใหม่ ( ) ขอรับรองต่ออายุฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและ

การเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (GFM) โดยให้ออกใบรับรองในนามของ ( ) เจ้าของ ( ) ผู้รับมอบอำนาจ ( ) ชื่อฟาร์ม/บริษัท

พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานประกอบคำร้อง ดังนี้

- ( ) ข้อมูลฟาร์ม (ฟป.2)
- ( ) แบบประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์เบื้องต้น (ฟป.3)
- ( ) หนังสือมอบอำนาจ (กรณีได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการขอแทน)
- ( ) ใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (กรณีต่ออายุ)

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้ทราบระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับรองและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม และข้าพเจ้ายินดีปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

วันที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบคำร้อง

(.....)

วันที่.....

ข้อมูลฟาร์ม

ชื่อฟาร์ม/บริษัท.....ชนิดสัตว์.....รหัสฟาร์ม (DLD e-Regist).....

ที่ตั้งฟาร์มเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

พิกัดLat.....Long.....โทรศัพท์.....E-mail.....

(เฉพาะฟาร์มโคนม) เบอร์ถังนม.....สหกรณ์โคนม/ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ.....

1. จำนวนสัตว์ทั้งหมด.....ตัว

2. แผนผังสถานที่เลี้ยงสัตว์โดยสังเขป

หมายเหตุ :: ระบุตำแหน่ง

- รั้วรอบสถานที่เลี้ยงสัตว์ หรือรั้วรอบพื้นที่เลี้ยงสัตว์
- พื้นที่เลี้ยงสัตว์/ โรงเรือนหรือเล้า/ คอกรีด
- พื้นที่กักแยกสัตว์ป่วยและสัตว์ที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่
- บ่อ อ่าง หรือ อุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อ

3. แผนผังที่ตั้งฟาร์มโดยสังเขป

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

แบบประเมินสถานที่เลี้ยงสัตว์เบื้องต้น

ชื่อฟาร์ม/บริษัท.....ชนิดสัตว์.....รหัสฟาร์ม (DLD e-Regist) .....

ที่ตั้งฟาร์มเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

รายการให้คำปรึกษา

1.พื้นที่เลี้ยงและโครงสร้าง ผ่าน ต้องปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ.....

2.การจัดการโรงเรือนหรือเล้าและอุปกรณ์ ผ่าน ต้องปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ.....

3.การจัดการยานพาหนะ ผ่าน ต้องปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ.....

4.การจัดการบุคคล ผ่าน ต้องปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ.....

5.การจัดการด้านสุขภาพ ผ่าน ต้องปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ.....

6.การจัดการอาหาร น้ำ และยาสัตว์ ผ่าน ต้องปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ.....

7.การจัดการข้อมูล

 ผ่าน ต้องปรับปรุงข้อเสนอแนะ.....
.....

8.สุขศาสตร์การรีดนมและการจัดการเครื่องรีดนม

 ผ่าน ต้องปรับปรุงข้อเสนอแนะ.....
.....

9.คุณภาพน้ำนมดิบ

 ผ่าน ต้องปรับปรุงข้อเสนอแนะ.....
.....

10.การจัดการสิ่งแวดล้อม

 ผ่าน ต้องปรับปรุงข้อเสนอแนะ.....
.....

ลงชื่อ.....ที่ปรึกษาเกษตรกร

(.....)

วันที่.....

หนังสือมอบอำนาจ

ตัวข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) .....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน.....เป็นเจ้าของฟาร์มเลี้ยงสัตว์ชนิด.....

ชื่อฟาร์ม/บริษัท.....รหัสฟาร์ม (DLD e-Regist).....

ที่ตั้งฟาร์มเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ได้มอบอำนาจให้ (นาย/นาง/นางสาว) .....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน.....เป็นผู้รับมอบอำนาจของข้าพเจ้าในการ

( ) ขอรับรองใหม่ ( ) ขอรับรองต่ออายุ ( ) ขอใบแทน ฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (GFM)

แทนข้าพเจ้าจนเสร็จการ และข้าพเจ้ายอมรับผิดชอบในการที่ผู้รับมอบอำนาจของข้าพเจ้าได้ทำไปตามที่มอบอำนาจนี้

เสมือนหนึ่งข้าพเจ้าได้ทำการด้วยตนเอง เพื่อเป็นหลักฐานข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้มอบอำนาจ

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้รับมอบอำนาจ

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

แบบคำร้องขอยกเลิกการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

ด้วยข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) .....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน.....เป็น ( ) เจ้าของ ( ) ผู้รับมอบอำนาจ

ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ชนิด.....ชื่อฟาร์ม/บริษัท.....

รหัสฟาร์ม (DLD e-Regist).....ที่ตั้งฟาร์มเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด..... เลขที่ใบรับรองGFM.....

มีความประสงค์ขอยกเลิกการรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (GFM) เนื่องจาก

๖๖

.....

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้แนบใบรับรองฟาร์มGFM มาพร้อมคำร้องนี้แล้ว

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

วันที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบคำร้อง

(.....)

วันที่.....

แบบประเมินระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (GFM) ชนิดไถ่พื้นเมือง/ไถ่ชน

วันที่ประเมิน.....

ชื่อฟาร์ม/เกษตรกร.....

บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1. พื้นที่เลี้ยงไถ่พื้นเมืองและโครงสร้าง				
1.1	มีโรงเรือนหรือเล้าที่ใช้ขนอย่างเหมาะสม และมีเนื้อที่เพียงพอต่อจำนวนไถ่พื้นเมือง ไม่แออัด สามารถควบคุมสัตว์ที่อาจเป็นพาหะนำโรคเข้าโรงเรือนหรือเล้าได้ เช่น นก หนู เป็นต้น			
1.2	มีรั้วหรือการจัดการที่สามารถป้องกันคน และยานพาหนะเข้าพื้นที่เลี้ยงไถ่พื้นเมือง/ไถ่ชนได้ โดยรั้วอาจเป็นรั้วที่สร้างขึ้นหรือแนวรั้วธรรมชาติ เช่น คุน้ำ เป็นต้น			
1.3	มีป้ายเตือน “ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” ที่ประตูทางเข้าพื้นที่เลี้ยงไถ่พื้นเมือง/ไถ่ชน			
1.4	มีป้อ อ่าง หรืออุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อและมีรองเท้าสำหรับเปลี่ยน ก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงไถ่พื้นเมือง/ไถ่ชน			
1.5	มีพื้นที่เลี้ยงไถ่พื้นเมือง/ไถ่ชน แยกหลังคาจากอาคารสำหรับอยู่อาศัย และสนามซ้อมไถ่ โดยห่างกันอย่างชัดเจนสามารถป้องกันการติดเชื้อโรคได้			
1.6	กรณีที่เป็นสนามซ้อมไถ่ ต้องได้รับการรับรองสนามซ้อมไถ่จากกรมปศุสัตว์			
1.7	มีพื้นที่สำหรับกักไถ่พื้นเมือง/ไถ่ชนนำเข้ามาเลี้ยงใหม่ หรือไถ่พื้นเมือง/ไถ่ชนที่กลับจากการแข่งขัน การซ้อมการชนไถ่ ก่อนนำเข้าร่วมฝูง โดยอยู่ห่างจากพื้นที่เลี้ยงไถ่พื้นเมืองที่มีอยู่เดิมตามความเหมาะสม			
1.8	จัดให้มีบริเวณสำหรับกักแยกสัตว์ป่วยจากสัตว์ปกติ ในพื้นที่เลี้ยงไถ่พื้นเมือง/ไถ่ชน			
1.9	มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด			
1.10	มีสถานที่เหมาะสมในการฝังหรือเผาทำลายซากสัตว์ เพื่อการควบคุมและป้องกันโรค			
2. การจัดการโรงเรือนหรือเล้าและอุปกรณ์				
2.1	มีการทำความสะอาดโรงเรือนหรือเล้าและอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ			
2.2	จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น หน้ากากอนามัย ถุงมือ รองเท้า เป็นต้น กรณีสงสัยเกิดโรคระบาดในสัตว์ปีกพื้นเมือง/ไถ่ชน			
3. การจัดการยานพาหนะ				
3.1	ห้ามยานพาหนะจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงไถ่พื้นเมือง/ไถ่ชน			

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
4 การจัดการบุคคล				
4.1	ห้ามบุคคลจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงไก่พื้นเมือง/ไก่งวง เว้นแต่มีการเปลี่ยนรองเท้าก่อน			
4.2	ห้ามบุคคลที่ป่วย เช่น มีอาการไข้หวัด ท้องเสีย เป็นต้น เข้าไปในพื้นที่เลี้ยงไก่พื้นเมือง/ไก่งวง			
5 การจัดการด้านสุขภาพ				
5.1	ไก่พื้นเมือง/ไก่งวงที่นำเข้าเลี้ยงใหม่ต้องทราบแหล่งที่มา หรือต้องมาจากพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีกที่ผ่านการรับรองจากกรมปศุสัตว์ หรือแหล่งที่ไม่มีโรคระบาด			
5.2	มีการกักไก่พื้นเมือง/ไก่งวงนำเข้ามาเลี้ยงใหม่ หรือกลับจากการแข่งขัน การซื้อการขายไก่ แยกจากพื้นที่เลี้ยงไก่พื้นเมือง/ไก่งวงที่มีอยู่เดิม ในพื้นที่กักไก่พื้นเมือง/ไก่งวงตามข้อ 1.7 ก่อนเข้าร่วมฝูงอย่างน้อย 7 วัน			
5.3	ไม่นำสัตว์ชนิดอื่น เข้ามาในพื้นที่เลี้ยงไก่พื้นเมือง/ไก่งวง			
5.4	มีการป้องกันโรค และการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด			
5.5	เมื่อพบไก่พื้นเมือง/ไก่งวงป่วยหรือตายด้วยโรคระบาด หรือสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือไม่ทราบสาเหตุ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที และให้ปฏิบัติตามกฎหมายพรบ. โรคระบาดสัตว์ หรือคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์			
6 การจัดการอาหาร น้ำ และยาสัตว์				
6.1	มีการเก็บอาหารที่สะอาด แห้ง ไม่อับชื้น ต้องไม่มีเชื้อราหรือวัตถุที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ป็นเชื้อในอาหาร สามารถป้องกันพาหะนำโรค และการเสื่อมสภาพของอาหารสัตว์ได้			
6.2	น้ำที่ใช้เลี้ยงไก่พื้นเมือง/ไก่งวงต้องสะอาด			
6.3	ภาชนะหรืออุปกรณ์ให้น้ำและอาหาร ควรสะอาด และมีจำนวนเพียงพอ			
6.4	มีการจัดเก็บ รักษาคุณภาพวัคซีนและยารักษาโรคอย่างเหมาะสม			
6.5	มีการใช้ยา วิตามิน และผลิตภัณฑ์สำหรับฆ่าเชื้อที่มีทะเบียนถูกต้อง และห้ามใช้ยาหรือสารต้องห้ามในการเลี้ยงสัตว์ ตามกฎหมาย			
6.6	มีการใช้ยารักษาโรคภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์		-	
7 การจัดการข้อมูล				
7.1	มีการจัดบันทึกข้อมูลการดูแลสุขภาพสัตว์ เช่น จำนวนสัตว์เข้าเลี้ยงใหม่ ประวัติการตรวจโรค จำนวนสัตว์ป่วย จำนวนสัตว์ตาย การใช้ยา การฉีดวัคซีน เป็นต้น			
7.2	มีการจัดบันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้าออกสถานที่เลี้ยงไก่พื้นเมือง/ไก่งวง			

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
8	การจัดการสิ่งแฉดล้อม			
8.1	ดำเนินการฝังหรือเผาซากสัตว์ อย่างถูกสุขลักษณะ			
8.2	มีการจัดการมูลสัตว์ และของเสียจากการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม			

สรุปผลการประเมิน

ผ่านการประเมิน ไม่ผ่านการประเมิน

หมายเหตุ :: ผู้ที่ได้รับการรับรองต้องผ่านการประเมินทุกหัวข้อ

ข้อเสนอแนะ/ปรับปรุง

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ลงชื่อ.....

ลงชื่อ.....

(.....)

(.....)

(.....)

ตำแหน่ง.....

ตำแหน่ง.....

ตำแหน่ง.....

แบบการประเมินระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม(GFM) ชนิดเปิด

วันที่ประเมิน.....

ชื่อฟาร์ม/เกษตรกร.....

บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	สถานที่เลี้ยงเปิดและโครงสร้าง			
1.1	มีโรงเรือนหรือเล้าที่ใช้ขนอย่างเหมาะสม และมีเนื้อที่เพียงพอต่อจำนวนเปิด ไม่แออัด สามารถควบคุมสัตว์ที่อาจเป็นพาหะนำโรคเข้าโรงเรือนหรือเล้าได้ เช่น นก หนู เป็นต้น			
1.2	มีรั้วหรือการจัดการที่สามารถป้องกันคน และยานพาหนะเข้าพื้นที่เลี้ยงเปิดได้ โดยรั้วอาจเป็นรั้วที่สร้างขึ้นหรือแนวรั้วธรรมชาติ เช่น คุน้ำ เป็นต้น			
1.3	มีป้ายเตือน “ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” ที่ประตูทางเข้าพื้นที่เลี้ยงเปิด			
1.4	มีบ่อ อ่าง หรืออุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อและมีรองเท้าสำหรับเปลี่ยน ก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงเปิด			
1.5	มีพื้นที่เลี้ยงเปิด แยกหลังคาจากอาคารสำหรับอยู่อาศัย โดยห่างกันอย่างชัดเจนสามารถป้องกันการติดเชื้อโรคได้			
1.6	มีพื้นที่สำหรับกักเปิดที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่ ก่อนนำเข้าร่วมฝูงโดยอยู่ห่างจากพื้นที่เลี้ยงเปิด เดิมตามความเหมาะสม			
1.7	จัดให้มีบริเวณสำหรับกักแยกสัตว์ป่วยจากสัตว์ปกติ ในพื้นที่เลี้ยงเปิด			
1.8	ในกรณีที่เลี้ยงเปิดไข่ ควรมีบริเวณเก็บรวบรวม และเก็บรักษาไข่เปิดอย่างเหมาะสมและเป็นสัดส่วน			
1.9	มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด			
1.10	มีสถานที่เหมาะสมในการฝังหรือเผาทำลายซากสัตว์ เพื่อการควบคุมและป้องกันโรค			
2	การจัดการโรงเรือนหรือเล้าและอุปกรณ์			
2.1	มีการทำความสะอาดโรงเรือนหรือเล้าและอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ			
2.2	มีระยะเวลาพักเล้าหรือโรงเรือนตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด			
2.3	จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น หน้ากากอนามัย ถุงมือ รองเท้า เป็นต้น กรณีสงสัยเกิดโรคระบาดในเปิด			
3	การจัดการยานพาหนะ			
	ห้ามยานพาหนะจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงเปิด			

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
4. การจัดการบุคคล				
4.1	ห้ามบุคคลจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงเป็ด เว้นแต่มีการเปลี่ยนรองเท้าก่อน			
4.2	ห้ามบุคคลที่ป่วย เช่น มีอาการไข้หวัด ท้องเสีย เป็นต้น เข้าไปในพื้นที่เลี้ยงเป็ด			
5. การจัดการด้านสุขภาพสัตว์				
5.1	เปิดที่นำเข้าเลี้ยงใหม่ต้องทราบแหล่งที่มา หรือต้องมาจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกที่ผ่านการรับรองจากกรมปศุสัตว์ หรือแหล่งที่ไม่มีโรคระบาด			
5.2	มีการกักเปิดนำเข้ามาเลี้ยง แยกจากเล้าหรือโรงเรือนเดิม ในพื้นที่กักเปิดตามข้อ 1.6 อย่างน้อย 7 วัน ก่อนเข้ารวมฝูง			
5.3	ไม่นำสัตว์ชนิดอื่น เข้ามาในพื้นที่เลี้ยงเป็ด			
5.4	มีการป้องกันโรค และการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด			
5.5	มีการตรวจสุขภาพสัตว์อย่างสม่ำเสมอและมีการสุ่มตรวจติดตามอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง			
5.6	เมื่อพบเป็ดป่วยหรือตายด้วยโรคระบาด หรือสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือไม่ทราบสาเหตุให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที และให้ปฏิบัติตามกฎหมายพรบ.โรคระบาดสัตว์ หรือคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์			
6. การจัดการอาหาร น้ำและยาสัตว์				
6.1	มีการเก็บอาหารที่สะอาด แห้ง ไม่อับชื้น ต้องไม่มีเชื้อราหรือวัตถุที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ บันเบื้อนในอาหาร สามารถป้องกันพาหะนำโรค และการเสื่อมสภาพของอาหารสัตว์ได้			
6.2	น้ำที่ใช้เลี้ยงเป็ดต้องสะอาด			
6.3	ภาชนะหรืออุปกรณ์ให้น้ำและอาหารควรสะอาด และมีจำนวนเพียงพอ			
6.4	มีการจัดเก็บ รักษาคุณภาพวัคซีนและยารักษาโรคอย่างเหมาะสม			
6.5	มีการใช้ยา วิตามิน และผลิตภัณฑ์สำหรับจำเชื้อที่มีทะเบียนถูกต้อง และห้ามใช้ยา หรือสารต้องห้ามในการเลี้ยงสัตว์ ตามกฎหมาย			
6.6	มีการใช้ยารักษาโรคภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์			
7. การจัดการขมูล				
7.1	มีการจดบันทึกข้อมูลการดูแลสุขภาพสัตว์ เช่น จำนวนสัตว์เข้าเลี้ยงใหม่ ประวัติการตรวจโรค จำนวนสัตว์ป่วย จำนวนสัตว์ตาย การใช้ยา และการฉีดวัคซีน เป็นต้น			
7.2	มีการจดบันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้าออกสถานที่เลี้ยงเป็ด			

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
8	การจัดการสิ่งแวดล้อม			
8.1	ดำเนินการฝังหรือเผาซากสัตว์ อย่างถูกสุขลักษณะ			
8.2	มีการจัดการมูลสัตว์ และของเสียจากการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม			

สรุปผลการประเมิน

ผ่านการประเมิน ไม่ผ่านการประเมิน

หมายเหตุ :: ผู้ที่ได้รับการรับรองต้องผ่านประเมินทุกหัวข้อ

ข้อเสนอแนะ/ปรับปรุง

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้ตรวจประเมิน

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้ตรวจประเมิน

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้ตรวจประเมิน

.....

แบบการประเมินระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (GFM) ชนิด “ไก่ไข่”

วันที่ประเมิน.....

ชื่อฟาร์ม/เกษตรกร.....

บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	สถานที่เลี้ยงและโครงสร้าง			
1.1	มีโรงเรือน หรือเล้าที่ใช้นอนอย่างเหมาะสม และมีเนื้อที่เพียงพอต่อจำนวนไก่ไข่ (ไก่รุ่น พื้นที่ในโรงเรือนไม่เกิน 9 ตัว/ตารางเมตร, ไก่ระยะไข่ พื้นที่ในโรงเรือนไม่เกิน 2 ตัว/ตารางเมตร) ไม่แออัด มีการระบายอากาศที่ดี มีทางเข้า-ออกทางเดียว และสามารถควบคุมสัตว์ที่อาจเป็นพาหะนำโรคเข้าโรงเรือนหรือเล้าได้ เช่น นก หนู เป็นต้น			
1.2	มีรั้วหรือการจัดการที่สามารถป้องกันคน และยานพาหนะเข้าพื้นที่เลี้ยงไก่ไข่ได้ โดยรั้วอาจเป็นรั้วที่สร้างขึ้นหรือแนวรั้วธรรมชาติ เช่น คูน้ำ เป็นต้น			
1.3	มีป้ายเตือน “ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” ที่ประตูทางเข้าพื้นที่เลี้ยงไก่ไข่			
1.4	มีบ่อ อ่าง หรืออุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อและมีรองเท้าสำหรับเปลี่ยน ก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงไก่ไข่			
1.5	มีพื้นที่เลี้ยงไก่ไข่ แยกหลังจากอาคารสำหรับอยู่อาศัย โดยห่างกันอย่างชัดเจน สามารถป้องกันการติดเชื้อโรคได้			
1.6	มีรังไข่ หรืออุปกรณ์รองรับไข่ที่เอื้อต่อการวางไข่ และเก็บไข่อย่างเหมาะสม และเป็นสัดส่วน			
1.7	จัดให้มีอ่างสำหรับจุ่มถาดไข่ หรือบริเวณสำหรับทำความสะอาดไข่แยกจากพื้นที่เลี้ยงไก่ไข่			
1.8	มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด			
1.9	มีสถานที่เหมาะสมในการฝังหรือเผาทำลายซากสัตว์ เพื่อการควบคุมและป้องกันโรค			
2	การจัดการโรงเรือนหรือเล้าและอุปกรณ์			
2.1	มีการทำความสะอาดโรงเรือนหรือเล้าและอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ			
2.2	มีการทำความสะอาดโรงเรือนและอุปกรณ์เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนนำไก่ไข่เข้าเลี้ยง และมีระยะเวลาพักเล้าหรือโรงเรือนตามที่ปศุสัตว์ประกาศกำหนด (กรณีการเลี้ยงแบบ all in all out)			
2.3	มีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อภาชนะเก็บไข่ ก่อนนำไปใช้งานทุกครั้ง			
2.4	มีอุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น หน้ากากอนามัย ถุงมือ รองเท้า เป็นต้น กรณีสงสัยเกิดโรคระบาดในไก่ไข่			

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
3	การจัดการยานพาหนะ			
3.1	ห้ามยานพาหนะจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงไก่ไข่			
4	การจัดการบุคคล			
4.1	ห้ามบุคคลจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงไก่ไข่ เว้นแต่มีการเปลี่ยนรองเท้าก่อน			
4.2	ห้ามบุคคลที่ป่วย เช่น มีอาการไข้หวัด หอมเสียว เป็นต้น เข้าไปในพื้นที่เลี้ยงไก่ไข่			
5	การจัดการด้านสุขภาพสัตว์			
5.1	ไก่ไข่ที่นำเข้าเลี้ยงใหม่ต้องทราบแหล่งที่มา หรือต้องมาจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกที่ผ่านการรับรองจากกรมปศุสัตว์ และมาจากแหล่งที่ไม่มีโรคระบาด			
5.2	ไม่นำสัตว์ชนิดอื่น เข้ามาในพื้นที่เลี้ยงไก่ไข่			
5.3	มีการป้องกันโรค และการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด			
5.4	เมื่อพบไก่ไข่ป่วยหรือตายด้วยโรคระบาด หรือสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือไม่ทราบสาเหตุ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที และให้ปฏิบัติตามกฎหมายพรบ.โรคระบาดสัตว์ หรือคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์			
6	การจัดการอาหาร น้ำ และยาสัตว์			
6.1	มีการเก็บอาหารที่สะอาด แห้ง ไม่อับชื้น ต้องไม่มีเชื้อราหรือวัตถุที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ปนเปื้อนในอาหาร สามารถป้องกันพาหะนำโรค และการเสื่อมสภาพของอาหารสัตว์ได้			
6.2	น้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ต้องสะอาด			
6.3	ภาชนะหรืออุปกรณ์ให้น้ำและอาหาร สะอาด และมีจำนวนเพียงพอ			
6.4	มีการจัดเก็บ รักษาคุณภาพวัคซีนและยารักษาโรคอย่างเหมาะสม			
6.5	มีการใช้ยา วิตามิน และผลิตภัณฑ์สำหรับฆ่าเชื้อที่มีทะเบียนถูกต้อง และห้ามใช้ยาหรือสารต้องห้ามในการเลี้ยงสัตว์ ตามกฎหมาย			
6.6	มีการใช้ยารักษาโรคภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์			
7	การจัดการข้อมูล			
7.1	มีการจัดบันทึกข้อมูลการดูแลสุขภาพสัตว์ เช่น จำนวนสัตว์เข้าเลี้ยงใหม่ ประวัติการตรวจโรค จำนวนสัตว์ป่วย จำนวนสัตว์ตาย การใช้ยา การฉีดวัคซีน เป็นต้น			
7.2	มีการจัดบันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้าออกสถานที่เลี้ยงไก่ไข่			
8	การจัดการสิ่งแวดล้อม			
8.1	ดำเนินการฝังหรือเผาซากสัตว์ อย่างถูกสุขลักษณะ			
8.2	มีการจัดการมูลสัตว์ และของเสียจากการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม			

สรุปผลการประเมิน

ผ่านการประเมิน ไม่ผ่านการประเมิน

หมายเหตุ :: ผู้ที่ได้รับการรับรองต้องผ่านการประเมินทุกหัวข้อ

ข้อเสนอแนะ/ปรับปรุง

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบประเมินระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม ชนิดโคนม

วันที่ประเมิน.....

ชื่อฟาร์ม/เกษตรกร.....

บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1.	พื้นที่เลี้ยงโคนมและโครงสร้าง			
1.1	สถานที่เลี้ยงโคนมตั้งอยู่ห่างจากโรงฆ่าสัตว์ ตลาดนัดค้าสัตว์อย่างน้อย 500 เมตรกรณีที่อยู่ใกล้ โรงฆ่าสัตว์ และตลาดนัดค้าสัตว์ ให้มีมาตรการจัดการความเสี่ยงจากน้ำทิ้งและสิ่งปฏิกูลที่มาจากโรงฆ่าสัตว์ และตลาดนัดค้าสัตว์			
1.2	มีรั้วหรือการจัดการที่สามารถป้องกันคนและยานพาหนะเข้าพื้นที่เลี้ยงโคนมหรือโรงเรือนรีดนมได้ โดยรั้วอาจเป็นรั้วที่สร้างขึ้นหรือแนวรั้วธรรมชาติ เช่น คุน้ำ หรือแนวต้นไม้ เป็นต้น			
1.3	มีป้ายเตือน “ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” ที่ประตูทางเข้าพื้นที่เลี้ยงโคนม			
1.4	มีป้อ อ่าง หรืออุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อและมีรองเท้าสำหรับเปลี่ยนก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงโคนม และโรงเรือนรีดนม			
1.5	มีโรงเรือนเลี้ยงโคนม และโรงเรือนรีดนม แยกจากอาคารสำหรับอยู่อาศัย			
1.6	มีพื้นที่สำหรับกักโคนมก่อนนำเข้ารวมฝูง โดยอยู่ห่างจากพื้นที่เลี้ยงโคนมที่มีอยู่เดิมตามความเหมาะสม			
1.7	จัดให้มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับแยกสัตว์ป่วยออกจากฝูง			
1.8	มีช่องและอุปกรณ์ควบคุมบังคับสัตว์ในการฉีดวัคซีนหรือรักษาโรค			
1.9	มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด			
2.	การจัดการโรงเรือน			
2.1	มีการทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคบริเวณพื้นคอกและคอกรีด อย่างสม่ำเสมอ			
3.	การจัดการยานพาหนะ			
3.1	ห้ามยานพาหนะจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงโคนมและโรงเรือนรีดนม เว้นแต่มีการฆ่าเชื้อหรือทำลายเชื้อโรคยานพาหนะก่อน			
4.	การจัดการบุคคล			
4.1	ห้ามบุคคลจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงโคนม และโรงเรือนรีดนม เว้นแต่มีการทำลายเชื้อโรคและเปลี่ยนรองเท้าก่อน			

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
5 การจัดการด้านสุขภาพ				
5.1	โคนมที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่ต้องทราบแหล่งที่มา โดยต้องมาจากพื้นที่เลี้ยงสัตว์ที่มีระบบป้องกันโรคที่ดี และมีผลการตรวจว่าไม่เป็นโรค布鲁เซลลาและวัณโรค			
5.2	มีการกักโรคโคนมที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่ แยกจากพื้นที่เลี้ยงโคนมที่มีอยู่เดิม ในพื้นที่สำหรับกักโคนมตามข้อ 1.6 ก่อนนำเข้ารวมฝูงอย่างน้อย 14 วัน			
5.3	ไม่นำสัตว์กับคูนิตอื่นเข้ามาเลี้ยงในสถานที่เลี้ยงโคนม			
5.4	มีการถ่ายพยาธิ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย และโรคชนิดอื่น ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด			
5.5	มีระบบการตรวจโรค布鲁เซลลา และวัณโรคที่ยอมรับได้			
5.6	เมื่อพบโคนมป่วยหรือตายด้วยโรคระบาด หรือสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือไม่ทราบสาเหตุให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที			
6 การจัดการอาหารน้ำ และยาสัตว์				
6.1	มีการเก็บอาหารที่สะอาด แห้ง ไม่อับชื้น ต้องไม่มีเชื้อราหรือวัตถุที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ ปนเปื้อนในอาหาร สามารถป้องกันพาหะนำโรคและการเสื่อมสภาพของอาหารสัตว์ได้			
6.2	น้ำที่ใช้เลี้ยงโคนมต้องสะอาด			
6.3	มีการจัดเก็บและรักษาคุณภาพวัคซีนและยารักษาโรคอย่างเหมาะสม			
6.4	มีการใช้ยา วิตามิน และผลิตภัณฑ์สำหรับฆ่าเชื้อที่มีทะเบียนถูกต้อง และห้ามใช้ยาหรือสารต้องห้ามในการเลี้ยงสัตว์ตามกฎหมาย			
6.5	มีการใช้ยารักษาโรคภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์			
7 การจัดการข้อมูล				
7.1	มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ บัตรประจำตัวสัตว์ และมีการขึ้นทะเบียน			
7.2	มีการจัดบันทึกข้อมูล การดูแลสุขภาพสัตว์			
7.3	มีการจัดบันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้าออกสถานที่เลี้ยง			
7.4	มีการจัดบันทึกข้อมูลปริมาณและคุณภาพน้ำนม			
8 สุขศาสตร์การรีดนมและการจัดการเครื่องรีดนม				
8.1	มีการทำความสะอาดเต้านมก่อนรีดด้วยน้ำสะอาดและเช็ดให้แห้ง			
8.2	แยกผ้าเช็ดเต้านมอย่างน้อยตัวละ 1 ผืน			

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
8.3	ก่อนรีดนมให้รีดนม 2-3 ครั้งเพื่อทดสอบน้ำนมว่าผิดปกติหรือไม่ และมีการทดสอบเต้านมอีกเสบทุกเต้า ก่อนรีดนมลงถังรวม			
8.4	มีการจัดการที่สามารถป้องกันการผ่านของเชื้อโรคเข้าทางหัวนมหลังรีดนม			
8.5	อุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบต้องสะอาด ไม่มีกลิ่นอับหรือบูด ผิวนเรียบไม่มีรอยต่อ ไม่ทำปฏิกิริยากับน้ำนมดิบ และทำความสะอาดฆ่าเชื้อก่อนและหลังการใช้			
9	คุณภาพน้ำนมดิบ			
9.1	ปริมาณเซลล์โซมาติก ไม่เกิน 500,000 เซลล์/มิลลิลิตร			
9.2	ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด ไม่มากกว่า 400,000 โคโลนี/มิลลิลิตร หรือการเปลี่ยนสีของเมทธีลีนบลูมากกว่า 4 ชั่วโมง หรือรีซาซูรินมากกว่า 4.5 จุด อ่านผลที่ 1 ชั่วโมง			
10	การจัดการสิ่งแวดล้อม			
10.1	มีการจัดการมูลสัตว์ และของเสียจากการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม			

สรุปผลการประเมิน

ผ่านการประเมิน   ไม่ผ่านการประเมิน

หมายเหตุ :: ผู้ที่ได้รับการรับรองต้องผ่านการประเมินทุกหัวข้อ

ข้อเสนอแนะ/ปรับปรุง

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบประเมินระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม(GFM) ชนิดโคเนื้อ

วันที่ประเมิน.....

ชื่อฟาร์ม/เกษตรกร.....

บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	พื้นที่เลี้ยงโคเนื้อและโครงสร้าง			
1.1	สถานที่เลี้ยงโคเนื้อตั้งอยู่ห่างจากโรงฆ่าสัตว์ ตลาดนัดค้าสัตว์อย่างน้อย 500 เมตร กรณีที่อยู่ใกล้ โรงฆ่าสัตว์และตลาดนัดค้าสัตว์ ให้มีมาตรการจัดการความเสี่ยงจากน้ำทิ้งและสิ่งปฏิกูลที่มาจากโรงฆ่าสัตว์ และตลาดนัดค้าสัตว์			
1.2	มีรั้วหรือการจัดการที่สามารถป้องกันคน และยานพาหนะเข้าพื้นที่เลี้ยงโคเนื้อได้ โดยรั้วอาจเป็นรั้วที่สร้างขึ้นหรือแนวรั้วธรรมชาติ เช่น คุน้ำ หรือแนวต้นไม้ เป็นต้น			
1.3	มีป้ายเตือน “ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” ที่ประตูทางเข้าพื้นที่เลี้ยงโคเนื้อ			
1.4	มีบ่อ อ่าง หรืออุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อและมีรองเท้าสำหรับเปลี่ยน ก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงโคเนื้อ			
1.5	มีพื้นที่เลี้ยงโคเนื้อ แยกจากอาคารสำหรับอยู่อาศัย			
1.6	มีพื้นที่สำหรับกักโคเนื้อก่อนนำเข้ารวมฝูง โดยอยู่ห่างจากพื้นที่เลี้ยงโคเนื้อที่มีอยู่เดิมตามความเหมาะสม			
1.7	จัดให้มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับแยกสัตว์ป่วยออกจากฝูง			
1.8	มีช่องและอุปกรณ์ควบคุมบังคับสัตว์ในการฉีดวัคซีนหรือรักษาโรค			
1.9	มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด			
2	การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์			
2.1	มีการทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคบริเวณพื้นคอกอย่างสม่ำเสมอ			
3	การจัดการยานพาหนะ			
3.1	ห้ามยานพาหนะจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงโคเนื้อ เว้นแต่มีการฆ่าเชื้อหรือทำลายเชื้อโรคยานพาหนะก่อน			
4	การจัดการบุคคล			
4.1	ห้ามบุคคลจากภายนอกเข้าออกสถานที่เลี้ยงโคเนื้อ เว้นแต่มีการทำลายเชื้อโรคและเปลี่ยนรองเท้าก่อน			
5	การจัดการด้านสุขภาพ			
5.1	โคเนื้อที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่ต้องทราบแหล่งที่มา โดยต้องมาจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ที่มีระบบป้องกันโรคที่ดี และมีผลการตรวจว่าไม่เป็นโรค布鲁เซลลา			
5.2	มีการกักโรคโคเนื้อที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่ แยกจากพื้นที่เลี้ยงโคเนื้อที่มีอยู่เดิม ในพื้นที่สำหรับกักโคเนื้อตามข้อ 1.6 ก่อนนำเข้ารวมฝูงอย่างน้อย 14 วัน			
5.3	ไม่นำสัตว์กักโรคชนิดอื่นจากภายนอกสถานที่เลี้ยง เช่น กระบือ โคนม แพะ แกะ เป็นต้น เข้ามาเลี้ยงกับโคเนื้อที่อยู่ในคอกหรือโรงเรือนเลี้ยงสัตว์เดียวกัน			

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
5.4	มีการถ่ายพยาธิ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย และโรคชนิดอื่นตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด			
5.5	มีระบบการตรวจโรค布鲁เซลลาที่ยอมรับได้			
5.6	เมื่อพบโคเนื้อป่วยหรือตายด้วยโรคระบาด หรือสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือไม่ทราบสาเหตุให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที			
6 การจัดการอาหาร น้ำ และอาหารสัตว์				
6.1	มีการเก็บอาหารที่สะอาด แห้ง ไม่อับชื้น ต้องไม่มีเชื้อราหรือวัตถุที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ป้อนในอาหาร สามารถป้องกันพาหะนำโรค และการเสื่อมสภาพของอาหารสัตว์ได้			
6.2	น้ำที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อต้องสะอาด			
6.3	มีการจัดเก็บและรักษาคุณภาพวัคซีนและยารักษาโรคอย่างเหมาะสม			
6.4	มีการใช้ยา วิตามิน และผลิตภัณฑ์สำหรับฆ่าเชื้อที่มีทะเบียนถูกต้อง และห้ามใช้ยาหรือสารต้องห้ามในการเลี้ยงสัตว์ตามกฎหมาย			
6.5	มีการใช้ยารักษาโรคภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์			
7 การจัดการข้อมูล				
7.1	มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ บัตรประจำตัวสัตว์ และมีการขึ้นทะเบียน			
7.2	มีการจดบันทึกข้อมูลการดูแลสุขภาพสัตว์			
7.3	มีการจดบันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้าออกสถานที่เลี้ยง			
8 การจัดการสิ่งแวดล้อม				
8.1	มีการจัดการมูลสัตว์ และของเสียจากการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม			

สรุปผลการประเมิน ผ่านการประเมิน ไม่ผ่านการประเมิน

หมายเหตุ :: ผู้ที่ได้รับการรับรองต้องผ่านการประเมินทุกหัวข้อ

ข้อเสนอแนะ/ปรับปรุง

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)

ตำแหน่ง.....

ตำแหน่ง.....

ตำแหน่ง.....

แบบประเมินระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม(GFM) ชนิดกระบือ

วันที่ประเมิน.....

ชื่อฟาร์ม/เกษตรกร.....

บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1 พื้นที่เลี้ยงกระบือและโครงสร้าง				
1.1	สถานที่เลี้ยงกระบือตั้งอยู่ห่างจากโรงฆ่าสัตว์ ตลาดนัดค้าสัตว์อย่างน้อย 500 เมตร กรณีที่อยู่ใกล้ โรงฆ่าสัตว์และตลาดนัดค้าสัตว์ ให้มีมาตรการจัดการความเสี่ยงจาก น้ำทิ้งและสิ่งปฏิกูลที่มาจากโรงฆ่าสัตว์ และตลาดนัดค้าสัตว์			
1.2	มีรั้วหรือการจัดการที่สามารถป้องกันคน และยานพาหนะเข้าพื้นที่เลี้ยงกระบือได้ โดย รั้วอาจเป็นรั้วที่สร้างขึ้นหรือแนวรั้วธรรมชาติ เช่น คุน้ำ หรือแนวคันไม้ เป็นต้น			
1.3	มีป้ายเตือน “ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” ที่ประตูทางเข้าพื้นที่เลี้ยงกระบือ			
1.4	มีป้อ อ่าง หรืออุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อ และมีรองเท้าสำหรับเปลี่ยน ก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงกระบือ			
1.5	มีพื้นที่เลี้ยงกระบือ แยกจากอาคารสำหรับอยู่อาศัย			
1.6	มีพื้นที่สำหรับกักกระบือก่อนนำเข้าร่วมฝูง โดยอยู่ห่างจากพื้นที่เลี้ยงกระบือ ที่มีอยู่เดิมตามความเหมาะสม			
1.7	จัดให้มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับแยกสัตว์ป่วยออกจากฝูง			
1.8	มีช่องและอุปกรณ์ควบคุมบังคับสัตว์ในการฉีดวัคซีนหรือรักษาโรค			
1.9	มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด			
2 การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์				
	มีการทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคบริเวณพื้นคอกอย่างสม่ำเสมอ			
3 การจัดการยานพาหนะ				
	ห้ามยานพาหนะจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงกระบือ เว้นแต่มีการฆ่าเชื้อหรือทำลายเชื้อ โรคยานพาหนะก่อน			
4 การจัดการบุคคล				
	ห้ามบุคคลจากภายนอกเข้าออกสถานที่เลี้ยงกระบือ เว้นแต่มีการทำลายเชื้อโรค และ เปลี่ยนรองเท้าก่อน			
5 การจัดการตามสุขภาพ				
5.1	กระบือที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่ต้องทราบแหล่งที่มา โดยต้องมาจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ที่มี ระบบป้องกันโรคที่ดี และมีผลการตรวจว่าไม่เป็นโรค布鲁เซลลา			
5.2	มีการกักโรคกระบือที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่ แยกจากพื้นที่เลี้ยงกระบือที่มีอยู่เดิม ในพื้นที่ สำหรับกักกระบือตามข้อ1.6 ก่อนนำเข้าร่วมฝูงอย่างน้อย 14 วัน			
5.3	ไม่นำสัตว์กับคู่ชนิดอื่นจากภายนอกสถานที่เลี้ยง เช่น โคเนื้อ โคนม แพะ แกะ เป็นต้น เข้ามาเลี้ยงกับกระบือที่อยู่ในคอกหรือโรงเรือนเลี้ยงสัตว์เดียวกัน			

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
5.4	มีการถ่ายพยาธิ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย โรคเฮโมรายิกเซปติซีเมีย และโรคชนิดอื่นตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด			
5.5	มีระบบการตรวจโรค布鲁เซลลาที่ยอมรับได้			
5.6	เมื่อพบกระบือป่วยหรือตายด้วยโรคระบาด หรือสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือไม่ทราบสาเหตุให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที			
6 การจัดการอาหาร น้ำ และยาสัตว์				
6.1	มีการเก็บอาหารที่สะอาด แห้ง ไม่อับชื้น ต้องไม่มีเชื้อราหรือวัตถุที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ปนเปื้อนในอาหาร สามารถป้องกันพาหะนำโรค และการเสื่อมสภาพของอาหารสัตว์ได้			
6.2	มีการจัดเก็บและรักษาคุณภาพวัคซีนและยารักษาโรคอย่างเหมาะสม			
6.3	มีการใช้ยา วิตามิน และผลิตภัณฑ์สำหรับฆ่าเชื้อที่มีทะเบียนถูกต้อง และห้ามใช้ยาหรือสารต้องห้ามในการเลี้ยงสัตว์ตามกฎหมาย			
6.4	มีการใช้ยารักษาโรคภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์			
7 การจัดการข้อมูล				
7.1	มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ บัตรประจำตัวสัตว์ และมีการขึ้นทะเบียน			
7.2	มีการจัดบันทึกข้อมูลการดูแลสุขภาพสัตว์			
7.3	มีการจัดบันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้าออกสถานที่เลี้ยง			
8 การจัดการสิ่งแวดล้อม				
8.1	มีการจัดการมูลสัตว์ และของเสียจากการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม			

สรุปผลการประเมิน ผ่านการประเมิน ไม่ผ่านการประเมิน

หมายเหตุ :: ผู้ที่ได้รับการรับรองต้องผ่านการประเมินทุกหัวข้อ

ข้อเสนอแนะ/ปรับปรุง

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบประเมินระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม(GFM) ชนิดแพะ

วันที่ประเมิน.....

ชื่อฟาร์ม/เกษตรกร.....

บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	พื้นที่เลี้ยงแพะและโครงสร้าง			
1.1	สถานที่เลี้ยงแพะตั้งอยู่ห่างจากโรงฆ่าสัตว์ ตลาดนัดค้าสัตว์อย่างน้อย 500 เมตร กรณีที่อยู่ใกล้โรงฆ่าสัตว์ และตลาดนัดค้าสัตว์ ให้มีการจัดการความเสี่ยงจาก น้ำทิ้งและสิ่งปฏิกูลที่มาจากโรงฆ่าสัตว์ และตลาดนัดค้าสัตว์			
1.2	มีรั้วหรือการจัดการที่สามารถป้องกันคน และยานพาหนะเข้าพื้นที่เลี้ยงแพะได้ โดยรั้วอาจเป็นรั้วที่สร้างขึ้นหรือแนวรั้วธรรมชาติ เช่น คุน้ำ หรือแนวต้นไม้ เป็นต้น			
1.3	มีป้ายเตือน “ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” ที่ประตูทางเข้าพื้นที่เลี้ยงแพะ			
1.4	มีบ่อ อ่าง หรืออุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อและมีรองเท้าสำหรับเปลี่ยน ก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงแพะ			
1.5	มีพื้นที่เลี้ยงแพะแยกจากอาคารสำหรับอยู่อาศัย			
1.6	มีพื้นที่สำหรับกักแพะก่อนนำเข้ารวมฝูง โดยอยู่ห่างจากพื้นที่เลี้ยงแพะที่มีอยู่เดิม ตามความเหมาะสม			
1.7	จัดให้มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับแยกสัตว์ป่วยออกจากฝูง			
1.8	มีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับควบคุมบังคับสัตว์ในการฉีดวัคซีนและรักษาโรค			
1.9	มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด			
2	การจัดการโรงเรือนหรือเล้าและอุปกรณ์			
2.1	มีการทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรงเรือนอย่างสม่ำเสมอ			
3	การจัดการยานพาหนะ			
3.1	ห้ามยานพาหนะจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงแพะ เว้นแต่มีการฆ่าเชื้อหรือทำลาย เชื้อโรคยานพาหนะก่อน			
4	การจัดการบุคคล			
4.1	ห้ามบุคคลจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงแพะ เว้นแต่มีการทำลายเชื้อโรค และ เปลี่ยนรองเท้าก่อน			
5	การจัดการร้านค้าสุขภาพ			
5.1	แพะที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่ต้องทราบแหล่งที่มา โดยมาจากฟาร์มที่มีระบบป้องกันโรคที่ ดี ไม่อยู่ระหว่างการควบคุมโรค และมีผลตรวจว่าไม่เป็นโรค布鲁เซลลาไม่เกิน 1 เดือน ยกเว้นในกรณีที่มาจากฟาร์มปลอดจากโรค布鲁เซลลาที่รับรองโดยกรมปศุสัตว์			

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
5.2	มีการกักโรคแพะที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่ แยกจากพื้นที่เลี้ยงแพะที่มีอยู่เดิม ในพื้นที่สำหรับกักแพะตามข้อ 1.6 ก่อนนำเข้ารวมฝูงอย่างน้อย 14 วัน			
5.3	ไม่นำสัตว์กักโรคชนิดอื่นจากภายนอกสถานที่เลี้ยง เช่น แกะ โคเนื้อ กระบือ เป็นต้น เข้ามาเลี้ยงร่วมกับแพะที่อยู่ในคอกหรือโรงเรือนเลี้ยงสัตว์เดียวกัน			
5.4	มีการถ่ายพยาธิ และฉีดวัคซีนตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด			
5.5	มีการตรวจโรค布鲁เซลลาประจำปี			
5.6	เมื่อพบแพะป่วยหรือตายด้วยโรคระบาด หรือสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือไม่ทราบสาเหตุให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที			
6 การจัดการอาหารน้ำและยาสัตว์				
6.1	มีการเก็บอาหารที่สะอาดแห้ง ไม่อับชื้น ต้องไม่มีเชื้อราหรือวัตถุที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ปนเปื้อนในอาหาร สามารถป้องกันพาหะนำโรคและการเสื่อมสภาพของอาหารสัตว์ได้			
6.2	น้ำที่ใช้เลี้ยงแพะต้องสะอาด			
6.3	มีการจัดเก็บและรักษาคุณภาพวัคซีนและยารักษาโรคอย่างเหมาะสม			
6.4	มีการใช้ยา วิตามิน และผลิตภัณฑ์สำหรับฆ่าเชื้อที่มีทะเบียนถูกต้อง และห้ามใช้ยาหรือสารต้องห้ามในการเลี้ยงสัตว์ตามกฎหมาย			
6.5	มีการใช้ยารักษาโรคภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์			
7 การจัดการข้อมูล				
7.1	มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ บัตรประจำตัวสัตว์ และมีการขึ้นทะเบียน			
7.2	มีการจดบันทึกข้อมูลการดูแลสุขภาพสัตว์			
7.3	มีการจดบันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้าออกสถานที่เลี้ยง			
8 การจัดการสิ่งแวดล้อม				
8.1	มีการจัดการมูลสัตว์ และของเสียจากการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม			

สรุปผลการประเมิน

 ผ่านการประเมิน
  ไม่ผ่านการประเมิน

หมายเหตุ :: ผู้ที่ได้รับการรับรองต้องผ่านการประเมินทุกหัวข้อ

ข้อเสนอแนะ/ปรับปรุง

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบประเมินระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม(GFM) ชนิดแกะ

วันที่ประเมิน.....

ชื่อฟาร์ม/เกษตรกร.....

บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
1	พื้นที่เลี้ยงแกะและโคกรังสร้าง			
1.1	สถานที่เลี้ยงแกะตั้งอยู่ห่างจากโรงฆ่าสัตว์ ตลาดนัดค้าสัตว์อย่างน้อย 500 เมตร กรณีที่อยู่ใกล้โรงฆ่าสัตว์ และตลาดนัดค้าสัตว์ ให้มีการจัดการความเสี่ยงจากน้ำทิ้ง และสิ่งปฏิกูลที่มาจากโรงฆ่าสัตว์ และตลาดนัดค้าสัตว์			
1.2	มีรั้วหรือการจัดการที่สามารถป้องกันคน และยานพาหนะเข้าพื้นที่เลี้ยงแกะได้ โดยรั้วอาจเป็นรั้วที่สร้างขึ้นหรือแนวรั้วธรรมชาติ เช่น ภูเขา หรือแนวต้นไม้ เป็นต้น			
1.3	มีป้ายเตือน “ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” ที่ประตูทางเข้าพื้นที่เลี้ยงแกะ			
1.4	มีบ่อ อ่าง หรืออุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อและมีรองเท้าสำหรับเปลี่ยน ก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงแกะ			
1.5	มีพื้นที่เลี้ยงแกะแยกจากอาคารสำหรับอยู่อาศัย			
1.6	มีพื้นที่สำหรับกักแกะก่อนนำเข้าร่วมฝูง โดยอยู่ห่างจากพื้นที่เลี้ยงแกะที่มีอยู่เดิม ตามความเหมาะสม			
1.7	จัดให้มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับแยกสัตว์ป่วยออกจากฝูง			
1.8	มีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับควบคุมบังคับสัตว์ในการฉีดวัคซีนและรักษาโรค			
1.9	มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด			
2	การจัดการโรงเรือนหรือคอกและอุปกรณ์			
2.1	มีการทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรงเรือนอย่างสม่ำเสมอ			
3	การจัดการยานพาหนะ			
3.1	ห้ามยานพาหนะจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงแกะ เว้นแต่มีการฆ่าเชื้อหรือทำลายเชื้อโรคยานพาหนะก่อน			
4	การจัดการบุคคล			
4.1	ห้ามบุคคลจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงแกะ เว้นแต่มีการทำลายเชื้อโรค และเปลี่ยนรองเท้าก่อน			
5	การจัดการด้านสุขภาพ			
5.1	แกะที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่ต้องทราบแหล่งที่มา โดยมาจากฟาร์มที่มีระบบป้องกันโรคที่ดี ไม่อยู่ระหว่างการควบคุมโรค และมีผลตรวจว่าไม่เป็นโรค布鲁เซลลาไม่เกิน 1 เดือน ยกเว้นในกรณีที่มาจากฟาร์มปลอดจากโรค布鲁เซลลาที่รับรองโดยกรมปศุสัตว์			

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
5.2	มีการกักโรคแกะที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่ แยกจากพื้นที่เลี้ยงแกะที่มีอยู่เดิม ในพื้นที่สำหรับกักแกะตามข้อ 1.6 ก่อนนำเข้ารวมฝูงอย่างน้อย 14 วัน			
5.3	ไม่นำสัตว์กับคูนิตอื่นจากภายนอกสถานที่เลี้ยง เช่น แพะ โคนม โคเนื้อ กระบือ เป็นต้น เข้ามาเลี้ยงรวมกับแกะที่อยู่ในคอกหรือโรงเรือนเลี้ยงสัตว์เดียวกัน			
5.4	มีการถ่ายพยาธิ และฉีดวัคซีนตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด			
5.5	มีการตรวจโรค布鲁เซลลาประจำปี			
5.6	เมื่อพบแกะป่วยหรือตายด้วยโรคระบาด หรือสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือไม่ทราบสาเหตุ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที			
6 การจัดการอาหาร น้ำ และยาสัตว์				
6.1	มีการเก็บอาหารที่สะอาดแห้ง ไม่อับชื้น ต้องไม่มีเชื้อราหรือวัตถุที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ปนเปื้อนในอาหาร สามารถป้องกันพาหะนำโรคและการเสื่อมสภาพของอาหารสัตว์ได้			
6.2	น้ำที่ใช้เลี้ยงแกะต้องสะอาด			
6.3	มีการจัดเก็บและรักษาคุณภาพวัคซีนและยารักษาโรคอย่างเหมาะสม			
6.4	มีการใช้ยา วิตามิน และผลิตภัณฑ์สำหรับฆ่าเชื้อที่มีทะเบียนถูกต้อง และห้ามใช้ยาหรือสารต้องห้ามในการเลี้ยงสัตว์ตามกฎหมาย			
6.5	มีการใช้ยารักษาโรคภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์			
7 การจัดการข้อมูล				
7.1	มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ บัตรประจำตัวสัตว์ และมีการขึ้นทะเบียน			
7.2	มีการจดบันทึกข้อมูลการดูแลสุขภาพสัตว์			
7.3	มีการจดบันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้าออกสถานที่เลี้ยง			
8 การจัดการสิ่งแวดล้อม				
8.1	มีการจัดการมูลสัตว์ และของเสียจากการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม			

สรุปผลการประเมิน

ผ่านการประเมิน ไม่ผ่านการประเมิน

หมายเหตุ :: ผู้ที่ได้รับการรับรองต้องผ่านการประเมินทุกหัวข้อ

ข้อเสนอแนะ/ปรับปรุง

.....
 .....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบประเมินระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม(GFM) ชนิดสุกร

วันที่ประเมิน.....

ชื่อฟาร์ม/เกษตรกร.....

บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
พื้นที่เลี้ยงสุกรและโครงสร้าง				
1.1	สถานที่เลี้ยงสุกรตั้งอยู่ห่างจากโรงฆ่าสัตว์ ตลาดนัดค้าสัตว์อย่างน้อย 500 เมตร กรณีที่อยู่ใกล้ โรงฆ่าสัตว์และตลาดนัดค้าสัตว์ ให้มีมาตรการจัดการความเสี่ยงจากน้ำทิ้งและสิ่งปฏิกูลที่มาจากโรงฆ่าสัตว์ และตลาดนัดค้าสัตว์			
1.2	คอกสุกรมีเนื้อที่เพียงพอต่อจำนวนสุกร ไม่แออัด			
1.3	มีรั้วหรือการจัดการที่สามารถป้องกันคน และยานพาหนะเข้าพื้นที่เลี้ยงสุกรได้ โดยรั้วอาจเป็นรั้วที่สร้างขึ้นหรือแนวรั้วธรรมชาติ เช่น ภูเขา หรือแนวต้นไม้ เป็นต้น			
1.4	มีป้ายเตือน “ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” ที่ประตูทางเข้าพื้นที่เลี้ยงสุกร และพื้นที่เลี้ยงสุกรต้องปิดตลอดเวลา			
1.5	บ่อ อ่าง หรืออุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงสุกร และมีรองเท้าสำหรับเปลี่ยนที่ทางเข้า			
1.6	มีพื้นที่เลี้ยงสุกร แยกจากอาคารสำหรับอยู่อาศัย			
1.7	มีพื้นที่สำหรับกักสุกรก่อนนำเข้าร่วมฝูง โดยอยู่ห่างจากพื้นที่เลี้ยงสุกรที่มีอยู่เดิมตามความเหมาะสม			
1.8	จัดให้มีคอกสำหรับกักแยกสัตว์ป่วย			
1.9	มีพื้นที่สำหรับขายสุกรบริเวณนอกพื้นที่เลี้ยงสุกร			
1.10	มีอุปกรณ์ควบคุมบังคับสัตว์ในการฉีดวัคซีนหรือรักษาโรค			
1.11	มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด			
การจัดการโรงเรือนหรือเล้าและอุปกรณ์				
2.1	มีการจัดการพื้นที่รอบโรงเรือนให้โล่งเตียน หรือมีการจัดการอื่นๆ เพื่อป้องกันสัตว์พาหะนำโรคเข้าโรงเรือน			
2.2	มีการล้างทำความสะอาด พื้นคอก และอุปกรณ์สำหรับให้น้ำและอาหารอย่างสม่ำเสมอ			
2.3	มีการแยกเลี้ยงสุกรพ่อ-แม่พันธุ์ และสุกรขุนอย่างชัดเจน			
2.4	ให้พักคอกก่อนนำสุกรเข้าเลี้ยงใหม่อย่างน้อย 7 วัน กรณีที่มีการเลี้ยงสุกรแบบเข้าหมดออกหมด (All in/All out)			

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
3 การจัดการยานพาหนะ				
3.1	ห้ามรถจับสุกรเข้ามาในพื้นที่เลี้ยงสุกรโดยเด็ดขาด			
3.2	ห้ามยานพาหนะจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงสุกร เว้นแต่มีการฆ่าเชื้อหรือทำลายเชื้อโรค ยานพาหนะก่อน			
4 การจัดการบุคคล				
4.1	ห้ามบุคคลจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงสุกร เว้นแต่มีการทำลายเชื้อโรค และเปลี่ยน รองเท้าก่อน			
4.2	ห้ามบุคคลที่ป่วยเช่น มีอาการไข้หวัด ท้องเสีย เป็นต้น เข้าไปในพื้นที่เลี้ยงสุกร			
4.3	ไม่นำเนื้อสัตว์หรือผลิตภัณฑ์สัตว์จากแหล่งอื่นเข้ามาในพื้นที่เลี้ยงสุกร			
5 การจัดการด้านสุขภาพ				
5.1	สุกรที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่ต้องทราบแหล่งที่มา			
5.2	มีการกักสุกรที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่แยกจากพื้นที่เลี้ยงสุกรที่มีอยู่เดิมก่อนนำเข้าร่วมฝูง อย่างน้อย 14 วัน ยกเว้นการเลี้ยงสุกรในรูปแบบเข้าหมดออกหมด (All in All out) และปฏิบัติตามที่กรมปศุสัตว์กำหนดเพิ่มเติม			
5.3	มีการถ่ายพยาธิ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย อหิวาต์สุกร และ โรคชนิดอื่นตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด			
5.3	เมื่อพบสุกรป่วยหรือตายด้วยโรคระบาด หรือสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือไม่ทราบสาเหตุให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที			
5.4	ไม่ใช่พ้องพันธุ์ร่วมกับพันธุ์อื่น กรณีมีการผสมเทียมต้องมีการนำน้ำเชื้อมาจากแหล่ง ที่มีการรับรองจากกรมปศุสัตว์			
6 การจัดการอาหาร-น้ำ และยาสัตว์				
6.1	มีการเก็บอาหารที่สะอาด แห้ง ไม่อับชื้น ต้องไม่มีเชื้อราหรือวัตถุที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ ปนเปื้อนในอาหาร สามารถป้องกันพาหะนำโรคและการเสื่อมสภาพของอาหารสัตว์ได้			
6.2	มีการจัดเก็บและรักษาคุณภาพวัคซีนและยารักษาโรคอย่างเหมาะสม			
6.3	มีการใช้ยา วิตามิน และผลิตภัณฑ์สำหรับฆ่าเชื้อที่มีทะเบียนถูกต้อง และห้ามใช้ยา หรือสารต้องห้ามในการเลี้ยงสัตว์ ตามกฎหมาย			
6.4	มีการใช้ยารักษาโรคภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์			

ที่	หลักเกณฑ์	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หมายเหตุ
7	การจัดการข้อมูล			
7.1	มีการจัดบันทึกข้อมูล การดูแลสุขภาพสัตว์			
7.2	มีการบันทึกข้อมูลการผลิตและผลผลิต			
7.3	มีการบันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้า-ออกฟาร์ม			
8	การจัดการสิ่งแวดล้อม			
8.1	มีการจัดการซากสัตว์ อย่างเหมาะสม เช่น ฟึ่งหรือเผา เป็นต้น			
8.2	มีการจัดการมูลสัตว์ และของเสียจากการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม			

สรุปผลการประเมิน

ผ่านการประเมิน ไม่ผ่านการประเมิน

หมายเหตุ :: ผู้ที่ได้รับการรับรองต้องผ่านการประเมินทุกหัวข้อ

ข้อเสนอแนะ/ปรับปรุง

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)

ตำแหน่ง.....

ตำแหน่ง.....

ตำแหน่ง.....

บทที่ 5 ใบรับรองฟาร์ม GFM

รูปแบบใบรับรองฟาร์ม

1. กรณีรับรองใหม่

- รูปแบบกระดาษ :: เป็นกระดาษลายน้ำ ขนาด A4 หนา 120 แกรม พื้นสีชมพู บั้มทองตราครุฑ ตามที่สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กำหนด

- โลโก้ :: โลโก้บั้มสีทองตราครุฑตรงกลางใบรับรอง และมีคำว่า “กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์” ได้ตราครุฑ โดยใช้ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 26 ตัวหนา

- เลขที่ใบรับรอง :: ประกอบด้วยตัวเลขและตัวอักษรจำนวน 5 ส่วน เช่น 61 01 01 GFM 0001 เป็นต้น และใช้ตัวเลขอาราบิก ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 20 ตัวหนา

ส่วนที่หนึ่ง แสดงตัวเลข 2 หลัก หมายถึง ปี พ.ศ. ที่ได้รับการรับรอง

ส่วนที่สอง แสดงตัวเลข 2 หลัก หมายถึง รหัสจังหวัดตามรหัสมหาดไทย

ส่วนที่สาม แสดงตัวเลข 2 หลัก หมายถึง รหัสชนิดสัตว์

01 = สัตว์ปีกพื้นเมือง/ไก่ชน (Native Poultry / Gamefowl)

02 = เป็ด (Duck)

03 = โคนม (Dairy Cattle)

04 = โคเนื้อ (Beef Cattle)

05 = กระบือ (Buffalo)

06 = แพะ (Goat)

07 = แกะ (Sheep)

08 = สุกร (Swine)

09 = ไก่ไข่ (Layer Chicken)

ส่วนที่สี่ แสดงตัวอักษรภาษาอังกฤษ GFM ตัวพิมพ์ใหญ่

ส่วนที่ห้า แสดงตัวเลข 4 หลัก หมายถึง ลำดับฟาร์มสัตว์เลี้ยงที่ได้รับการรับรอง เรียงลำดับโดย

ไม่แยกราชชนิดสัตว์ โดยลำดับเริ่มนับตามปี พ.ศ.

ตัวอย่างเช่น

- ฟาร์มสัตว์ปีกพื้นเมืองในจังหวัดนครปฐมได้รับการรับรองเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2568 ลำดับรับรองที่ 220 ในปี พ.ศ. 2568 รหัสที่ใช้ คือ 68 73 01 GFM 0220

- ฟาร์มสัตว์ปีกพื้นเมืองในจังหวัดนครปฐมได้รับการรับรองเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2569 ลำดับรับรองที่ 1 ในปีพ.ศ. 2569 รหัสที่ใช้ คือ 69 73 01 GFM 0001

- ชื่อฟาร์ม หรือ ชนิดฟาร์มสัตว์เลี้ยง :: ชื่อฟาร์ม หรือชนิดฟาร์มสัตว์เลี้ยงตามใบคำร้องขอรับการรับรองฟาร์มGFM ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 22
ตัวอย่างเช่น
- วันจันทร์ฟาร์ม
- ฟาร์มสัตว์ปีกพื้นเมือง
- ชื่อผู้ขอรับการรับรอง :: ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 20 สามารถออกในนามชื่อเจ้าของ/ชื่อบริษัท
- ที่ตั้งฟาร์มสัตว์เลี้ยง :: ที่อยู่ฟาร์มที่ได้รับการรับรอง ระบุรายละเอียดข้อมูล เลขที่ หมู่ที่ ถนน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 20
- กรณีที่ฟาร์มตั้งอยู่คนละที่กับเลขที่อยู่บนบัตรประชาชน เช่น เป็นคนกรุงเทพฯ แต่ฟาร์มที่รับรองอยู่นครพนม ให้ใช้ที่อยู่ฟาร์มที่อยู่นครพนม หรือฟาร์มกับบ้านอยู่คนละที่แต่ในจังหวัดเดียวกัน ให้ใช้ที่อยู่ฟาร์ม
- กรณีที่ตั้งฟาร์มไม่มีบ้านเลขที่ ให้ระบุรายละเอียดข้อมูล หมู่ที่ ถนน ตำบล อำเภอ จังหวัด
- ชื่อการรับรอง :: ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 20 ตัวหนา
ฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม
ชนิด ฟาร์ม.....
Good Farming Manangement Farm
(Livestock farm type)
- วันที่ออกใบรับรอง :: วันที่ปศุสัตว์จังหวัดให้การรับรอง (DD MM YYYY) ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 20
ตัวอย่างเช่น 8 เมษายน 2569
- วันที่หมดอายุการรับรอง :: 3 ปีนับการวันที่ปศุสัตว์จังหวัดให้การรับรอง ((DD-1) MM (YYYY+3)) ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 20
ตัวอย่างเช่น 7 เมษายน 2572
- ปศุสัตว์จังหวัดรับรอง :: ลายเซ็นตปศุสัตว์จังหวัด มีชื่อ และตำแหน่งได้ลายเซ็น ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 20 ตัวหนา
- QR code: แสดงพิกัดที่ตั้งฟาร์ม ตำแหน่งมุมล่างด้านขวาของใบรับรอง ขนาด 3*3 เซนติเมตร

2. กรณีต่ออายุ

2.1 ใช้หมายเลขการรับรองเดิม วงเล็บคำว่าต่ออายุ ตัวอักษร TH Niramit AS ขนาด 20 ตัวหนา ด้านบนหมายเลขการรับรอง

ตัวอย่างเช่น

(ต่ออายุ)	(Recertified)
69 73 01 GFM 0001	69 73 01 GFM 0001

2.2 กรณีปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาให้การรับรองแล้วเสร็จภายหลังใบรับรองฉบับเดิมหมดอายุ ให้ถือว่าวันที่ต่ออายุการรับรองมีผลนับแต่วันที่ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาให้การรับรองต่ออายุ โดยระบุวันที่ต่ออายุการรับรองเป็นวันถัดจากวันหมดอายุในใบรับรองฉบับเดิม ทั้งนี้ให้ผู้ขอรับรองนำใบรับรองฉบับเดิมมาประทับตราต่ออายุเพื่อใช้แทนจนกว่าจะได้รับใบรับรองฉบับใหม่

ตัวอย่างเช่น

- ใบรับรองหมดอายุ 19 มีนาคม 2570 แต่ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาให้การรับรองแล้วเสร็จ 10 เมษายน 2570 ดังนั้นในใบรับรอง วันที่ออกใบรับรอง คือ 20 มีนาคม 2570 วันที่หมดอายุการรับรอง คือ 19 มีนาคม 2573 โดยใบรับรองฉบับนี้มีผลนับแต่วันที่ 10 เมษายน 2570

3. กรณีที่ใบรับรองสูญหาย หรือชำรุด

กรณีที่ใบรับรองยังไม่หมดอายุ ให้ผู้ที่ได้รับการรับรอง ยื่นคำร้องขอรับใบแทนใบรับรองฟาร์มGFM ณ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอที่ฟาร์มตั้งอยู่ และให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดออกใบแทนใบรับรองฟาร์มGFM โดยใช้กระดาษ ขนาด A4 สีขาว ปรี้นขาว-ดำ แล้วประทับตรา หรือวงเล็บคำว่า “ใบแทน” ด้านบนหมายเลขการรับรอง

ตัวอย่างเช่น

(ใบแทน)	(Replacement Certificate)
68 73 01 GFM 0001	68 73 01 GFM 0001
(ต่ออายุ) (ใบแทน)	(Recertified) (Replacement Certificate)
68 73 01 GFM 0001	68 73 01 GFM 0001

4. กรณีที่มีการเปลี่ยนชื่อฟาร์ม

ใบรับรองฟาร์ม GFM ที่มีการระบุชื่อฟาร์ม แล้วมีการเปลี่ยนแปลงชื่อฟาร์ม แต่ฟาร์มยังตั้งอยู่ที่เดิม ให้ผู้ที่ได้รับการรับรองยื่นคำร้องขอแก้ไขชื่อฟาร์มในใบรับรองฟาร์มGFM สำนักงานปศุสัตว์อำเภอที่ฟาร์มตั้งอยู่ และให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดออกใบรับรองฟาร์ม GFM ฉบับใหม่ โดยมีอายุการรับรองเท่ากับฉบับเดิมที่เหลืออยู่

5. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

5.1 ใบรับรองฟาร์ม GFM

5.2 แบบคำร้องขอใบแทนใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

5.3 แบบคำร้องขอเปลี่ยนชื่อใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

69 01 10 GFM 0001

กรมปศุสัตว์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ให้หนังสือฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

ชื่อฟาร์ม หรือ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ชนิด

ของ

ชื่อ-นามสกุล เจ้าของ หรือชื่อบริษัท

ตั้งอยู่เลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....

ได้รับการรับรอง

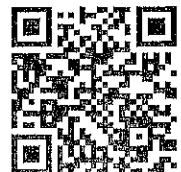
ฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม
ชนิด ฟาร์ม.....

ออกให้ ณ วันที่...D.....เดือน....M....พ.ศ. YYYY.....

หมดอายุ วันที่...D-1...เดือน....M....พ.ศ. YYYY+3.....

.....
( )

ปศุสัตว์จังหวัด.....

(ต่ออายุ)

69 01 10 GFM 0001

กรมปศุสัตว์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ให้หนังสือฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

ชื่อฟาร์ม หรือ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ชนิด

ของ

ชื่อ-นามสกุล เจ้าของ หรือชื่อบริษัท

ตั้งอยู่เลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....

ได้รับการรับรอง

ฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม
ชนิด ฟาร์ม.....

ออกให้ ณ วันที่...D.....เดือน...M...พ.ศ. YYYY.....

หมดอายุ วันที่...D-1...เดือน...M...พ.ศ. YYYY+3.....

.....
( )

ปศุสัตว์จังหวัด.....

69 01 10 GFM 0001

**DEPARTMENT OF LIVESTOCK DEVELOPMENT (DLD)
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES, THAILAND**

This certifies that

Farm name/Livestock farm type

of

Mr./Mrs./Ms./Company name

No, Moo, Subdistrict, District, Province

As DLD accredited

Good Farming Management Farm

(Livestock farm type)

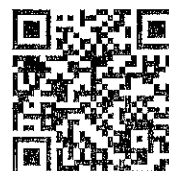
Date of issue 8 April 2026

Expiry date 7 April 2029

.....
( )

Director of

..... provincial livestock office

(Recertified)
69 01 10 GFM 0001

**DEPARTMENT OF LIVESTOCK DEVELOPMENT (DLD)
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES, THAILAND**

This certifies that

Farm name/Livestock farm type

of

Mr./Mrs./Ms./Company name

No, Moo, Subdistrict, District, Province

As DLD accredited

Good Farming Management Farm

(Livestock farm type)

Date of issue 8 April 2026

Expiry date 7 April 2029

.....
( )

Director of
..... provincial livestock office

แบบคำร้องขอรับใบแทนใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

ด้วยข้าพเจ้า(นาย/นาง/นางสาว) .....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน.....เป็น ( ) เจ้าของ ( ) ผู้รับมอบอำนาจ

ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ชนิด..... ชื่อฟาร์ม/บริษัท.....

รหัสฟาร์ม (DLD e-Regist).....ที่ตั้งฟาร์มเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด..... มีความประสงค์ยื่นคำร้องขอรับใบแทนใบรับรองฟาร์มที่มี

ระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมเลขที่ใบรับรอง(GFM) เลขที่ใบรับรอง.....

ออกให้ ณ วันที่..... หมดอายุ ณ วันที่.....เนื่องจาก ( ) สูญหาย ( ) ชำรุด เมื่อวันที่.....

พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานประกอบคำร้อง ดังนี้

- ( ) กรณีสูญหาย ใบแจ้งความว่าใบรับรองฟาร์มGFM สูญหาย ของสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่ใบรับรองฟาร์มGFM นั้นสูญหายมาด้วย
- ( ) กรณีชำรุด ใบรับรองฟาร์มGFMที่ชำรุด
- ( ) หนังสือมอบอำนาจ (กรณีได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการขอแทน)

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

วันที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบคำร้อง

(.....)

วันที่.....

แบบคำร้องขอเปลี่ยนชื่อใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม

ด้วยข้าพเจ้า(นาย/นาง/นางสาว) .....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน.....เป็น ( ) เจ้าของ ( ) ผู้รับมอบอำนาจ

ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ชนิด..... ชื่อฟาร์ม/บริษัท.....

รหัสฟาร์ม (DLD e-Regist).....ที่ตั้งฟาร์มเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด..... มีความประสงค์ยื่นคำร้องเปลี่ยนชื่อฟาร์มที่มีระบบ

การป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมเลขที่ใบรับรอง(GFM) เลขที่ใบรับรอง.....

ออกให้ ณ วันที่..... หมดอายุ ณ วันที่.....เป็นชื่อฟาร์ม/บริษัท.....

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้แนบใบรับรองฟาร์มGFM มาพร้อมคำร้องนี้แล้ว

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

วันที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบคำร้อง

(.....)

วันที่.....

บทที่ 6

การรายงานการรับรองฟาร์มGFM

1. รายงานการขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่ได้รับการอบรม หรือได้รับคำแนะนำ

1.1 ที่ปรึกษาของเกษตรกรขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมGFM หรือ ได้รับคำปรึกษาจากที่ปรึกษาเกษตรกร

1.2 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดทำรายงานการขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมGFM หรือ ได้รับคำปรึกษาจากที่ปรึกษาเกษตรกร (ฟป.4) จัดเก็บที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

1.3 ข้อมูลใน ฟป.4 ประกอบด้วย

- ชื่อ-สกุล
- เลขที่บัตรประชาชน
- ที่ตั้งฟาร์ม (กรณีที่ฟาร์มตั้งอยู่คนละที่กับเลขที่อยู่บนบัตรประชาชน เช่น เป็นคนกรุงเทพฯ แต่ฟาร์มที่รับรองอยู่นครพนม ให้ใช้ที่อยู่ฟาร์มที่อยู่นครพนม)

- เบอร์โทรศัพท์
- ชนิดสัตว์ที่เลี้ยง
- จำนวนสัตว์ที่เลี้ยง
- รูปแบบที่ได้รับการให้ความรู้ (การอบรมGAP GFM หรือได้รับคำแนะนำ)

2. รายงานการรับรองฟาร์ม GFM

2.1 รายงานการรับรองฟาร์ม GFM

2.1.1 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดจัดทำรายงานการรับรองฟาร์มGFMประจำปีงบประมาณ (ฟป.6) จัดเก็บที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

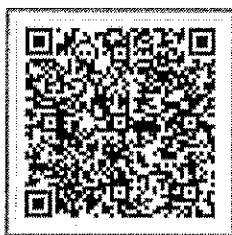
2.1.2 ข้อมูลใน ฟป.6 ประกอบด้วย

- รหัสฟาร์ม: รหัสฟาร์มที่ได้จากการลงทะเบียนผ่าน DLD e-Regist
- ชื่อ-สกุล
- เลขที่บัตรประชาชน (0 0000 00000 00 0)
- ที่ตั้งฟาร์ม (กรณีที่ฟาร์มตั้งอยู่คนละที่กับเลขที่อยู่บนบัตรประชาชน เช่น เป็นคนกรุงเทพฯ แต่ฟาร์มที่รับรองอยู่นครพนม ให้ใช้ที่อยู่ฟาร์มที่อยู่นครพนม)
- พิกัด (Lat,Long)
- เบอร์โทรศัพท์ (000-000-0000)
- ชนิดสัตว์ที่ได้รับการรับรอง (สัตว์ปีกพื้นเมือง เป็ด ไก่เนื้อ ไก่ไข่ กระจับปี่ แพะ แกะ สุกร และไก่ไข่)
- จำนวนสัตว์ในฟาร์มที่ได้รับการรับรอง

- เลขที่ใบรับรอง: 000000GFM0000 กรณีต่ออายุให้ใช้เลขที่ใบรับรองเดิม
- วันที่ออกใบรับรอง (dd/mm/yyyy)
- วันที่หมดอายุ (dd-1/mm/yyyy+3)
- สถานะการรับรองในปีงบประมาณนั้น (รับรองใหม่/ต่ออายุ)

2.2 รายงานฟาร์ม GFM ณ ปัจจุบัน

2.2.1 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดจัดทำรายงานจำนวนฟาร์ม GFM ที่มี ณ ปัจจุบัน (พป.6.1) ทาง Google GFM ทาง <https://sites.google.com/view/gfmdld/home> ทุกเดือน

2.2.2 ข้อมูลใน พป.6.1 ประกอบด้วย

- รหัสฟาร์ม: รหัสฟาร์มที่ได้จากการลงทะเบียนผ่าน DLD e-Regist
- ชื่อ-สกุล
- เลขที่บัตรประชาชน (0 0000 00000 00 0)
- ชื่อฟาร์ม
- ที่ตั้งฟาร์ม (กรณีที่ฟาร์มตั้งอยู่คนละที่กับเลขที่อยู่บนบัตรประชาชน เช่น เป็นคนกรุงเทพฯ แต่ฟาร์มที่รับรองอยู่นครพนม ให้ใช้ที่อยู่ฟาร์มที่อยู่นครพนม)
- พิกัด (Lat,Long)
- เบอร์โทรศัพท์ (000-000-0000)
- ชนิดสัตว์ที่ได้รับการรับรอง (สัตว์ปีกพื้นเมือง เป็ด ไก่ ไก่เนื้อ ไก่ไข่ กระจี๋ กระจี๋ และไก่ไข่)
- จำนวนสัตว์ในฟาร์มที่ได้รับการรับรอง
- ประเภทฟาร์ม (รายย่อย รายเล็ก รายกลาง รายใหญ่)
- เลขที่ใบรับรอง: 000000GFM0000 กรณีต่ออายุให้ใช้เลขที่ใบรับรองเดิม
- วันที่ออกใบรับรอง (dd/mm/yyyy)
- วันที่หมดอายุ (dd-1/mm/yyyy+3)
- สถานะการรับรองในปีงบประมาณนั้น (รับรองใหม่/ต่ออายุ)
- ปีงบประมาณที่ได้รับรองครั้งแรก

2.3 E-Operation

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดรายงานผลการรับรองใหม่ ผลการรับรองต่ออายุ การยกเลิก/เพิกถอน ทุกเดือน (กิจกรรมรอง ระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม)

บทที่ 7

การติดตามฟาร์มGFM

1. การติดตามฟาร์มGFM

1.1 คณะผู้ตรวจประเมินร่วมกับเจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ดำเนินการตรวจติดตามฟาร์ม GFM เพื่อรักษาสถานภาพฟาร์ม GFM อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1.2 จำนวนฟาร์มเป้าหมายการตรวจติดตามฯ เป็นไปตามที่สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์กำหนด

1.3 ดำเนินการได้ในรูปแบบ On-site หรือ Remote audit

1.4 ใช้แบบฟอร์มติดตามฟาร์ม GFM ผ่านทาง Google Forms โดยติดตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

- ข้อมูลทั่วไป
- ความรู้พื้นฐานในการป้องกันโรคภายในฟาร์ม GFM
- ทักษะในการป้องกันโรคภายในฟาร์ม GFM
- การปฏิบัติในการป้องกันโรคภายในฟาร์ม GFM
- ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับฟาร์ม GFM

QR code
แบบฟอร์มติดตามฟาร์ม GFM

2. การติดตามระบบการตรวจประเมิน

เจ้าหน้าที่ส่วนสุขภาพสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต ติดตามระบบการตรวจประเมินฟาร์มGFM ทุกจังหวัด ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยติดตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

- ขั้นตอนการดำเนินการตามระเบียบฯ
- ผลการดำเนินงานเทียบกับเป้าหมาย
- ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

3. การติดตามการรับรองฟาร์มในภาพรวม

3.1 เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์กำหนดเป้าหมายการรับรองใหม่ และรับรองต่ออายุในแต่ละชนิดสัตว์

3.2 สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์รวบรวมเป้าหมายฯ จัดทำข้อมูลเป้าหมายการปฏิบัติงานในระบบบริหารการปฏิบัติงาน e-operation ตามกิจกรรมการรับรองสถานที่เลี้ยงสัตว์ที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ ที่เหมาะสม (GFM) สำหรับรายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือนของแต่ละจังหวัด

3.3 สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กำหนดตัวชี้วัดด้านสุขภาพของปศุสัตว์จังหวัด และปศุสัตว์เขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ในหัวข้อ “ระดับความสำเร็จในการยกระดับการเลี้ยงสัตว์ให้มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (GFM)”

บทที่ 8

มาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์ม GFM

มาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์ม GFM ประกอบไปด้วยการจัดการสถานที่เลี้ยงและโครงสร้าง การจัดการโรงเรือน เล้า และอุปกรณ์ การจัดการบุคลากร การจัดการยานพาหนะ การจัดการสุขภาพสัตว์ การจัดการ อาหาร น้ำ และยาสัตว์ สุขศาสตร์การรีดและการจัดการเครื่องรีดนม คุณภาพน้ำนม การจัดการสิ่งแวดล้อม และการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งในแต่ละประเด็นจะมีการอธิบายแนวทางในการตรวจประเมินเพื่อรับรองฟาร์ม GFM และคำแนะนำ ที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี เพื่อให้เกษตรกรนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของแต่ละฟาร์ม เพื่อป้องกัน และลดความเสี่ยงในการเกิดโรคในฟาร์มอย่างยั่งยืน

1. สถานที่เลี้ยงและโครงสร้าง

1.1 อยู่ห่างโรงฆ่าสัตว์และตลาดนัดค้าสัตว์อย่างน้อย 500 เมตร

1.1.1 การตรวจประเมิน:

- ตรวจสอบว่าฟาร์มตั้งอยู่ห่างจากโรงฆ่าสัตว์และตลาดนัดค้าสัตว์อย่างน้อย 500 เมตรหรือไม่
- กรณีอยู่ใกล้โรงฆ่าสัตว์และตลาดนัดค้าสัตว์ <500 เมตร ให้พิจารณาตามข้อ 1.2

1.2 หรือมีการจัดการความเสี่ยงจากของเสียโรงฆ่าสัตว์และตลาดนัดค้าสัตว์ (กรณีอยู่ใกล้ <500 เมตร)

1.2.1 การตรวจประเมิน:

- ตรวจสอบว่ามีการจัดการของเสียจากภายนอกหรือไม่
- ตรวจสอบการจัดการของเสียจากภายนอกเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพหรือไม่

1.2.2 คำแนะนำ:

- ของเสียโรงฆ่าสัตว์และตลาดนัดค้าสัตว์ประเภทอินทรีย์ เช่น เลือด เศษชิ้นส่วนสัตว์ น้ำล้างพื้น และ มูลสัตว์ สามารถก่อให้เกิดการปนเปื้อนเชื้อโรค
- ฟาร์มควรมีดำเนินการควบคุมอย่างรัดกุม เช่น ควบคุมทางเข้าออกของยานพาหนะและบุคลากร ที่มาจากแหล่งเสี่ยง มีขั้นตอนล้างฆ่าเชื้ออย่างเคร่งครัด จัดทำระบบบำบัดของเสียหรือบ่อดักไขมันสำหรับน้ำเสีย ที่อาจปนเปื้อน ประสานงานกับโรงฆ่าสัตว์และตลาดนัดค้าสัตว์ในเรื่องการขนส่งและปล่อยของเสียให้อยู่ภายใต้ มาตรการควบคุม

1.3 มีการจัดการที่สามารถป้องกันคน สัตว์ และยานพาหนะเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์

1.3.1 การตรวจประเมิน:

- ตรวจสอบฟาร์มว่ามีรั้ว หรือแนวธรรมชาติหรือไม่
- ตรวจสอบรั้ว หรือแนวธรรมชาติที่มี สามารถป้องกันคน สัตว์ และยานพาหนะเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่
- รั้วอาจที่ทำมาจากวัสดุที่หาได้ง่ายที่เกษตรกรนำมาประยุกต์ใช้ทำรั้วเพื่อล้อมรอบพื้นที่เลี้ยงสัตว์

1.3.2 คำแนะนำ:

รั้วหรือแนวรั้วธรรมชาติถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำหน้าที่ในการกำหนดขอบเขตของฟาร์มอย่างชัดเจน ช่วยป้องกันการเข้าออกของบุคคลภายนอกและสัตว์อื่นที่อาจเป็นพาหะนำโรคเข้าสู่พื้นที่เลี้ยงสัตว์ และช่วยลดการปนเปื้อนจากสิ่งแวดล้อมภายนอก

ประเภทรั้วที่ใช้ในฟาร์มปศุสัตว์

ประเภทรั้ว	รายละเอียด	ข้อดี	ข้อเสีย
รั้วลวดหนาม	ใช้เสาซึ่งด้วยลวดหนาม 3-5 เส้น	ประหยัดต้นทุน เหมาะกับพื้นที่กว้าง	ป้องกันสัตว์หลุดได้ ระดับหนึ่ง อาจทำให้ สัตว์บาดเจ็บได้ โดยเฉพาะสัตว์เล็ก
รั้วตาข่าย	ใช้ตาข่ายเหล็กหรือพลาสติกที่มี ช่องเล็กซึ่งกับเสา	กันสัตว์เล็ดลอด ได้ดี โดยเฉพาะ สัตว์เล็ก	ราคาสูงกว่าลวดหนาม ขึ้นสนิมง่าย
รั้วไม้	ใช้ไม้เนื้อแข็งเรียงแนวนอนหรือตั้ง เป็นแนวล้อมฟาร์ม	แข็งแรง สวยงาม เป็นมิตรกับสัตว์	ค่าใช้จ่ายสูง ผุพังง่าย เมื่อโดนน้ำหรือแมลง
รั้วคอนกรีตหรือรั้วปูน	ใช้แผ่นปูนสำเร็จหรือ ก่ออิฐฉาบปูน	แข็งแรง ทนทานสูง ป้องกันคนและสัตว์ เข้าออกได้ดี	ราคาสูง ใช้เวลา สร้างนาน
รั้วไฟฟ้า	ใช้ลวดที่มีกระแสไฟฟ้าแรงต่ำ ปล่อยเป็นช่วงเวลา	ควบคุมสัตว์ได้ดี ประหยัดพื้นที่	ต้องดูแลระบบไฟฟ้า ตลอดเวลา ไม่เหมาะ กับพื้นที่ชื้น

ที่มา : ดัดแปลงจาก Fences and Farms (Mather, E. C. and Hart, J. F., 1954)

ประเภทแนวรั้วธรรมชาติที่ใช้ในฟาร์มปศุสัตว์

ประเภทแนวรั้วธรรมชาติ	รายละเอียด	ข้อดี	ข้อควรระวัง
แนวต้นไม้	กระถิน ชะอม มะรุม หนามแดง แคล้ง	ป้องกันสัตว์เข้าออกได้ดี ใช้ประโยชน์จากใบได้	ต้องปลูกให้แน่นเพียงพอ และตัดแต่งสม่ำเสมอ
แนวคูน้ำธรรมชาติหรือ เนินดิน	ใช้ภูมิประเทศเดิม เช่น คูน้ำ/เนินดิน	เป็นแนวกันเชิงธรรมชาติ ใช้ประโยชน์ร่วมได้	ต้องรักษาความลึกและ ความชันให้เหมาะสม

ที่มา : ดัดแปลงจาก Living fences (Feed the Future Innovation Lab for Livestock Systems, n.d.)

1.4 มีป้ายเตือน “ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต”

14.1 การตรวจประเมิน:

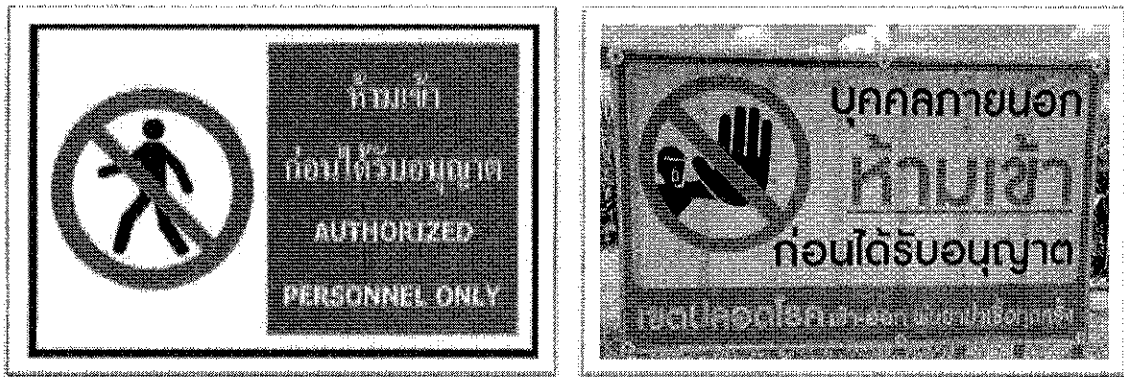
- ตรวจสอบว่ามีป้าย “ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” ที่ประตูทางเข้าหรือไม่
- อาจเป็นป้ายที่เกษตรกรทำขึ้นมาเองอย่างง่าย ๆ หรือเป็นป้ายตามลักษณะป้ายที่ดี

14.1 คำแนะนำ:

การติดตั้งป้าย “ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” มีบทบาทสำคัญในการควบคุมการเข้าออกพื้นที่ฟาร์ม ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดคนภายนอกหรือผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งอาจเป็นช่องทางในการนำเชื้อโรคหรือสิ่งปนเปื้อนเข้าสู่พื้นที่การเลี้ยงสัตว์ โดยป้ายที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

- ทนแดด ทนฝน ไม่ซีดจางหรือชำรุดง่าย เช่น พลาสติกแข็ง แผ่นโลหะ ไวนิล หรือไม้
- ขนาดตัวอักษรใหญ่ ใช้สีที่สะดุดตา อ่านได้จากระยะไกล
- อาจมีสัญลักษณ์ร่วมด้วย ช่วยให้เข้าใจง่ายโดยเฉพาะผู้ที่อ่านหนังสือไม่คล่อง

ป้ายห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต

1.5 โรงเรือนหรือเล้าที่ใช้กันอย่างเหมาะสม

1.5.1 การตรวจประเมิน:

- ตรวจสอบว่ามีคอก หรือเล้า หรือโรงเรือนหรือไม่
- ตรวจสอบว่าคอก หรือเล้า หรือโรงเรือนมีเนื้อที่ที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากการสังเกต ไม่กำหนดจำนวนสัตว์ต่อพื้นที่ และมีการป้องกันสัตว์พาหะที่มีประสิทธิภาพ

1.5.2 คำแนะนำ:

ควรออกแบบโรงเรือนหรือเล้าให้สอดคล้องกับหลักสุขศาสตร์สัตว์ เพื่อส่งเสริมสุขภาพของสัตว์ ลดความเครียด และป้องกันการแพร่กระจายของโรคภายในฟาร์ม โดยโรงเรือนหรือเล้าที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

- โครงสร้างมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย ทนทานต่อสภาพอากาศ ลม ฝน
- ขนาดเหมาะสมตามจำนวนสัตว์ ไม่แออัด
- แสงสว่างเพียงพอ มีช่องเปิดให้แสงธรรมชาติเข้า หรือใช้หลอดไฟในกรณีจำเป็น
- มีระบบระบายอากาศตามธรรมชาติ หรือใช้พัดลมระบาย ลดความชื้น กลิ่นเหม็น และการสะสมของเชื้อโรค

- มีระบบป้องกัน นก หนู แมลง และสัตว์พาหะอื่นๆ เช่น วางกับดักหรือเหยื่อกำจัดสัตว์พาหะ หรือ ติดตาข่ายกันนก หรือติดอุปกรณ์ไล่

- มีความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น การให้อาหาร การเก็บข้อมูล การทำความสะอาด และการเคลื่อนย้ายสัตว์

ขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมในการเลี้ยงสัตว์

ชนิดสัตว์	ขนาดพื้นที่ที่เหมาะสม (ตร.ม./ตัว)
โคนม	โรงเรือน 9 ตร.ม./ตัว
โคเนื้อ/กระบือ	โรงเรือน 6 - 9 ตร.ม./ตัว ปล่อยลาน 10 - 15 ตร.ม./ตัว
แพะ / แกะ	พ่อพันธุ์ 2.0 - 3.0 ตร.ม./ตัว แม่พันธุ์ท้องว่าง 1.5 - 2.0 ตร.ม./ตัว แม่พันธุ์ตั้งท้อง 1.9 - 2.0 ตร.ม./ตัว แม่พันธุ์เลี้ยงลูก 1.9 - 2.3 ตร.ม./ตัว ลูก - รุ่น 0.75 - 1.5 ตร.ม./ตัว
สุกร	สุกรขุนพื้นคอนกรีต 1.2 - 1.5 ตร.ม./ตัว สุกรขุนพื้นแอสลิต 1.0 ตร.ม./ตัว พ่อพันธุ์ 4 - 8 ตร.ม./ตัว แม่พันธุ์ท้องว่าง 1.2 - 1.5 ตร.ม./ตัว แม่พันธุ์ตั้งท้อง 1.2 - 3 ตร.ม./ตัว แม่พันธุ์เลี้ยงลูก 3 - 4 ตร.ม./ตัว
เป็ด	เป็ดเนื้อ 0.15 ตร.ม./ตัว เป็ดไข่ 0.25 - 0.3 ตร.ม./ตัว
ไก่ไข่	ปล่อยลาน 0.03 - 0.05 ตร.ม./ตัว กรงตับ 0.0285 - 0.045 ตร.ม./ตัว
สัตว์ปีกพื้นเมือง	ปล่อยลาน 5 ตร.ม./ตัว โรงเรือน 0.2 - 0.3 ตร.ม./ตัว

ที่มา : ดัดแปลงจาก กรมปศุสัตว์(2559,2562,ม.ป.ป), ราชกิจจานุเบกษา(2562)

1.6 มีบ่อ อ่าง หรืออุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อ และมีรองเท้าสำหรับเปลี่ยน

1.6.1 การตรวจประเมิน:

- ตรวจสอบว่ามีบ่อ อ่าง หรืออุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อ และมีรองเท้าสำหรับเปลี่ยน วางอยู่หน้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือไม่ โดยอาจทำมาจากวัสดุที่หาได้ง่ายที่เกษตรกรนำมาประยุกต์ใช้เป็นบ่อ หรือ อ่างจุ่มเท้า และสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6.2 คำแนะนำ:

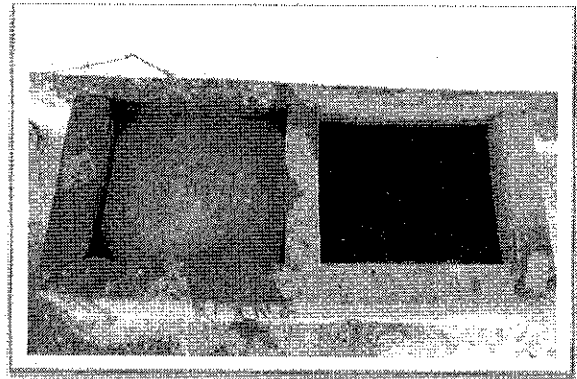
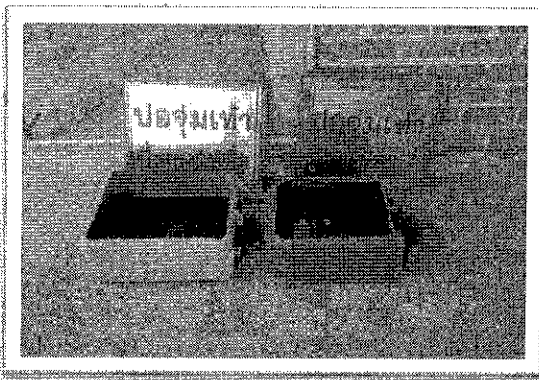
1.6.2.1 บ่อ/อ่างจุ่มเท้า

- บ่อ/อ่างสีเหลี่ยมที่บุด้วยซีเมนต์ หรือพลาสติกกันน้ำ กว้างพอให้เดินผ่านได้ เช่น ถังปูนซีเมนต์ทรงสี่เหลี่ยมหรือกลม ยางรถยนต์เก่าตัดครึ่งแล้วกรูด้วยพลาสติกกันน้ำ เป็นต้น วางไว้หน้าทางเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์

- มีบ่อ/อ่าง 2 อัน โดยบ่อแรกเป็นบ่อน้ำเปล่าธรรมดา เพื่อชะล้างเศษดินหรือสิ่งสกปรกต่างๆไปก่อน ส่วนหนึ่ง แล้วค่อยนำรองเท้ามาจุ่มบ่อที่สองที่เป็นบ่อน้ำยาฆ่าเชื้อ

- เปลี่ยนน้ำยาฆ่าเชื้ออย่างน้อยวันละครั้ง หรือทันทีที่น้ำยาเปลี่ยนสีหรือมีสิ่งสกปรกมาก

บ่อ/อ่างจุ่มเท้าสำหรับฆ่าเชื้อก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์

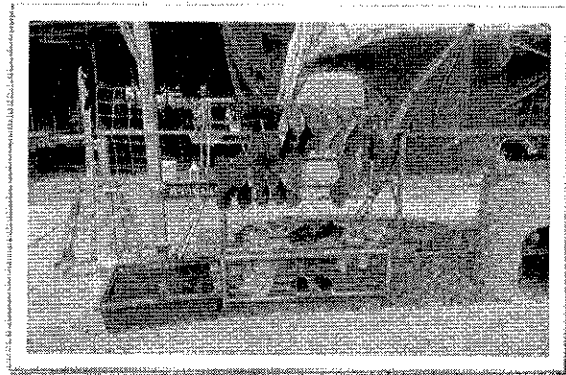

1.6.2.2 รองเท้าสำหรับเปลี่ยน

- รองเท้าบูทยาง หรือรองเท้าแตะเฉพาะสำหรับเปลี่ยนก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์

- วางร่วมกับบ่อ/อ่างจุ่มเท้า เพื่อให้แน่ใจว่ารองเท้าไม่มีการพาเชื้อข้ามพื้นที่

รองเท้าสำหรับเปลี่ยนก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์

1.6.2.3 กลุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อที่ใช้บ่อยในฟาร์มปศุสัตว์

กลุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อที่ใช้ในฟาร์มปศุสัตว์

กลุ่มสารฆ่าเชื้อ	สารออกฤทธิ์ตัวอย่าง	กลไกการออกฤทธิ์	ลักษณะเฉพาะ	ประสิทธิภาพต่อจุลชีพ
Acids	Citric acid, Acetic acid	ปรับ pH, ทำลายโปรตีน	ออกฤทธิ์ช้า กัดกร่อนโลหะและคอนกรีต ในความเข้มข้นสูง	B + V F S +/- T-
Alcohols	Ethanol, Isopropanol	ตกตะกอนโปรตีน, ทำลายไขมัน	ระเหยเร็ว ไม่ทิ้งคราบ ออกฤทธิ์เร็ว	B T F + V +/- S -
Aldehydes	Formaldehyde, Glutaraldehyde	ทำลายโปรตีนและกรดนิวคลีอิก	กลิ่นแรง ไม่กัดกร่อน มีพิษสูง	B V T F S +
Alkalis	Sodium hydroxide, Ammonium hydroxide	ปรับ pH ทำให้ไขมันเป็นสบู่	ออกฤทธิ์ช้า กัดกร่อนสูง	B T S + V F +/-
Chlorine Compounds	Sodium hypochlorite, Chlorine dioxide	ออกซิไดซ์ เซลล์, ทำลายโปรตีน	ออกฤทธิ์เร็ว สลายตัวเร็ว กัดกร่อนโลหะบางชนิด	B V F S + T +/-
Peroxygen Compounds	Hydrogen peroxide, Peracetic acid, Peroxymonosulfates	ออกซิไดซ์ เซลล์, ทำลายโปรตีนและ DNA	เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ออกฤทธิ์เร็ว อาจกัดกร่อน	B V F S + T +/-
Phenols	Orthophenylphenol, Chloroxylenol	ทำลายโปรตีน, รบกวนเยื่อหุ้มเซลล์	กลิ่นแรง อาจทิ้งคราบตกค้างคงตัวในสภาพอินทรีย์สูง	B T + V F S +/-

กลุ่มสารฆ่าเชื้อ	สารออกฤทธิ์ตัวอย่าง	กลไกการออกฤทธิ์	ลักษณะเฉพาะ	ประสิทธิภาพต่อจุลชีพ
Quaternary Ammonium Compounds (QACs)	ADBAC (alkyl dimethyl benzyl ammonium chloride)	ทำลายโปรตีน รบกวนเยื่อหุ้ม ฟอสโฟลิปิด ของเซลล์	ไม่กัดกร่อน, คงตัวดี, ปลอดภัยกว่าสารอื่น	B F + V +/- T S -

หมายเหตุ: 1. B: แบคทีเรีย V: ไวรัส F: เชื้อรา T: เชื้ออหิวโรด S: สปอร์ของเชื้อจุลินทรีย์

2. มีประสิทธิภาพ (+) มีประสิทธิภาพบางส่วน (+/-) และไม่มีประสิทธิภาพ (-)

ที่มา: ดัดแปลงจาก Characteristics of Selected Disinfectant Classes (The center for food security & public health, 2023)

1.7 พื้นที่เลี้ยงสัตว์แยกจากที่อยู่อาศัย

1.7.1 การตรวจประเมิน:

- ตรวจสอบว่ามีที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือไม่
- พื้นที่เลี้ยงสัตว์ต้องแยกจากที่อยู่อาศัยอย่างชัดเจน สังกัดจากหลังคาต้องแยกออกจากกัน (ไม่ใช่หลังคาร่วมกัน)

1.7.2 คำแนะนำ:

ที่อยู่อาศัยภายในฟาร์ม ควรตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ห่างจากพื้นที่เลี้ยงสัตว์อย่างเหมาะสม การแยกพื้นที่เลี้ยงสัตว์ออกจากที่อยู่อาศัย มีความสำคัญต่อสุขภาพสัตว์ ผู้เลี้ยง และสิ่งแวดล้อม ดังนี้

- ลดความเสี่ยงจากโรคติดต่อระหว่างสัตว์กับคน เช่น โรคไข้สมองอักเสบ โรคเลปโตสไปโรซิส และโรคไข้หวัดนก
- ลดปัญหาเรื่องกลิ่นและมลภาวะจากมูลสัตว์ ช่วยให้ที่อยู่อาศัยน่าอยู่ ไม่มีปัญหาฝุ่น กลิ่นเหม็นหรือแมลงรบกวน
- ป้องกันอันตรายจากสัตว์เลี้ยงหรืออุปกรณ์ฟาร์ม
- ลดความเครียดของสัตว์จากกิจกรรมของคนในบ้าน ทำให้สัตว์เจริญเติบโตดี สุขภาพแข็งแรง ลดอัตราการเกิดโรค

1.8 มีพื้นที่สำหรับกักสัตว์ก่อนนำเข้าร่วมฝูง

1.8.1 การตรวจประเมิน:

- ตรวจสอบว่าพื้นที่สำหรับกักสัตว์ที่เข้ามาใหม่(หรือกลับจากสนามซ้อม)หรือไม่
- พื้นที่สำหรับกักสัตว์ต้องอยู่ห่างจากพื้นที่เลี้ยงสัตว์เดิมอย่างเหมาะสม (ไม่ได้กำหนดระยะห่าง)
- จำกัดบริเวณป้องกันไม่ให้สัตว์เดินไปมาอย่างอิสระ เช่น มีโรงเรือน มีคอก ผูกกับต้นไม้

1.8.2 คำแนะนำ:

เมื่อมีการนำสัตว์เข้าใหม่จากฟาร์มภายนอก พื้นที่กักสัตว์มีความสำคัญในการป้องกันโรคระบาดเข้าสู่ฟาร์ม พื้นที่สำหรับกักสัตว์ที่เหมาะสมควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

- ตั้งอยู่แยกจากพื้นที่เลี้ยงหลัก โดยอยู่ปลายลม หรือห่างจากคอกสัตว์อย่างน้อย 30-50 เมตร
- มีรั้วหรือแนวป้องกันชัดเจน
- มีการจัดการของเสียไม่ให้ปนเปื้อนพื้นที่อื่น โดยมีจุดล้างทำความสะอาดอุปกรณ์แยกเฉพาะ

1.9 มีพื้นที่สำหรับแยกสัตว์ป่วย

1.9.1 การตรวจประเมิน:

- ตรวจสอบว่ามีพื้นที่สำหรับแยกสัตว์ป่วย
- พื้นที่สำหรับแยกสัตว์ป่วยอยู่โรงเรือนเดียวกันแต่มีการแบ่งโซนแยกชัดเจน หรือมีพื้นที่แยกจากพื้นที่เลี้ยงสัตว์เดิมโดยจำกัดบริเวณป้องกันไม่ให้สัตว์เดินไปมาอย่างอิสระ เช่น มีโรงเรือน มีคอก ผูกกับต้นไม้

1.9.2 คำแนะนำ:

พื้นที่แยกสัตว์ป่วยแยกจากพื้นที่เลี้ยงเดิม

- ควรตั้งอยู่ในตำแหน่งที่แยกจากคอกสัตว์ปกติอย่างชัดเจน โดยอยู่ปลายทางลมของฟาร์ม เพื่อลดความเสี่ยงในการแพร่เชื้อทางอากาศ
  - มีแนวกันหรือรั้วป้องกันไม่ให้สัตว์หรือบุคคลภายนอกเข้าออกโดยไม่จำเป็น
  - มีอุปกรณ์เฉพาะสำหรับใช้ในพื้นที่นี้โดยแยกจากอุปกรณ์ของคอกปกติ
  - ควรมีป้ายเตือนชัดเจน เช่น “เขตแยกสัตว์ป่วย” หรือ “พื้นที่ควบคุมโรค”
  - หมั่นทำความสะอาดบริเวณที่สัตว์ป่วยอยู่ พร้อมพ่นน้ำยาฆ่าเชื้ออย่างสม่ำเสมอ
- #### พื้นที่แยกสัตว์ป่วยในโรงเรือนเดียวกัน
- จัดพื้นที่แยกอย่างชัดเจน โดยใช้แนวกัน เช่น แผ่นพลาสติกแข็ง ผนังเตี้ย หรือกรงแยก เพื่อแบ่งสัตว์ป่วยออกจากกลุ่มปกติ และป้องกันไม่ให้สัตว์สัมผัสกันโดยตรง รวมถึงการปนน้ำลาย หรือการกินอาหารจากภาชนะเดียวกัน โดยอยู่ปลายทางลมของโรงเรือน เพื่อหลีกเลี่ยงการแพร่กระจายเชื้อทางอากาศ
  - ผู้ดูแลควรเข้าเขตสัตว์ป่วยเป็นลำดับสุดท้าย
  - ภาชนะอาหาร น้ำดื่ม และอุปกรณ์ทำความสะอาดต้องใช้แยกจากสัตว์ปกติ
  - ควรมีป้ายเตือนชัดเจน เช่น “เขตแยกสัตว์ป่วย”
  - หมั่นทำความสะอาดบริเวณที่สัตว์ป่วยอยู่ พร้อมพ่นน้ำยาฆ่าเชื้ออย่างสม่ำเสมอ

1.10 มีพื้นที่ขายนอกพื้นที่เลี้ยงสัตว์

1.10.1 การตรวจประเมิน:

- ตรวจสอบว่าฟาร์มมีพื้นที่ขายนอกพื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือไม่
- กำหนดในแบบประเมินฯ ชนิดสุกร

1.10.2 คำแนะนำ:

ลักษณะสำคัญของพื้นที่ขายสุกร

- ตั้งอยู่บริเวณหน้าฟาร์ม เพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสุกรและลดการปนเปื้อน
- มีที่พักสุกร (คอกพักรอจำหน่าย) ที่แยกจากคอกเลี้ยงหลัก

- มีระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity)

1.11 มีอุปกรณ์บังคับสัตว์

1.11.1 การตรวจประเมิน:

- ตรวจสอบว่ามีช่องและอุปกรณ์ควบคุมบังคับสัตว์ในการฉีดวัคซีนหรือรักษาโรคหรือไม่
- ตรวจสอบว่าช่องสามารถใช้งานได้ต้องมีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยอาจเป็นของสัตว์ที่เกษตรกรทำขึ้นมาเองอย่างง่าย ๆ แต่ใช้งานได้ดี

- กำหนดในแบบประเมินฯ ชนิดโคนม โคเนื้อ กระบือ แพะ แกะ และสุกร
- ฟาร์มโคนม โคเนื้อ กระบือต้องมีช่อง และอุปกรณ์ควบคุมบังคับสัตว์
- ฟาร์มสุกรต้องมีอุปกรณ์ควบคุมบังคับสัตว์
- ฟาร์มแพะ และแกะต้องมีพื้นที่สำหรับบังคับสัตว์ ไม่ได้กำหนดอุปกรณ์

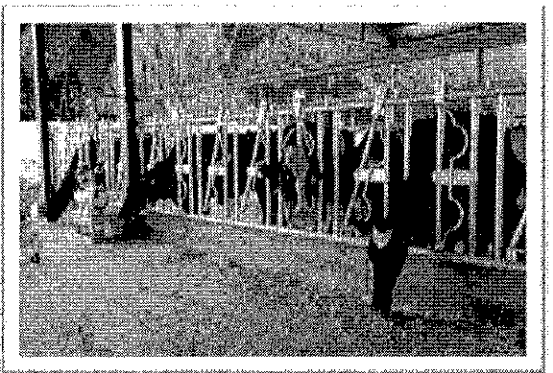
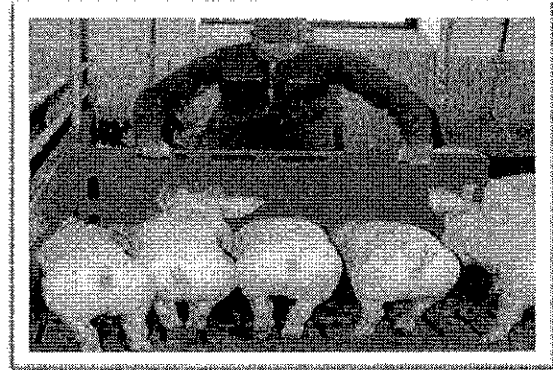
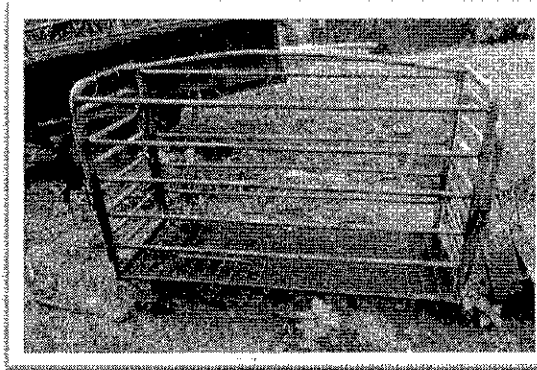
1.11.2 คำแนะนำ:

การฉีดวัคซีนหรือรักษาโรคในสัตว์ปศุสัตว์ต้องใช้ช่องและอุปกรณ์ควบคุม/บังคับ ที่เหมาะสมเพื่อควบคุมการเคลื่อนไหวของสัตว์ ลดความเครียด และ ป้องกันการบาดเจ็บ ทั้งต่อสัตว์และผู้ปฏิบัติงานประเภทของอุปกรณ์บังคับสัตว์

ชนิดสัตว์	อุปกรณ์
โค/กระบือ	<ul style="list-style-type: none"> - ช่อง/รางบังคับ (Chute) - ช่องบีบ (Squeeze Chute) - คีมหนีบจมูก (Nose holder) - เชือก (Rope)
แพะ / แกะ	<ul style="list-style-type: none"> - ช่อง/รางบังคับ (Chute) - คอกขนาดเล็ก (Small pen)
สุกร	<ul style="list-style-type: none"> - กระดานต้อน (Sorting board) - บ่วงลวดเชือก (Wire or Rope Snare) - ไม้เขี่ย (Rattle paddle) - แผ่นพลาสติกต้อน (Matador's cape) - กรงเหล็กบังคับ

ที่มา: ดัดแปลงจาก Handling Equipment (Michigan State University, 2019) พฤติกรรมและเทคโนโลยีบังคับสัตว์ (สุชาติดา ชื่นปรีชา, 2555) Sheep and Goat Handling and Facilities Options (Roger, 2006)

อุปกรณ์บังคับสัตว์

1.12 มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด

1.12.1 การตรวจประเมิน:

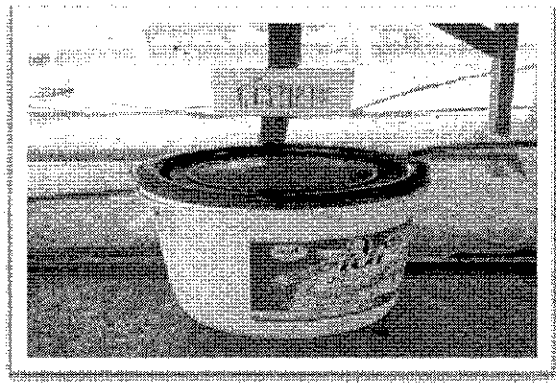
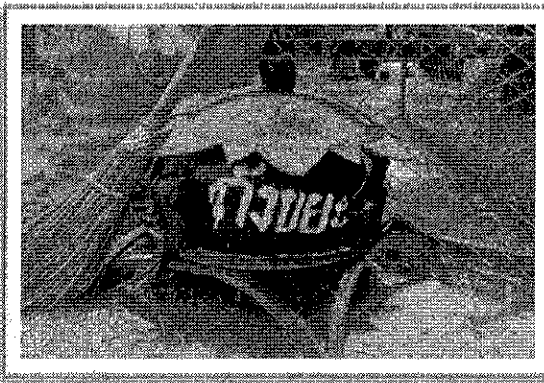
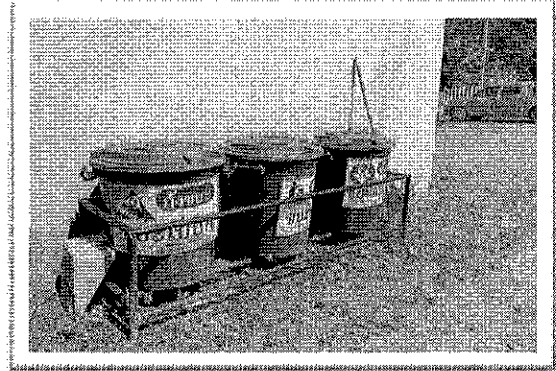
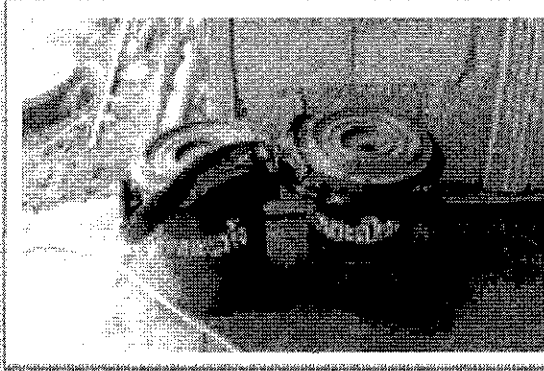
- ตรวจสอบว่ามีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิดหรือไม่
- อาจเป็นถังขยะที่เกษตรกรทำขึ้นมาเองอย่างง่าย ๆ แต่ใช้งานได้ดี

1.12.2 คำแนะนำ

การมีถังขยะมีฝาปิดมิดชิดมีข้อดีหลายประการ ดังนี้

- ช่วยลดการแพร่กระจายของเชื้อโรคที่มากับเศษซาก วัสดุเหลือใช้ หรือสิ่งปฏิกูล ลดโอกาสที่แมลงวัน หนู หรือสัตว์พาหะอื่น ๆ จะมาคุ้ยเขี่ยและนำเชื้อโรคแพร่กระจาย
- ช่วยควบคุมกลิ่นเหม็น ลดความรำคาญ และเพิ่มความสะดวกสบายของฟาร์ม
- ลดความเสี่ยงในการสัมผัสสิ่งปนเปื้อน ทั้งของสัตว์และคนในฟาร์ม

ถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด

2. การจัดการโรงเรือน เล้า และอุปกรณ์

2.1 มีการทำความสะอาดโรงเรือนอย่างสม่ำเสมอ

2.1.1 การตรวจประเมิน:

ตรวจสอบว่ามีการทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคอย่างสม่ำเสมอหรือไม่ โดยสอบถามวิธีการและความถี่ของการทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรค และสังเกตจากความสะอาดของเล้า โรงเรือน และอุปกรณ์

2.1.2 คำแนะนำ

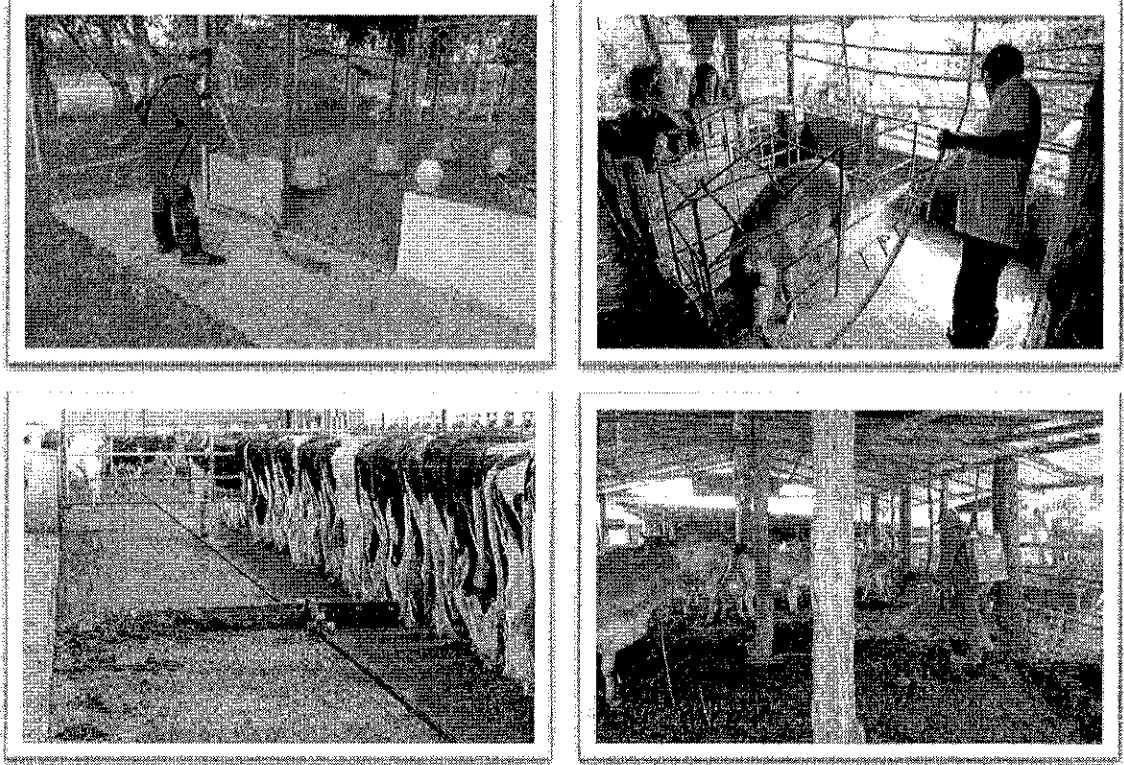
วิธีการทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรค

- การเก็บกวาด เก็บมูลสัตว์ เศษอาหาร คราบฝุ่น และสิ่งสกปรกทั่วไปออกจากโรงเรือน
- การล้างด้วยน้ำโดยใช้น้ำฉีดล้างพื้น ผนัง เพดาน และอุปกรณ์ต่างๆ หรือถอดอุปกรณ์ที่ถอดได้

นำไปล้างแยกต่างหาก

- การใช้สารทำความสะอาดช่วยให้คราบไขมันและโปรตีนหลุดออกได้ดีขึ้น
- การทำลายเชื้อโรค โดยใช้น้ำยาฆ่าเชื้อตามข้อ 1.6.2.3

วิธีการทำความสะอาดโรคเรื้อน หรือ เล้า

2.2 มีการพักคอกก่อนนำสัตว์เข้าเลี้ยงใหม่

2.2.1 การตรวจประเมิน:

- กรณีที่มีการเลี้ยงสัตว์แบบเข้าหมดออกหมด ให้ตรวจสอบว่ามีการพักโรงเรือนหรือพักคอกตามระยะเวลาที่กำหนดในแบบประเมิน

- กำหนดในแบบประเมินฯ ชนิดสุกร

2.2.2 คำแนะนำ

ระยะเวลาการพักคอกจะแตกต่างกันตามชนิดของสัตว์ เช่น สุกรขุนควรพักคอก 5-7 วัน ไก่เนื้อ 7-14 วัน และไก่ไข่รุ่น 7-10 วัน อย่างไรก็ตามหากพบการระบาดของโรคหรืออัตราการตายผิดปกติในรุ่นก่อนหน้าควรขยายระยะพักคอกให้เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำลายเชื้อ โดยพิจารณาจากชนิดของโรคที่พบ และปฏิบัติตามคำแนะนำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การสุขภาพสัตว์โลก (WOAH) หรือกรมปศุสัตว์ เป็นต้น

2.3 มีการแยกเลี้ยงสัตว์ตามประเภทอย่างชัดเจน

2.3.1 การตรวจประเมิน:

- ตรวจสอบว่ามีการแยกคอก หรือโรงเรือนตามประเภทออกจากกันอย่างชัดเจน ตามประเภทที่กำหนดในแบบประเมิน

- กำหนดในแบบประเมินฯ ชนิดสุกร

2.3.2 คำแนะนำ

เนื่องจากสัตว์ในแต่ละช่วงวัยมีความไวต่อโรคแตกต่างกัน ระบบการจัดการ เช่น การให้อาหาร การจัดสภาพแวดล้อม และการดูแลสุขภาพ ก็มีความเฉพาะเจาะจงตามอายุและวัตถุประสงค์ของการเลี้ยง นอกจากนี้ ระยะเวลาการเลี้ยงในแต่ละประเภทสัตว์ก็แตกต่างกัน เช่น สัตว์ขุนจะมีช่วงเลี้ยงสั้นและถูกปลดออกเป็นรุ่น ในขณะที่สัตว์พ่อแม่พันธุ์ต้องการการดูแลต่อเนื่องและการควบคุมสุขภาพระยะยาว การแยกเลี้ยงอย่างชัดเจนจึงช่วยลดความเสี่ยงของการแพร่โรค การติดเชื้อข้ามกลุ่ม และช่วยให้สามารถใช้ระบบการจัดการที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 มีการจัดการพื้นที่รอบโรงเรือน

2.4.1 การตรวจประเมิน:

- ตรวจสอบว่ามีการจัดการพื้นที่รอบโรงเรือนเพื่อป้องกันสัตว์พาหะหรือไม่
- มีการกำจัดวัชพืชและสิ่งกีดขวางรอบโรงเรือนให้โล่งเตียน

2.4.2 คำแนะนำ

ดำเนินการตัดหญ้าและวัชพืชรอบบริเวณโรงเรือนอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งเก็บกวาดเศษไม้ กองฟาง หรือวัสดุอื่น ๆ ที่อาจเป็นแหล่งหลบซ่อนของหนู นก และแมลง เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคจากสัตว์พาหะเข้าสู่โรงเรือน

2.5 มีอุปกรณ์ป้องกันตนเอง

2.5.1 การตรวจประเมิน:

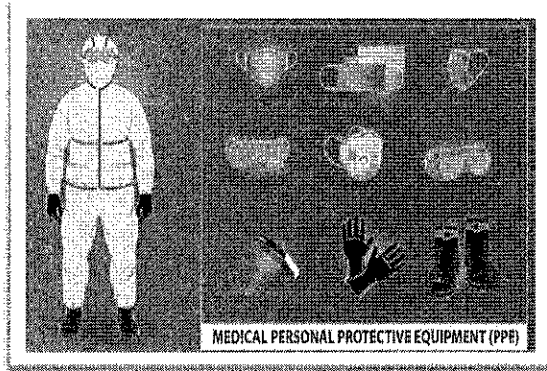
- ตรวจสอบว่ามีการจัดเตรียมมีอุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น หน้ากากอนามัย ถุงมือ รองเท้า สำหรับใช้ในกรณีที่พบสัตว์ป่วยตาย หรือไม่

2.5.2 คำแนะนำ

เมื่อพบสัตว์ป่วยหรือตายผิดปกติ ผู้ที่ปฏิบัติงานหรือเข้าใกล้สัตว์ควรสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันตนเองทุกครั้ง เพื่อป้องกันการติดเชื้อและลดความเสี่ยงของการแพร่กระจายของโรคระบาด โดยอุปกรณ์ที่ควรใช้ ได้แก่

- หน้ากากอนามัยหรือหน้ากาก N95 – ป้องกันการหายใจเอาเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกาย
- ถุงมือยางหรือถุงมือใช้แล้วทิ้ง – ลดการสัมผัสเชื้อโรคจากสัตว์โดยตรง
- รองเท้าบูทหรือรองเท้าน้ำ – ป้องกันการปนเปื้อนของเชื้อจากพื้นหรือสิ่งคัดหลั่ง
- ชุดคลุมป้องกัน (ถ้ามี) – ใช้ในกรณีที่ต้องสัมผัสซากสัตว์หรือพื้นที่เสี่ยงโดยตรง

อุปกรณ์ป้องกันตนเองในการปฏิบัติงาน

3. จัดการยานพาหนะ

3.1 ห้ามยานพาหนะจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์

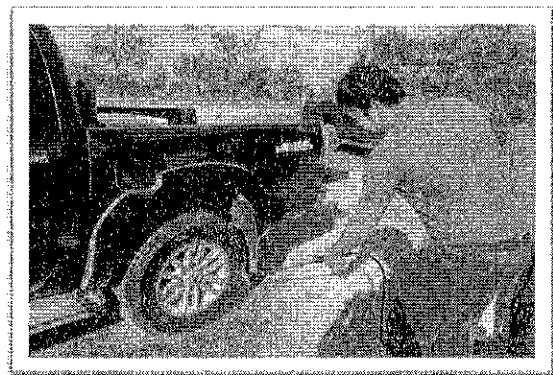
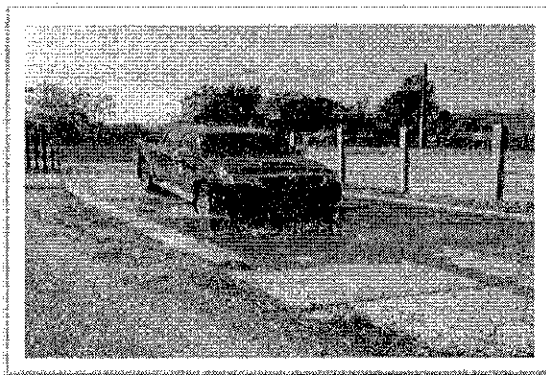
3.1.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการอนุญาตให้ยานพาหนะจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือไม่
- ห้ามยานพาหนะจากภายนอกเข้าเขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์โดยตรง เช่น รถขนส่งสัตว์หรือรถรับซื้อสัตว์
- กรณีที่มีความจำเป็นมีการฆ่าเชื้อยานพาหนะก่อนเข้าเขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือไม่
- กรณีฟาร์มสุกรห้ามรถจับสุกรเข้าเขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์

3.1.2 คำแนะนำ

- ห้ามรถรับซื้อสัตว์เข้ามาในเขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์โดยตรง
- ห้ามยานพาหนะจากภายนอก เช่น รถส่งของ รถอาหาร รถรับซาก เข้ามาในเขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์โดยตรงเว้นแต่มีความจำเป็น และต้องได้รับอนุญาตจากผู้ดูแลฟาร์ม
- จัดพื้นที่จอดรถให้แยกจากเขตเลี้ยงสัตว์อย่างชัดเจน
- ทุกยานพาหนะที่ได้รับอนุญาตต้องผ่านการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อบริเวณล้อรถ ใต้ท้องรถ และจุดสัมผัสอื่น ๆ ก่อนเข้าสู่เขตปลอดโรค

การฆ่าเชื้อยานพาหนะก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์

4. การจัดการบุคคล

4.1 ห้ามบุคคลจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์

4.1.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการอนุญาตให้บุคคลจากภายนอกเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือไม่
- ห้ามบุคคลภายนอกที่ไม่มีหน้าที่หรือไม่มีความจำเป็นเข้าเขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์
- กรณีที่มีความจำเป็นต้องผ่านการฆ่าเชื้อหรือเปลี่ยนรองเท้าตามข้อ 1.6.2.1-2 ก่อนเข้าเขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์

4.1.2 คำแนะนำ

บุคคลภายนอกถือเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญในการนำเชื้อโรคเข้าสู่ฟาร์มปศุสัตว์ ดังนั้นควรมีระบบการควบคุมและจัดการอย่างเข้มงวด ดังนี้

- ติดป้ายเตือนอย่างชัดเจน บริเวณทางเข้า-ออกของพื้นที่เลี้ยงสัตว์ เช่น ป้าย "ห้ามบุคคลภายนอกเข้า" หรือ "เขตปลอดโรค" เพื่อป้องกันการเข้าพื้นที่โดยไม่ได้รับอนุญาต
  - อนุญาตเฉพาะกรณีจำเป็น เช่น สัตวแพทย์ เจ้าหน้าที่ตรวจราชการ หรือช่างเทคนิค ต้องปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพอย่างเคร่งครัด โดยล้างมือด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ เปลี่ยนเสื้อผ้าและรองเท้า และผ่านจุดฆ่าเชื้อก่อนเข้าสู่เขตโรงเรือน
- การฆ่าเชื้อบุคคลก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์

4.2 ห้ามบุคคลที่มีอาการป่วยเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์

4.2.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการอนุญาตให้บุคคลที่มีอาการป่วยหรือสงสัยว่าป่วยเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือไม่
- ห้ามบุคคลที่มีอาการป่วยหรือสงสัยว่าป่วยเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์โดยเด็ดขาด โดยเฉพาะบุคคลที่มีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ อาการหวัด ท้องเสีย

4.2.2 คำแนะนำ

ห้ามบุคคลที่มีอาการป่วยหรือสงสัยว่าป่วยเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์โดยเด็ดขาด เนื่องจากเชื้อโรคบางชนิดอาจติดต่อสู่สัตว์ได้ทางอากาศ สารคัดหลั่ง หรือผ่านการสัมผัสโดยตรง ดังนั้นควรมีการจัดการอย่างเข้มงวด ดังนี้

- หากมีอาการป่วยควรหยุดปฏิบัติงานทันทีและแจ้งผู้รับผิดชอบ
- ตรวจสอบสุขภาพก่อนเข้าพื้นที่ เช่น การวัดอุณหภูมิร่างกาย หรือสอบถามอาการเบื้องต้น
- พักรักษาตัวจนหายดีก่อนกลับเข้าทำงานในพื้นที่เลี้ยงสัตว์

4.3 ห้ามนำเนื้อสัตว์หรือผลิตภัณฑ์สัตว์จากแหล่งอื่นเข้ามาในพื้นที่เลี้ยงสัตว์

4.3.1 การตรวจประเมิน

- กรณีฟาร์มสุกร ตรวจสอบว่ามีการนำเนื้อสัตว์หรือผลิตภัณฑ์สัตว์จากแหล่งอื่นเข้ามาในพื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือไม่
- ห้ามนำเนื้อหรือผลิตภัณฑ์สุกรที่มาจากแหล่งอื่น เช่น ไส้กรอก แหนม หรือหมูยอเข้ามาในพื้นที่เลี้ยงสุกรเด็ดขาด
- กำหนดในแบบประเมินฯ ชนิดสุกร

4.2.2 คำแนะนำ

เพื่อป้องกันการนำเชื้อโรคจากภายนอกเข้าสู่ฟาร์มสุกร โดยเฉพาะโรคที่มีความรุนแรงสูง เช่น อหิวาต์สุกรแอฟริกัน (ASF) ที่สามารถติดมากับเนื้อสัตว์หรือผลิตภัณฑ์จากสุกร จึงควรห้ามนำเนื้อสัตว์หรือผลิตภัณฑ์จากสุกรจากแหล่งภายนอกเข้ามาในพื้นที่เลี้ยงสุกรโดยเด็ดขาด ดังนั้นควรมีการจัดการอย่างเข้มงวด ดังนี้

- ห้ามนำอาหารที่มีส่วนประกอบจากเนื้อสุกรมารับประทานภายในเขตพื้นที่เลี้ยงสุกร
- หลีกเลี่ยงการจัดกิจกรรมที่มีการประกอบอาหารในบริเวณพื้นที่เลี้ยงสุกร เช่น ปิ้งย่าง ทำอาหารร่วมกัน
- หากจำเป็นต้องมีการนำอาหารเข้าฟาร์ม ต้องจัดบริเวณรับประทานอาหารให้แยกจากพื้นที่เลี้ยงสุกรอย่างชัดเจน

5. การจัดการด้านสุขภาพ

5.1 ทราบแหล่งที่มาสัตว์ที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่

5.1.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่าเกษตรกรทราบแหล่งที่มาของสัตว์ที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่หรือไม่ กรณีที่ไม่ได้มีการนำเข้าสู่ตัวในชวงนั้นให้สอบถามวิธีการนำเข้าสัตว์ใหม่ของเกษตรกร
- เกษตรกรต้องทราบแหล่งที่มาของสัตว์ที่นำเข้ามาเลี้ยง เช่น ชื่อฟาร์มเดิม จังหวัด
- มีประวัติการฉีดวัคซีนหรือผลการตรวจโรคที่กำหนดตามแบบประเมินฯ
- เป็นฟาร์มที่ได้รับรองจากกรมปศุสัตว์ หรือไม่ได้เป็นฟาร์มที่มาจากพื้นที่ที่มีโรคระบาด
- อาจมีเอกสารประกอบ เช่น ใบเคลื่อนย้ายสัตว์, หนังสือรับรองสุขภาพสัตว์

5.1.2 คำแนะนำ

ข้อมูลที่ควรทราบก่อนนำสัตว์เข้าฟาร์ม มีดังนี้

- ข้อมูลแหล่งที่มา เช่น ชื่อฟาร์มต้นทาง ที่อยู่ จังหวัด ประเภทของฟาร์ม (ฟาร์มแม่พันธุ์, ฟาร์มขุน, ตลาด ฯลฯ) ประวัติการเกิดฟาร์มต้นทาง
- ข้อมูลการเคลื่อนย้าย เช่น วันเดือนปีที่เคลื่อนย้าย ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่ง เส้นทางที่ใช้ในการขนส่ง (ผ่านพื้นที่ระบาดหรือไม่)
- ข้อมูลสุขภาพสัตว์ เช่น ประวัติการฉีดวัคซีน (เช่น ปากและเท้าเปื่อย, ลัมปีสกิน, คอบวม ฯลฯ) การได้รับเวชภัณฑ์ ยาถ่ายพยาธิ หรือการรักษาโรค การตรวจโรคประจำปี
- ข้อมูลการกักและตรวจโรค (ถ้ามี) เช่น การกักกันสัตว์ก่อนเคลื่อนย้าย ผลตรวจโรคตามระยะเวลาที่กำหนด
- เอกสารประกอบ เช่น ใบเคลื่อนย้ายสัตว์ ใบรับรองสุขภาพสัตว์ ใบรับรองวัคซีน

5.2 มีการกักโรคสัตว์ที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่

5.2.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการกักสัตว์ที่นำเข้ามาใหม่หรือไม่
- กักสัตว์ที่นำเข้ามาใหม่ในพื้นที่กักสัตว์ตามข้อ 1.8 ตามระยะเวลาที่ระบุไว้ในแบบประเมิน

5.2.2 คำแนะนำ

การกักโรคสัตว์ที่นำเข้ามาเลี้ยงใหม่เป็นมาตรการสำคัญเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรค โดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

- แยกสัตว์ใหม่จากสัตว์เดิม โดยใช้คอกหรือพื้นที่สัตว์ตามคำแนะนำข้อ 1.8.2
- ระยะเวลากักกันอย่างน้อย 14 วัน ทั้งนี้หากพบสัตว์ป่วยต้องขยายระยะเวลากักกันตามคำแนะนำของสัตวแพทย์
- ฝ้าระวัง และสังเกตอาการผิดปกติ เช่น ซึม เบื่ออาหาร ไอ มีน้ำมูก หรือแผลที่ผิวหนัง และบันทึกผลทุกวัน
- ดูแลสุขภาพในช่วงกักสัตว์ เช่น ฉีดวัคซีน (หากยังไม่ได้ฉีด) ถ่ายพยาธิ และให้ยาบำรุงตามโปรแกรมจัดการเรื่องอาหาร น้ำ และความสะอาดให้ดี
- บุคลากรและอุปกรณ์ควรแยกไม่ปะปนกับพื้นที่เลี้ยงเดิม
- พื้นที่กักโรคควรล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อสม่ำเสมอ

5.3 ไม่นำสัตว์ชนิดอื่นเข้ามาในพื้นที่เลี้ยงสัตว์

5.3.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีสัตว์ชนิดอื่นอยู่บริเวณพื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือไม่
- ฟาร์มสัตว์ปีกพื้นเมืองห้ามสัตว์ทุกชนิดอยู่ในพื้นที่เลี้ยงสัตว์
- ฟาร์มโคนม โคเนื้อ กระบือ แพะ และแกะ ห้ามสัตว์กับคู่ชนิดอื่นอยู่ในพื้นที่เลี้ยงสัตว์

5.3.2 คำแนะนำ

ไม่ควรนำสัตว์ชนิดอื่นเข้ามาในพื้นที่เลี้ยงสัตว์ เพื่อป้องกันการนำเชื้อโรคจากสัตว์ภายนอกเข้ามาในฟาร์มลดโอกาสแพร่กระจายของโรคระหว่างสัตว์ต่างชนิด และเป็นการควบคุมสภาพแวดล้อมของฟาร์มให้ปลอดภัยและสะอาด โดยมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

- สร้างรั้วหรือแนวกันรอบฟาร์ม ไม่ให้สัตว์ภายนอกเข้ามา
- หลีกเลี่ยงการเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดร่วมกันในพื้นที่เดียว เช่น ห้ามเลี้ยงสัตว์กบคู่ต่างชนิดร่วมกันในฟาร์มเดียวกันหรือคอกเดียวกัน (หากเลี้ยงโค ห้ามเลี้ยงแพะหรือสุกรร่วม) หรือห้ามเลี้ยงสัตว์ปีกต่างชนิดร่วมกันในพื้นที่เดียวกัน(ห้ามเลี้ยงไก่ร่วมกับเป็ด)
- ควบคุมสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัขเฝ้าฟาร์ม ให้ไม่เข้าเขตเลี้ยงสัตว์
- จัดการพื้นที่ฟาร์มให้สะอาด มีการป้องกันสัตว์ป่าและสัตว์พาหะ เช่น หนู หรือนก

5.4 มีการถ่ายพยาธิ และฉีดวัคซีนป้องกันโรค

5.4.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการถ่ายพยาธิและฉีดวัคซีนที่กำหนดตามที่แบบประเมินฯหรือไม่
- ต้องถ่ายพยาธิและฉีดวัคซีนสม่ำเสมอตามโปรแกรม
- มีการบันทึกถ่ายพยาธิและฉีดวัคซีน
- ในสัตว์ปีกพื้นเมืองไม่จำกัดเพียงการฉีดวัคซีน แต่รวมถึงการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันธรรมชาติ เช่น การให้สารเสริมภูมิคุ้มกัน การให้อาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง

5.4.2 คำแนะนำ

การถ่ายพยาธิ

ผู้เลี้ยงสัตว์หรือสัตวแพทย์ควรพิจารณาองค์ประกอบสำคัญหลายประการ ได้แก่

- ขนาดยา (dosage) เหมาะสมกับน้ำหนักของสัตว์ ป้องกันการใช้จ่ายเกินขนาดหรือไม่เพียงพอ
- รูปแบบยา (formulations) และวิธีการให้ยา (route of administration) เช่น ยาฉีด ยากิน หรือยาหยอดหลัง ควรเลือกให้เหมาะสมกับชนิดสัตว์ รวมถึงข้อควรระวังพิเศษ เช่น สัตว์ที่ตั้งท้อง ป่วย หรืออยู่ในช่วงพักฟื้น ต้องหลีกเลี่ยงยาบางชนิดที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ
- ความเป็นพิษของยาต่อสัตว์ (host toxicity) ต้องตรวจสอบว่ายานั้นปลอดภัยกับสัตว์
- กลไกการออกฤทธิ์ของยา (mechanism of action) ควรใช้ยาให้ตรงกับชนิดของพยาธิ และหลีกเลี่ยงการใช้ยาซ้ำซ้อนซึ่งอาจนำไปสู่การดื้อยา (resistance)
- ระยะเวลาหยุดยา (withdrawal time) เป็นระยะเวลาที่ต้องรอให้ยาสลายออกจากร่างกายสัตว์ก่อนจะนำผลิตภัณฑ์ไปบริโภค เพื่อป้องกันสารตกค้างในอาหาร (Bhushan, N.D.)

ยาถ่ายพยาธิที่ใช้ในปศุสัตว์

ชนิดยาถ่ายพยาธิ	พยาธิที่กำจัด	ชนิดสัตว์	ขนาดยา (Dose)	วิธีใช้
กลุ่ม Probenzimidazole				
Febantel	พยาธิตัวกลม พยาธิตัวตืด	เคี้ยวเอื้อง, สุกร	5-10 มก./กก.	กิน
		สัตว์ปีก	150 มก./กก.	กิน
กลุ่ม Benzimidazoles				
Albendazole	พยาธิตัวกลม พยาธิตัวตืด พยาธิใบไม้	เคี้ยวเอื้อง	10-15 มก./กก.	กิน
		สุกร	5-10 มก./กก.	กิน
Fenbendazole	พยาธิตัวกลม พยาธิตัวตืด	เคี้ยวเอื้อง, สุกร	5-10 มก./กก.	กิน
		สัตว์ปีก	20-50 มก./กก.	กิน
Mebendazole	พยาธิตัวกลม พยาธิตัวตืด	เคี้ยวเอื้อง, สุกร	5-10 มก./กก.	กิน
		สัตว์ปีก	20-50 มก./กก.	กิน
Thiabendazole	พยาธิตัวกลม พยาธิตัวตืด	เคี้ยวเอื้อง	50-100 มก./กก.	กิน
		สุกร	10 มก./กก.	กิน
		สัตว์ปีก	20-50 มก./กก.	กิน
Oxybendazole	พยาธิตัวกลม	เคี้ยวเอื้อง, สุกร	5-10 มก./กก.	กิน
Triclabendazole	พยาธิใบไม้	เคี้ยวเอื้อง	10-12 มก./กก.	กิน
Flubendazole	พยาธิตัวกลม พยาธิตัวตืด	เคี้ยวเอื้อง, สุกร	5-10 มก./กก.	กิน
กลุ่ม Imidazothiazoles				
Levamisole	พยาธิตัวกลม	เคี้ยวเอื้อง, สุกร	7.5-10 มก./กก.	กิน
		สุกร	15 มก./กก.	กิน
			1 มล./10 กก.	ฉีด
		สัตว์ปีก	16-20 มก./กก.	กิน
Tetramisol Hydrochloride	พยาธิตัวกลม	สัตว์ปีก	200 มก./กก.	กิน
กลุ่ม Isoquinoline-pyrazine derivative				
Praziquantel	พยาธิตัวตืด พยาธิใบไม้	เคี้ยวเอื้อง	15 มก./กก.	กิน
		สัตว์ปีก	5-10 มก./กก.	กิน
กลุ่ม Piperazine derivatives				
Piperazine	พยาธิตัวกลม	สุกร	200 มก./กก.	กิน
		สัตว์ปีก	32 มก./กก.	กิน

กลุ่ม Salicylanilides				
Oxyclozanide	พยาธิใบไม้	เคี้ยวเอื้อง	10-15 มก./กก.	กิน
Closantel	พยาธิใบไม้	เคี้ยวเอื้อง	10 มก./กก.	ฉีด
Nicosamide	พยาธิตัวตืด	สัตว์ปีก	50-100 มก./กก.	กิน
กลุ่ม Tetrahydropyrimidines				
Pyrantel	พยาธิตัวกลม	เคี้ยวเอื้อง	25 มก./กก.	กิน
		สัตว์ปีก	100 มก./กก.	กิน
กลุ่ม Macrocylic lactones				
Ivermectin	พยาธิตัวกลม เห็บ หมัด ไร	เคี้ยวเอื้อง	1 มล./50 กก.	ฉีด
		สุกร	1 มล./33 กก.	ฉีด
		เคี้ยวเอื้อง	1 มล./50 กก.	ฉีด
Doramectin		สุกร	1 มล./33 กก.	ฉีด

ที่มา: ดัดแปลงจาก ยากำจัดพยาธิภายใน ภายนอก และโปรโตซัวที่สำคัญในสัตว์เคี้ยวเอื้อง (ปัจฉิมา และอนุชา, 2550) ยากำจัดพยาธิภายใน ภายนอก และโปรโตซัวที่สำคัญในสุกร (ปัจฉิมา และคณะ, 2551) และยากำจัดพยาธิภายใน ภายนอก และโปรโตซัวที่สำคัญในสัตว์ปีก (ปัจฉิมา และคณะ, 2550)

การฉีดวัคซีน

เป็นกระบวนการสำคัญในการป้องกันโรคสัตว์ที่มีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้สัตว์มีภูมิคุ้มกันต้านทานโรค สามารถป้องกันการเกิดโรค ลดการแพร่กระจายของโรค ลดการใช้ยาปฏิชีวนะ และลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ

วัคซีนในสัตว์ปศุสัตว์ที่สำคัญ

ชนิดวัคซีน	ชนิดสัตว์	อายุ	ความถี่
วัคซีนโรคปากและเท้าเปื่อย	โคนม	4 เดือนขึ้นไป	ปีละ 3 ครั้ง
	โคเนื้อ กระบือ แพะ แกะ	4 เดือนขึ้นไป	ปีละ 2 ครั้ง
	สุกร	2 เดือนขึ้นไป	ปีละ 2 ครั้ง (วัคซีนเชื้อตาย ชนิดน้ำมัน)
วัคซีนโรคคอบวม	โค กระบือ	4 เดือนขึ้นไป	ปีละ 1 ครั้ง
วัคซีนโรคล้มปี่ สกีน	โคนม โคเนื้อ กระบือ	โคนม 1 เดือนขึ้นไป และ สัตว์ที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง	ปีละ 1 ครั้ง (วัคซีนเชื้อเป็น) ปีละ 2 ครั้ง (วัคซีนเชื้อตาย)
วัคซีนโรคคหิวตืดสุกร	สุกร	6 สัปดาห์ขึ้นไป	ปีละ 1 ครั้ง
วัคซีนโรคนิวคาสเซิลและ หลอดลมอักเสบติดต่อ ในไก่	ไก่ชน ไก่เลี้ยงหลังบ้าน	1 สัปดาห์ขึ้นไป	ปีละ 4 ครั้ง

ชนิดวัคซีน	ชนิดสัตว์	อายุ	ความถี่
วัคซีนป้องกันอหิวาต์ เปิด-ไก่	ไก่ชน ไก่เลี้ยงหลังบ้าน	8 สัปดาห์ขึ้นไป	ปีละ 2 ครั้ง
วัคซีนกาฬโรคเปิด	ไก่เลี้ยงหลังบ้าน เปิดเลี้ยงแบบปล่อย	4 สัปดาห์ขึ้นไป	ปีละ 2 ครั้ง
วัคซีนฝีดาษไก่	เปิดเลี้ยงแบบปล่อย	2 สัปดาห์ขึ้นไป	ปีละ 1 ครั้ง

ที่มา: ดัดแปลงจาก BASELINE DOCUMENTS FOR PVS EVALUATION FOLLOW-UP MISSION IN THAILAND (DLD, 2024) คู่มือการใช้วัคซีนกรมปศุสัตว์ (กรมปศุสัตว์, 2566)

การเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน

การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้แข็งแรงสามารถทำได้โดยการจัดการด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ดังนี้

- การจัดการโรงเรือน จัดการโรงเรือนให้มีการระบายอากาศที่ดี มีการควบคุมอุณหภูมิและความชื้น และสามารถลดความเครียดจากแสง เสียง และการเปียกเสียดได้
- การให้อาหารที่เหมาะสม ให้อาหารคุณภาพดี มีสารอาหารครบถ้วน และเสริมวิตามิน เช่น วิตามิน A E C และแร่ธาตุ เช่น สังกะสี ซีลีเนียม
- การใช้ภูมิโนสติบูลแลนต์ (Immunostimulant) ใช้สารเสริมเพื่อกระตุ้นภูมิคุ้มกัน เช่น ไพรไบโอติก พรีไบโอติก เบต้า-กลูแคน

5.5 มีการทดสอบโรคประจำปี

5.5.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการทดสอบโรคประจำปีหรือไม่
- ฟาร์มมีการทดสอบโรคที่กำหนดตามแบบประเมินฯทุกปีด้วยวิธีการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับ
- มีหลักฐานหรือเอกสารอ้างอิงที่ยืนยันว่ามีการดำเนินการตรวจโรคจริง เช่น บันทึกรหัสสมุดตรวจสุขภาพสัตว์หนังสือรับรองจากสัตวแพทย์ เอกสารการส่งตัวอย่างไปตรวจจากห้องปฏิบัติการ ภาพถ่ายหรือรายงานกิจกรรมการตรวจสุขภาพในฟาร์ม

- ฟาร์มโคนมต้องมีการทดสอบโรค布鲁เซลลา และวัณโรค
- ฟาร์มโคเนื้อ กระบือ แพะ แกะต้องมีการทดสอบโรค布鲁เซลลา

5.5.2 คำแนะนำ

การทดสอบโรค布鲁เซลลา

- เก็บตัวอย่างซีรัมรายตัวในโค กระบืออายุ 1 ปีขึ้นไป ปีละ 1 ครั้ง แพะ แกะอายุ 6 เดือนขึ้นไป ปีละ 2 ครั้ง ตรวจซีรัมด้วยวิธี Rose Bengal test และยืนยันผลด้วยวิธี Complement fixation test ร่วมกับวิธี I-Elisa
- ในโคนมอาจใช้การตรวจน้ำนมดิบด้วยวิธี Milk I-Elisa

การทดสอบวัณโรค

ทดสอบโรคในโคนมที่มีอายุ 1 ปีขึ้นไปทุกตัวในฝูง โดยทดสอบการเกิดปฏิกิริยาภูมิแพ้ (Delayed hypersensitivity) ด้วยวิธี Single Intradermal test (SIT) โดยฉีดสารทดสอบ Bovine Purified Protein Derivative (PPD) เข้าชั้นผิวหนัง (Intradermal injection) บริเวณโคนหาง หรือแมงคอก และอ่านผลการทดสอบปฏิกิริยาภูมิแพ้ โดยวัดความหนาของชั้นผิวหนังหลังฉีดสารทดสอบ 72 ชั่วโมง

5.6 ไม่ใช่พ้อพันธุร่วมกับฟาร์มอื่น

5.6.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการใช้พ้อพันธุร่วมกับฟาร์มอื่นหรือไม่
- ตรวจสอบแหล่งที่มาของน้ำเชื้อที่ใช้ในการผสมเทียม
- ต้องไม่ใช่พ้อพันธุร่วมกับฟาร์มอื่น
- น้ำเชื้อต้องมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้

5.6.2 คำแนะนำ

การใช้พ้อพันธุร่วมกันระหว่างฟาร์มก่อให้เกิดความเสี่ยงสูงต่อการแพร่กระจายโรคระบาดระหว่างฟาร์ม โดยเฉพาะโรคติดต่อร้ายแรง เช่น โรค布鲁เซลลา วัณโรค โรคปากและเท้าเปื่อย รวมถึงโรคระบบสืบพันธุ์อื่น ๆ ที่สามารถถ่ายทอดได้ทางการสัมผัสหรือทางน้ำเชื้อ จึงไม่ควรใช้พ้อพันธุร่วมกันระหว่างฟาร์ม และควรส่งเสริมให้แต่ละฟาร์มมีการบริหารจัดการพ้อพันธุของตนเอง หรือใช้วิธีผสมเทียมจากน้ำเชื้อที่ได้รับการรับรองจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เพื่อความปลอดภัยทั้งในด้านสุขภาพสัตว์และคุณภาพพันธุกรรมในระยะยาวโดยแหล่งผลิตที่เชื่อถือได้และได้รับการรับรอง มีดังนี้

- ศูนย์ผลิตน้ำเชื้อที่ได้รับอนุญาตจากกรมปศุสัตว์
- สถานีหรือคลินิกผสมเทียมที่มีสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ผสมเทียมที่ขึ้นทะเบียน
- ผู้นำเข้าน้ำเชื้อจากต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย และมีเอกสารรับรองการปลอดโรค

จากประเทศต้นทาง

น้ำเชื้อที่นำมาใช้ควรมีเอกสารประกอบสำคัญ เช่น ใบรับรองแหล่งที่มาของน้ำเชื้อ (Certificate of Origin) เอกสารระบุหมายเลขล็อตน้ำเชื้อ (Batch number) และข้อมูลพ้อพันธุที่ใช้ผลิตน้ำเชื้อ และในกรณีนำเข้าจากต่างประเทศต้องมีใบรับรองสุขภาพสัตว์จากประเทศต้นทาง (Health Certificate) เพื่อประกอบการตรวจสอบและยืนยันความปลอดภัยของแหล่งที่มา

5.7 มีการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์เมื่อพบสัตว์ป่วยตาย

5.7.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบขั้นตอน หรือช่องทางการแจ้งโรคของเกษตรกร
- เมื่อป่วยหรือตายด้วยโรคระบาด หรือสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือไม่ทราบสาเหตุให้แจ้งเจ้าหน้าที่

ปศุสัตว์ทันที

5.7.2 คำแนะนำ

หากพบว่าสัตว์ในฟาร์มมีอาการป่วยหรือตาย โดยไม่ทราบสาเหตุ หรือ มีอาการสงสัยว่าเป็นโรคระบาด เช่น มีไข้สูง ซึม อาเจียน ท้องเสียผิดปกติ ตายกระทันหัน หรือมีอัตราการตายเพิ่มขึ้นกว่าปกติ ให้เกษตรกรแยกสัตว์ที่ป่วยออกจากสัตว์ปกติโดยเร็ว หยุดการเคลื่อนย้ายสัตว์ทั้งเข้าและออกจากฟาร์ม และแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ประจำพื้นที่ทันที

ช่องทางการแจ้งโรคระบาดสัตว์หรือปรึกษาปัญหาสุขภาพของกรมปศุสัตว์ มีดังนี้

- เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ประจำพื้นที่ เช่น สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ หรือ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
- สายด่วนกรมปศุสัตว์ 063-225-6888
- แอปพลิเคชัน DLD 4.0
- ระบบ DLD-Televet

6. การจัดการอาหาร-น้ำและยาสัตว์

6.1 เก็บอาหารในที่สะอาด แห้ง ไม่อับชื้น

6.1.1 การตรวจประเมิน

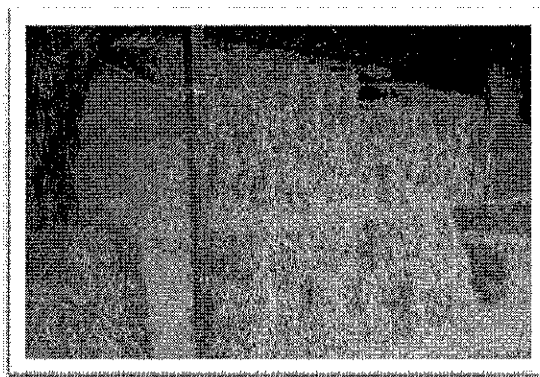
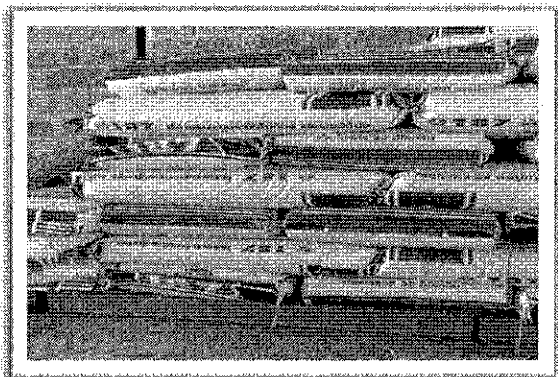
- ตรวจสอบพื้นที่จัดเก็บอาหารสัตว์
- ไม่ระบุว่ามีห้องเก็บอาหารสัตว์ แต่ให้มีการจัดวางอาหารสัตว์ในพื้นที่ที่สะอาด แห้ง ไม่อับชื้น

6.1.2 คำแนะนำ

การจัดเก็บอาหารสัตว์อย่างเหมาะสมมีความสำคัญส่งผลต่อการเลี้ยงสัตว์ที่มีประสิทธิภาพ เพราะอาหารที่ปนเปื้อน เชื้อรา หรือเสื่อมคุณภาพ อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์ได้ แนวทางการจัดเก็บอาหารสัตว์ มีดังนี้

- เก็บในสถานที่สะอาด ไม่มีฝุ่นละออง เศษฟาง หรือสิ่งสกปรกอื่น ๆ ปะปน
- พื้นที่จัดเก็บควรแห้ง ไม่อับชื้น เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อราและความเสียหายจากความชื้น
- ยกอาหารขึ้นจากพื้น อย่างน้อย 15-20 เซนติเมตร โดยใช้ไม้รองหรือพาเลต
- มีการระบายอากาศที่ดี ไม่ควรเก็บในที่ปิดทึบ ไม่มีลมถ่ายเท
- แยกเก็บตามชนิดอาหาร เช่น อาหารเข้มข้น หญ้าแห้ง และแร่ธาตุ เพื่อป้องกันการปนเปื้อน
- หมุนเวียนอาหารแบบ First-In First-Out (FIFO) เพื่อให้ใช้อาหารล้าตเก่าก่อน ลดการเน่าเสีย

การจัดเก็บอาหารสัตว์

6.2 น้ำที่ใช้เลี้ยงสัตว์ต้องสะอาด

6.2.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบความสะอาดของน้ำที่ใช้เลี้ยงสัตว์
- น้ำที่ใช้เลี้ยงสัตว์ต้องสะอาด ปราศจากสิ่งปนเปื้อน เช่น ตะกอน กลิ่นเหม็น หรือสีขุ่น มาจากแหล่งที่ปลอดภัย
- ไม่จำเป็นต้องมีผลการตรวจคุณภาพน้ำ

6.2.2 คำแนะนำ

ฟาร์มควรให้ความสำคัญกับคุณภาพ ความสะอาด และปริมาณที่เพียงพอ น้ำควรมาจากแหล่งที่ปลอดภัย เช่น น้ำประปา น้ำฝนที่ผ่านการกักเก็บและกรองอย่างเหมาะสม น้ำผิวดินที่ผ่านการบำบัดหรือกรองก่อนใช้ โดยลักษณะของน้ำที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการเลี้ยงสัตว์ มีดังนี้

- สะอาด ปราศจากสิ่งปนเปื้อน เช่น ตะกอน กลิ่นเหม็น สีขุ่น หรือจุลินทรีย์ก่อโรค
- ไม่มีสารเคมีหรือโลหะหนักตกค้าง เช่น สารหนู ตะกั่ว หรือไนไตรท์

6.3 อุปกรณ์ให้น้ำและอาหารสะอาดและมีจำนวนเพียงพอ

6.3.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบความเพียงพอ และความสะอาดของอุปกรณ์ให้น้ำและอาหารสัตว์
- จัดเตรียมอุปกรณ์ให้น้ำและอาหารสัตว์ให้เพียงพอเหมาะสมกับจำนวนสัตว์
- อุปกรณ์ให้น้ำและอาหารสัตว์ต้องสะอาด ไม่ชำรุดเสียหาย มีการทำความสะอาดและบำรุงรักษา

อย่างสม่ำเสมอ

6.3.2 คำแนะนำ

การจัดการอุปกรณ์ให้น้ำและอาหารสัตว์

- อุปกรณ์ต้องทำความสะอาดง่าย เช่น ทำจากสแตนเลส พลาสติกเกรดอาหาร หรือวัสดุที่ไม่เป็นสนิม
- จัดเตรียมอุปกรณ์ให้เพียงพอ เพื่อป้องกันการแย่งกัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเครียดหรือการบาดเจ็บ
- วางในตำแหน่งที่สัตว์เข้าถึงได้ง่าย ไม่อยู่ใกล้สิ่งปนเปื้อน เช่น มูลสัตว์ หรือแหล่งน้ำเสีย

- ทำความสะอาดเป็นประจำอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง
- ตรวจสอบอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ หากพบการรั่ว แดง หรือชำรุด ควรเปลี่ยนหรือซ่อมทันที

6.4 จัดเก็บยาและวัคซีนอย่างเหมาะสม

6.4.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบวิธีการจัดเก็บยาและวัคซีนว่ามีความถูกต้องเหมาะสมหรือไม่
- จัดเก็บยาอย่างเป็นระเบียบในตู้ หรือชั้นวางที่ไม่โดนแสงแดด
- จัดเก็บยาที่ต้องแช่เย็น และวัคซีนในตู้เย็นที่อุณหภูมิเหมาะสม

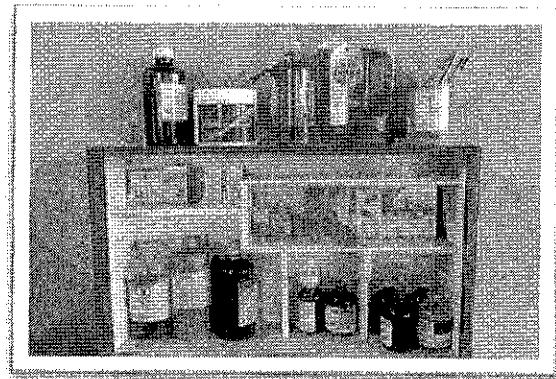
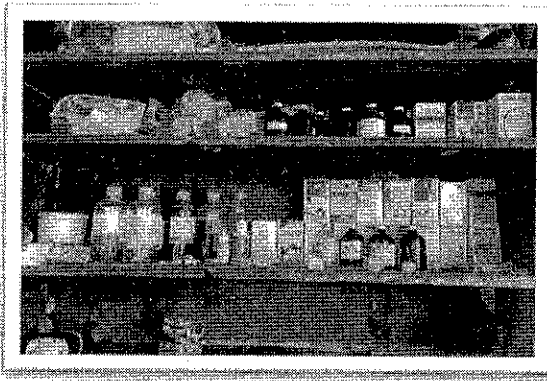
6.4.2 คำแนะนำ

การจัดเก็บยาและวัคซีนที่ไม่ถูกต้องอาจส่งผลให้ตัวยาเสื่อมสภาพ ลดประสิทธิภาพในการออกฤทธิ์ และอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อทั้งสัตว์และผู้ปฏิบัติงานได้

การจัดเก็บยา

- เก็บในตู้หรือพื้นที่เฉพาะ แยกจากอาหารสัตว์และสิ่งของอื่น
- ควรเก็บใน ภาชนะเดิมที่ปิดสนิท พร้อมฉลากชัดเจน
- แยกประเภทระหว่าง ยาสำหรับฉีด ยากิน ยาภายนอกอย่างชัดเจน
- จัดเรียงยาให้สามารถหมุนเวียนตามวันหมดอายุได้สะดวก
- ห้ามเก็บยาในที่โดนแดดโดยตรง หรือบริเวณที่มีอุณหภูมิสูง-ชื้น

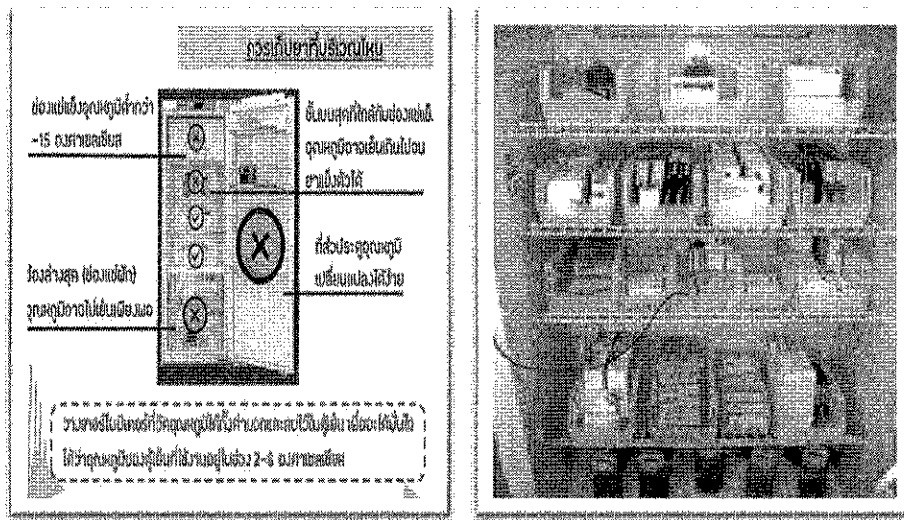
การจัดเก็บยา

การจัดเก็บยาที่ต้องแช่เย็น และวัคซีน

- เก็บในตู้เย็นที่ควบคุมอุณหภูมิ 2-8°C
- ควรมีภาชนะเก็บยา และวัคซีนแยกออกจากอาหารในตู้เย็น
- หมั่นตรวจสอบอุณหภูมิ อย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง และจดบันทึกไว้

การจัดเก็บยาที่ต้องแช่เย็น และวัคซีน

6.5 ใช้ยา วิตามิน และผลิตภัณฑ์สำหรับฆ่าเชื้อที่มีทะเบียนถูกต้อง

6.5.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบฉลากยา วิตามิน และผลิตภัณฑ์สำหรับฆ่าเชื้อที่หรือไม่มี
- ยา วิตามิน และผลิตภัณฑ์สำหรับฆ่าเชื้อต้องมีทะเบียนถูกต้อง

6.5.2 คำแนะนำ

- ตรวจสอบเลขทะเบียนยาทุกครั้ง ยา วิตามิน และผลิตภัณฑ์สำหรับฆ่าเชื้อที่ใช้ในฟาร์มต้องมีทะเบียนตำรับที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หรือกรมปศุสัตว์ เลขทะเบียนยาจะปรากฏบนฉลากในรูปแบบ เช่น ทะเบียนเลขที่ 1A 5/2562 หรือ ทะเบียนเลขที่ GVP123456

- การใช้ยาที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน หรือไม่มีฉลากภาษาไทยที่ชัดเจน ถือเป็นการกระทำผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 และอาจมีโทษทั้งทางแพ่งและอาญา

6.6 ใช้ยารักษาโรคภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์

6.6.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่าเกษตรกรมีการปรึกษาสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ก่อนการใช้ยาหรือไม่
- ก่อนใช้ยาต้องปรึกษาสัตวแพทย์ เช่น สัตวแพทย์กรมปศุสัตว์ สัตวแพทย์เอกชน หรือสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์ม(ถ้ามี) หรือปรึกษาเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่ทำงานเกี่ยวข้องทางด้านปศุสัตว์ที่มีความรู้ความชำนาญในการรักษาโรค
- ไม่ได้กำหนดให้มีสัตวแพทย์ประจำฟาร์ม

6.6.2 คำแนะนำ

การใช้ยารักษาโรคในสัตว์ต้องทำภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ เพื่อให้เกิดความถูกต้องในการรักษาและลดความเสี่ยงจากการใช้ยาอย่างไม่ถูกต้อง ซึ่งอาจส่งผลเสียทั้งต่อสุขภาพสัตว์ การตกค้างของยาในเนื้อสัตว์ และการดื้อยาของเชื้อโรค โดยมีหลักเกณฑ์การใช้ยาที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

- ยารักษาโรคควรใช้ ภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์ประจำฟาร์ม หรือ เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์
- ห้ามใช้ยาเองโดยไม่มีความรู้ เพราะอาจทำให้เกิดการใช้ยาเกินขนาด หรือผิดชนิด
- ต้องมีบันทึกการใช้ยาทุกครั้งที่มีการรักษาสัตว์ โดยระบุชื่อยา ปริมาณ วันที่ใช้ และระยะเวลา

กักกัน

7. สุขศาสตร์การรีดและการจัดการเครื่องรีดนม

7.1 ทำความสะอาดเต้านมก่อนรีด

7.1.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการทำความสะอาดเต้านมก่อนรีดนมหรือไม่
- อาบน้ำ ล้าง หรือเช็ดเต้านมด้วยน้ำสะอาด และเช็ดให้แห้ง

7.1.2 คำแนะนำ

- ตรวจสอบเต้านมด้วยสายตาและสัมผัส ดูว่าไม่มีบาดแผล หนอง หรือบวมแดง
- ล้างเต้านม และหัวนมด้วยน้ำสะอาด
- เช็ดเต้านมด้วยผ้าชุบน้ำที่ผสมน้ำยาฆ่าเชื้อโรค เช่น ไอโอดีน (Iodine) ความเข้มข้น 0.5% – 1%, คลอเฮกซิดีน (Chlorhexidine), กรดแลคติก (Lactic acid), ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ (Hydrogen peroxide) เป็นต้น เมื่อเช็ดควรบิดผ้าพอหมาด เช็ดให้ทั่วเต้านมและหัวนม

- หลังเช็ดทำความสะอาดหัวนม ทำความสะอาดหัวนมก่อนรีด ทั้งไว้ประมาณ 30 วินาที แล้วเช็ดออกด้วยผ้าแห้งสะอาด

การทำความสะอาดเต้านมก่อนรีดนม

7.2 แยกผ้าเช็ดเต้า

7.2.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการใช้ผ้าเช็ดเต้า 1 ตัว 1 ผืนหรือไม่
- สังเกตผ้าเช็ดเต้าที่ตากไว้ สอดคล้องกับจำนวนแม่รีดที่มีหรือไม่

7.2.2 คำแนะนำ

การใช้ผ้าเช็ดเต้า 1 ตัว 1 ผืนเป็นหลักปฏิบัติด้านสุขอนามัยที่สำคัญมากในการรีดนมโดยเฉพาะขั้นตอนการทำความสะอาดหัวนม เพื่อลดความเสี่ยงการแพร่กระจายของเชื้อโรค เช่น เชื้อที่ทำให้เกิด เต้านมอักเสบ ซึ่งอาจถูกส่งต่อจากโคนมที่ติดเชื้อไปยังโคนมตัวอื่นผ่านผ้าที่ใช้ร่วมกัน โดยผ้าที่ใช้แล้วควรแยกเก็บและซักทุกวันด้วยน้ำร้อนหรือน้ำยาฆ่าเชื้อ

7.3 ทดสอบเต้านมอักเสบ

7.3.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีทดสอบเต้านมอักเสบทุกครั้งที่รีดนมหรือไม่
- ก่อนรีดนมให้รีดนมทิ้ง 2-3 ครั้งเพื่อทดสอบน้ำนมว่าผิดปกติหรือไม่ และมีการทดสอบเต้านมอักเสบทุกเต้าก่อนรีดนมลงถังรวม

7.3.2 คำแนะนำ

การทดสอบภาวะเต้านมอักเสบก่อนรีดนม เป็นขั้นตอนที่ช่วยคัดแยกโคนมที่มีอาการเต้านมอักเสบออกจากฝูง ช่วยป้องกันการปนเปื้อนน้ำนมดิบ และลดการแพร่กระจายเชื้อโรคในฟาร์ม โดยเฉพาะการติดเชื้อแบบไม่แสดงอาการ วิธีการทดสอบภาวะเต้านมอักเสบที่ทำได้ง่ายในฟาร์ม มีดังนี้

- การรีดน้ำนมทิ้ง (Strip Test) ไม่ควรรีดน้ำนมทิ้งบนพื้น เพราะอาจทำให้เชื้อโรคกระจายได้ รีดน้ำนม 2-3 หยดแรกจากแต่ละเต้าใส่ถ้วยตรวจ (strip cup) น้ำนมที่ปกติ จะมีสีขาวเนียน ไม่เป็นเม็ด ส่วนน้ำนมที่ผิดปกติ จะมีลิ่ม สีเปลี่ยน กลิ่นเหม็น อาจพบหนองหรือเลือด

การรีดน้ำนมทิ้ง (Strip Test)

- การทดสอบด้วย CMT (California Mastitis Test)

เป็นวิธีการทดสอบที่สะดวก ทำได้ง่าย และมีต้นทุนต่ำ โดยใช้สาร CMT reagent ผสมกับน้ำนมจากแต่ละเต้า แล้วสังเกตการจับตัวเป็นวุ้น เพื่อตรวจหาเต้านมอักเสบแบบแฝง (subclinical mastitis) (Roberts, 2004) โดยมีวิธีการ ดังนี้

1. รีดน้ำนมประมาณ 1-2 มิลลิลิตรต่อเต้าลงในถ้วยตรวจน้ำนมซึ่งมี 4 ช่อง โดยยื่นด้ามไปข้างหน้าตามที่ไคยีนเพื่อให้กำหนดตำแหน่งเต้านมได้ง่าย

2. เทน้ำยา CMT ลงในแต่ละช่องปริมาณเท่ากับน้ำนม

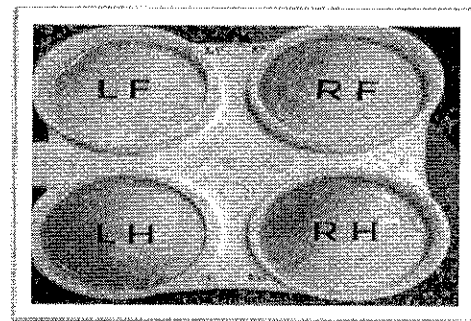
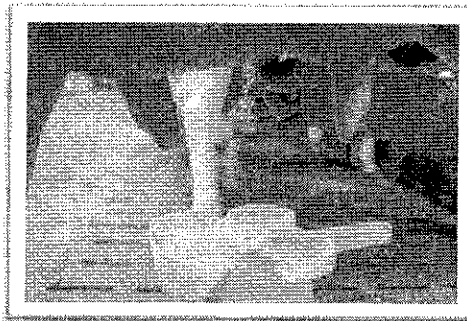
3. หมุนถ้วยไปในทางเดียวกันช้าๆ เพื่อให้น้ำนมและน้ำยาผสมกันประมาณ 10-20 วินาที และรีบอ่านผลโดยเร็ว สังเกตดูตะกอนและวุ้นที่เกิดขึ้น

เกณฑ์การแปลผลการทดสอบด้วย CMT (California Mastitis Test)

ผล CMT (Score)	ลักษณะ	ระดับการติดเชื้อ	ปริมาณเม็ดเลือดขาว (เซลล์/ซีซี)
0/- (Negative)	ไม่มีการจับตัว	ปกติ	0-200,000
T (Trace)	เกิดฟิล์มบางๆ แล้วหายไป สีม่วงจาง	อาจเริ่มมีการอักเสบ	150,000-500,000
1 (Weak +)	เกิดฟิล์มชัดเจนขึ้น ไม่หายไป เคลื่อนที่ช้า สีม่วงเข้มขึ้น	มีการติดเชื้อเล็กน้อย	400,000-1,500,000
2 (Moderate +)	เกิดเมือกเคลื่อนที่ช้าลง สีม่วงเข้มขึ้น	การติดเชื้อระดับกลาง	800,000-5,000,000
3 (Strong +)	เกิดวุ้นจับตัวเป็นก้อน ไม่เคลื่อนที่ สีม่วงเข้มมาก	การติดเชื้อรุนแรง	>5,000,000
+	สีม่วงเข้ม	นมเป็นค้าง	เกิดการอักเสบ หรือรีดนมนาน
Y	สีเหลือง	นมเป็นกรด	แบคทีเรีย

ที่มา: the California mastitis test: that is the value? (Roberts, 2004)

การทดสอบด้วย CMT (California Mastitis Test)

7.4 การป้องกันเชื้อโรคเข้าหัวนมหลังรีดนม

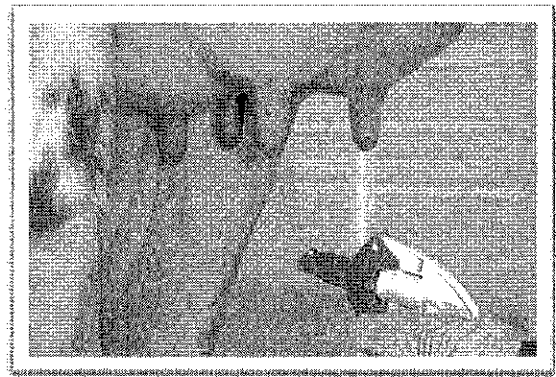
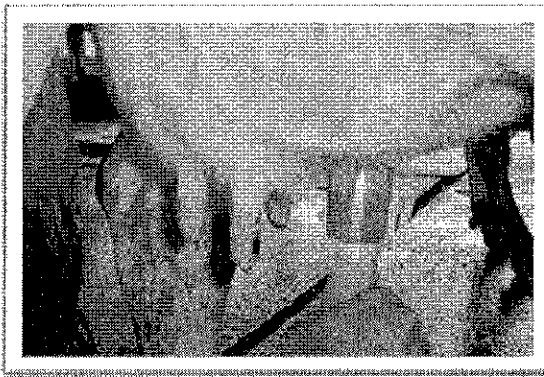
7.4.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการจัดการที่สามารถป้องกันเชื้อโรคเข้าทางหัวนมหลังรีดนมทุกครั้งหรือไม่
- จุ่มเต้าหลังรีด หรือปล่อยให้โคนยืนกินอาหารจนหัวนมปิดสนิท

7.4.2 คำแนะนำ

หลังรีดนมหัวนมของโคนมจะยังเปิดอยู่ประมาณ 30 นาที ซึ่งเป็นช่วงที่เชื้อโรคที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมสามารถเข้าสู่เต้านม และทำให้เกิดภาวะเต้านมอักเสบ แนวทางการจัดการหัวนมหลังรีดนม มีดังนี้

- ฉ่ำเชื้อบริเวณหัวนมหลังรีดโดยใช้น้ำยาฆ่าเชื้อ โดยจุ่มหัวนมทันทีหลังรีดเพื่อฆ่าเชื้อโรคที่ติดอยู่บนหัวนม ควรจุ่มให้ครอบคลุม 1/2 ถึง 2/3 ของความยาวหัวนม หรือพ่นให้ทั่วบริเวณหัวนม
  - จัดการพื้นที่หลังรีดนม โดยปล่อยให้โคนมยืนในพื้นที่ สะอาด แห้ง และมีอาหารประมาณ 30 นาที เพื่อให้หัวนมหดตัวและปิดสนิท หลีกเลี่ยงการให้โคนอนทันทีหลังรีด เพราะพื้นอาจมีเชื้อโรค
- การทำความสะอาดเต้านมหลังรีดนม

7.5 การจัดการอุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบ

7.5.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการทำความสะอาดฆ่าเชื้ออุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบก่อนและหลังการใช้งานทุกครั้งหรือไม่
- ตรวจสอบว่าอุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบมีผิวเรียบ และมีรอยต่อ หรือไม่
- ตรวจสอบว่าอุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบสะอาด ไม่มีกลิ่นอับหรือบูด หรือไม่
- อุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบต้องมีผิวเรียบ ไม่มีรอยต่อ มีการทำความสะอาดฆ่าเชื้อทุกครั้งก่อน และหลังใช้งาน สะอาด ไม่มีกลิ่นอับหรือบูด

7.5.2 คำแนะนำ

อุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบ คือเครื่องมือที่ใช้ในการรีด เก็บ และขนย้ายน้ำนมจากแม่โคไปยังจุดรวบรวมหรือแปรรูป ซึ่งต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมเพื่อรักษาคุณภาพและความปลอดภัยของน้ำนมดิบ โดยลักษณะที่ดีของอุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบมีดังนี้

- วัสดุต้องปลอดภัย ควรเป็นวัสดุเกรดอาหาร (food grade) เช่น สแตนเลส (เกรด 304 หรือ 316) หรือพลาสติกชนิดที่ได้รับการรับรอง

- ผิวต้องเรียบ ไม่มีรอยร้าวหรือขรุขระป้องกันการสะสมของคราบโปรตีน ไขมัน หรือแบคทีเรีย
- ทำความสะอาดได้ง่ายไม่ทำให้เกิดสนิม หรือสารปนเปื้อน
- ทนต่อการกัดกร่อนจากน้ำยาฆ่าเชื้อหรือน้ำนม
- ไม่มีการรั่วซึม หรือซึมซึบกลิ่น เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่อาจเปลี่ยนกลิ่นหรือรสของน้ำนม

การจัดการอุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบ เป็นปัจจัยสำคัญของการผลิตน้ำนมที่สะอาดและปลอดภัย เพราะอุปกรณ์ที่ไม่สะอาดเป็นแหล่งสะสมเชื้อจุลินทรีย์ที่อาจปนเปื้อนลงสู่น้ำนม ทำให้คุณภาพลดลง และอาจก่อให้เกิดโรคในผู้บริโภคได้ หลักการจัดการอุปกรณ์และภาชนะอย่างถูกต้อง มีดังนี้

- ทำความสะอาดภาชนะและอุปกรณ์ ล้างทำความสะอาดทันที หลังใช้งานทุกครั้ง ใช้น้ำอุ่นหรือน้ำร้อน ผสมผงซักฟอกที่ไม่เป็นพิษ แล้วล้างตามด้วยน้ำสะอาด ทุกส่วนที่สัมผัสน้ำนมต้องไม่มีคราบไขมัน คราบน้ำนม หรือเศษสิ่งสกปรก

- ฆ่าเชื้อก่อนใช้งาน เช่น ลวกน้ำร้อน 70–90°C หรือใช้น้ำยาฆ่าเชื้อที่ปลอดภัย (เช่น คลอรีนเจือจาง)

- อุปกรณ์รีดนมควรทำความสะอาดตามคู่มือ และตรวจสอบยางหรือซิลที่อาจเป็นแหล่งสะสมของ

จุลินทรีย์.

- การจัดเก็บอุปกรณ์ในที่ สะอาด แห้ง อากาศถ่ายเท และห่างจากสัตว์หรือฝุ่น ห้ามวางภาชนะรองรับน้ำนมไว้บนพื้นโดยตรง

8: คุณภาพน้ำนม

8.1 ปริมาณเซลล์โซมาติก

8.1.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่าปริมาณเซลล์โซมาติก (SCC) เกินกว่าที่กำหนดหรือไม่
- ตรวจสอบผลการตรวจคุณภาพน้ำนมดิบที่ได้รับจากสหกรณ์ หรือศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบครั้งล่าสุด
- ปริมาณเซลล์โซมาติก (SCC) ต้องไม่เกิน 500,000 เซลล์/มิลลิลิตร

8.1.2 คำแนะนำ

เซลล์โซมาติก (SCC) ในน้ำนม คือ เซลล์เม็ดเลือดขาวและเซลล์เยื่อของต่อมน้ำนมที่หลุดออกมา ซึ่งพบได้ตามธรรมชาติในน้ำนมดิบ แต่หากมีปริมาณสูงผิดปกติ มักเป็นสัญญาณบ่งชี้ถึง ภาวะเต้านมอักเสบ ปริมาณเซลล์โซมาติก (SCC) นอกจากภาวะเต้านมอักเสบแล้ว ปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น ฤดูกาล อายุแม่โค ระยะเวลาให้นม จำนวนครั้ง การให้นม วิธีการรีดนม ตลอดจนความสะอาดขณะรีดนม ก็ส่งผลให้เซลล์โซมาติก (SCC) ในน้ำนมสูงขึ้นได้เช่นกัน (อรัญ , 2552; Dohoo and Meek, 1982) สำนักมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่องน้ำนมดิบโค (มกษ. 6003-2553) ใ้ว่าน้ำนมโคดิบต้องมี เซลล์(Somatic cell count: SCC) ไม่เกิน 500,000 เซลล์ต่อมิลลิลิตร และองค์กร National mastitis council (NMC) ได้กำหนดว่าค่าปริมาณโซมาติกเซลล์ที่เกิน 200,000 cel/vml บ่งบอกถึงการติดเชื้อภายในเต้านม (Sharma et al., 2001)

สุขภาพเต้านมตามปริมาณเซลล์โซมาติก

ปริมาณ SCC (เซลล์/มล.)	สุขภาพเต้านม
1,000 - 99,000	เต้านมปกติ ไม่มีการอักเสบ
100,000-190,000	เต้านมปกติ ต้องคอยสังเกตอาการ
200,000 – 299,000	มีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดเต้านมอักเสบ
300,000-399,000	เกิดเต้านมอักเสบแบบไม่แสดงอาการ
400,000-1,000,000	เกิดเต้านมอักเสบแบบแสดงอาการ
สูงกว่า 1,000,000	มีการอักเสบรุนแรงแบบแสดงอาการรุนแรง

ที่มา: ดัดแปลงจาก Influences of somatic cell count on milk composition and dairy farm profitability (Satahel-tahawy and El-far,2018)

8.2 ปริมาณจุลินทรีย์

8.2.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบผลการตรวจคุณภาพน้ำนมดิบครั้งล่าสุด
- ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด ไม่มากกว่า 400,000 โคโลนี/มิลลิลิตร
- หรือการเปลี่ยนสีของเมทธีลีน บลู มากกว่า 4 ชั่วโมง หรือริซาซูรินมากกว่า 4.5 จุด อ่านผลที่ 1 ชั่วโมง

8.2.2 คำแนะนำ

การตรวจปริมาณจุลินทรีย์ในน้ำนมมีบทบาทสำคัญในการควบคุมคุณภาพน้ำนมดิบ หากผลตรวจมีค่าเกินมาตรฐาน อาจบ่งชี้ถึงปัญหาในขั้นตอนรีดนมหรือการจัดการสุขอนามัยภายในฟาร์ม

จำนวนจุลินทรีย์ทั้งหมด (Total Plate Count: TPC หรือ Total Bacterial Count: TBC) คือการเพาะเลี้ยงจุลินทรีย์จากตัวอย่างน้ำนมบนอาหารเลี้ยงเชื้อในห้องปฏิบัติการ แล้วนับจำนวนโคโลนีที่เติบโตภายใต้เงื่อนไขควบคุม (เช่น 32°C หรือ 37°C นาน 48 ชั่วโมง) โดยน้ำนมที่มีจุลินทรีย์ทั้งหมดไม่เกิน 500,000 โคโลนี/มิลลิลิตร ถือว่าเป็นน้ำนมที่มีคุณภาพดี

การเปลี่ยนสีของเมทธีลีน บลู (Methylene Blue Reduction Test: MBRT) เป็นวิธีการทดสอบปริมาณจุลินทรีย์ในน้ำนมดิบอย่างง่ายและรวดเร็ว โดยอาศัยหลักการที่แบคทีเรียจะใช้ออกซิเจนในการหายใจ และทำให้สารเมทธีลีน บลู เปลี่ยนจากสีฟ้าเป็นไม่มีสี การเปลี่ยนสีเกิดเร็วแปลว่ามีแบคทีเรียจำนวนมาก

เกณฑ์การแปลผลการเปลี่ยนสีของเมทธีลีน บลู (Methylene Blue Reduction Test: MBRT)

เกรดน้ำนม	เวลาที่ใช้ในการเปลี่ยนสี	คุณภาพน้ำนม
1	> 8 ชั่วโมง	ดีเยี่ยม
2	6-8 ชั่วโมง	ดี
3	2-6 ชั่วโมง	พอใช้
4	<2 ชั่วโมง	แย่

ที่มา: คู่มือการตรวจสอบคุณภาพน้ำนม(สุวิมลและเอกชัย, 2546)

การเปลี่ยนสีของรีซาซูริน (Resazurin Test) เป็นวิธีที่ง่ายและมีประสิทธิภาพในการทดสอบปริมาณจุลินทรีย์ในน้ำนมดิบ รีซาซูรินเป็นสารเคมีที่ไวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพออกซิเดชัน-รีดักชัน (redox) ในน้ำนม โดยการเปลี่ยนแปลงสีของสารรีซาซูรินจะช่วยบ่งชี้ระดับการปนเปื้อนของแบคทีเรียในน้ำนม แบคทีเรียในน้ำนมจะเปลี่ยนรีซาซูรินจากสีฟ้า ม่วง ชมพู จนไม่มีสี การเปลี่ยนสีเกิดเร็วแปลว่ามีแบคทีเรียจำนวนมาก

เกณฑ์การแปลผลการเปลี่ยนสีของรีซาซูริน (Resazurin Test)

เกรดน้ำนม	สีหลัง 1 ชั่วโมงที่อุณหภูมิ 37c	คุณภาพน้ำนม
1	สีฟ้า	ดี
2	ม่วงเข้ม-ม่วงชมพู	พอใช้
3	ชมพูอ่อน	แย
4	ไม่มีสี	แย่มาก

ที่มา: คู่มือการตรวจสอบคุณภาพน้ำนม(สุวิมลและเอกชัย, 2546), Assessment of Keeping Quality and Efficiency of Pasteurization of Packaged Milk Samples from Vendors of Thane, Maharashtra, India (Pawar, J and Mulye, K. 2021.)

9. การจัดการสิ่งแวดล้อม

9.1 มีการจัดการของเสียจากการเลี้ยงสัตว์

9.1.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีจัดการของเสียที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์อย่างเหมาะสมหรือไม่

9.1.2 คำแนะนำ

ของเสียจากฟาร์มปศุสัตว์ทั่วไป ได้แก่ มูลสัตว์ ปัสสาวะ รก ซากสัตว์ วัสดุปุ๋ยรอง เศษอาหารสัตว์ ของเสียจากโรงรีดนมหรือคราบล้าง ขยะอันตราย ขยะอื่นๆ เป็นต้น (Sastry and Thomas, 2015) ซึ่งต้องมีการจัดการอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้กระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพของประชาชน แหล่งน้ำใกล้เคียง และลดปัญหากลิ่นรบกวน

จัดเก็บมูลแข็งกึ่งเหลว (Slurry storage) ในบ่อหรือถังเก็บมูลเหลวเพื่อรอการบำบัด กำจัดหรือนำไปใช้ประโยชน์

ของบ่ออย่างน้อยปีละครั้ง

แนวทางการจัดการของเสียที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์

ประเภทของเสีย	การจัดการ
มูลสัตว์	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมมูลแข็งกึ่งเหลวลงในบ่อพัก และบำบัดก่อนนำมาใช้ใหม่ หรือปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม (ระบบบ่อฝุ้ง ระบบฝุ้งแบบผสม ระบบบ่อหมักไร้อากาศร่วมกับระบบฝุ้งแบบผสม ระบบผลิตก๊าซชีวภาพ) - ตากแห้งเพื่อลดกลิ่นและเชื้อ (ควรมีการใช้วัสดุเช่นพลาสติกปิดคลุมเพื่อลดปัญหากลิ่นและน้ำฝน)

ประเภทของเสีย	การจัดการ
น้ำเสีย	- รวบรวมน้ำเสียลงในบ่อพัก และบำบัดก่อนนำมาใช้ใหม่ หรือปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม วิธีการเช่นเดียวกับมูลสัตว์
ซากสัตว์	- เผาทำลายในเตาเผามาตรฐาน มีมาตรการป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวน เช่น มีท่อดูดควันและระบบดักจับเขม่าและควัน เป็นต้น - ฝังในระดับความลึกใต้ผิวดินไม่น้อยกว่า 0.5 เมตร(จากส่วนบนสุดของตัวสัตว์) - ทิ้งในบ่อทิ้งซากในบ่อที่มีการป้องกันการรั่วซึมและมีฝาปิด - ใช้ถังหมัก/ระบบกำจัดซากสัตว์ชีวภาพ
ขยะทั่วไป	- คัดแยกชนิดของขยะ และนำวัสดุรีไซเคิลแยกขาย หรือนำกลับมาใช้ประโยชน์ - รวบรวมขยะทิ้งในที่ทิ้งขยะสาธารณะของชุมชน - กรณีไม่มีที่ทิ้งขยะสาธารณะ ให้จัดพื้นที่สำหรับฝังกลบขยะ และรั้วป้องกันไม่ให้สัตว์เข้ามาคุ้ยเขี่ย ทำการฝังกลบขยะในฟาร์มระดับความลึกใต้ผิวดินไม่น้อยกว่า 0.1 เมตร เพื่อป้องกันกลิ่น
ขยะติดเชื้อ	- รวบรวมในถังขยะที่มีสัญลักษณ์ “ขยะติดเชื้อชัดเจน” ฝังพ่นด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อทิ้งในที่ทิ้งขยะสาธารณะของชุมชนที่รับกำจัดขยะติดเชื้อ - กรณีที่ฝังกลบในฟาร์ม ควรขุดบ่อให้มีความลึกและปูแผ่นพลาสติกกันซึมบริเวณกันบ่อ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำใต้ดิน

ที่มา: ดัดแปลงจาก แนวทางการจัดการและแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญจากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทการเลี้ยงสุกร สำหรับ อ.ป.ท. (สำนักงานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งแวดล้อม,ม.ป.ป..) หลักปฏิบัติที่ดีในการจัดการสิ่งแวดล้อมสำหรับฟาร์มสุกร (กรมปศุสัตว์, ม.ป.ป.)

10. การจัดเก็บข้อมูล

10.1 มีการขึ้นทะเบียนสัตว์

10.1.1 การตรวจประเมิน

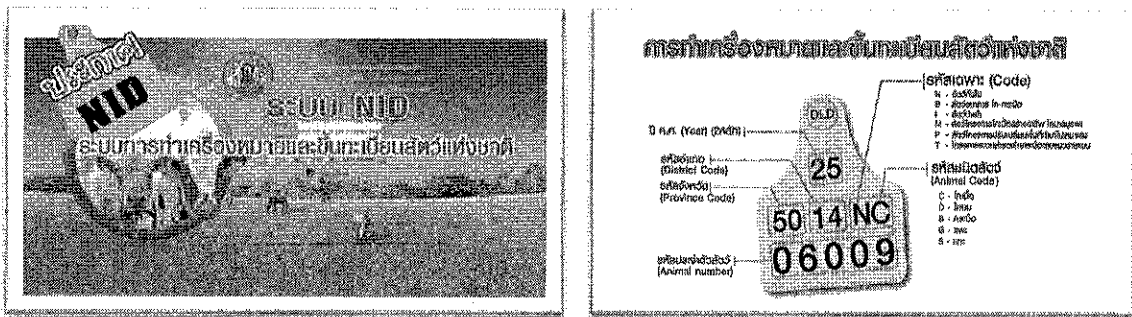
- ตรวจสอบว่ามีการขึ้นทะเบียนสัตว์ในระบบการทำเครื่องหมายและขึ้นทะเบียนสัตว์แห่งชาติ (NID) หรือไม่
- กำหนดในชนิดสัตว์โคเนื้อ โคเนื้อ กระบือ แพะ แกะ
- กรณีที่มีการขึ้นทะเบียน NID แต่ไม่ครบทุกตัว ถือว่าผ่านโดยอนุโลม เนื่องจากในทางปฏิบัติ สัตว์ทุกตัวในฟาร์มมักไม่ได้ถูกขึ้นทะเบียนทั้งหมด โดยเฉพาะในฟาร์มของเกษตรกรรายย่อย ซึ่งมักประสบปัญหาเรื่องข้อจำกัดด้านงบประมาณ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ NID และแรงงานในการดำเนินการขึ้นทะเบียนการทำเครื่องหมายสัตว์

10.1.2 คำแนะนำ

ระบบการทำเครื่องหมายและขึ้นทะเบียนสัตว์แห่งชาติ (NID) เป็นระบบที่พัฒนาโดยกรมปศุสัตว์ เพื่อทำการลงทะเบียนสัตว์เศรษฐกิจทุกชนิดในประเทศไทย เช่น โค กระบือ สุกร แพะ แกะ และสัตว์ปีกบางชนิด ระบบนี้จะช่วยในการระบุตัวตนของสัตว์แต่ละตัว โดยการติดหมายเลขหูหรือฝังไมโครชิปเพื่อบันทึกข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับสัตว์ เช่น อายุ เพศ สายพันธุ์ และสถานะสุขภาพ ระบบ NID มีวัตถุประสงค์หลักในการติดตามการเคลื่อนย้ายของสัตว์ การควบคุมการระบาดของโรค และการตรวจสอบย้อนกลับ รวมถึงการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์จากสัตว์ เพื่อให้ได้มาตรฐานที่ปลอดภัยสำหรับการบริโภค

สัตว์ที่ขึ้นทะเบียนในระบบ NID จะได้รับเลขทะเบียนประจำตัวสัตว์ ซึ่งเป็นรหัสเฉพาะสำหรับสัตว์แต่ละตัว เกษตรกรจะนำเลขทะเบียนดังกล่าวไปใช้ทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ เช่น การติดหมายเลขหู (Ear Tag) หรือการฝังไมโครชิป

การขึ้นทะเบียนในระบบ NID

10.2 มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ หรือบัตรประจำตัวสัตว์

10.2.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่าสัตว์ในฟาร์มมีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ หรือบัตรประจำตัวสัตว์หรือไม่
- กำหนดในชนิดสัตว์โคนม โคเนื้อ กระบือ แพะ แกะ
- เครื่องหมายประจำตัวสัตว์อาจมีลักษณะตามคำแนะนำข้อ 10.2.2 หรือเป็นเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ที่เกษตรกรประดิษฐ์ขึ้นมาอย่างง่าย แต่แข็งแรง มีประสิทธิภาพ

- บนเครื่องหมายประจำตัวสัตว์มีเลขประจำตัวสัตว์แสดงซึ่งอาจเป็นเลขทะเบียนประจำตัวสัตว์ (NID) หรือเป็นชื่อสัตว์ หรือหมายเลขที่ใช้ในฟาร์มที่สามารถระบุตัวตนของสัตว์ตัวนั้นได้

10.2.2 คำแนะนำ

การทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์มีหลายประเภทที่ใช้ในฟาร์มเพื่อระบุ ติดตามสัตว์แต่ละตัว และทำบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งการทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์แต่ละวิธีมีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกันไป เครื่องหมายประจำตัวสัตว์มีหลายประเภทควรเลือกใช้ให้เหมาะสม การเลือกวิธีที่ใช้ควรพิจารณาจากขนาดของฟาร์ม งบประมาณ ความสะดวกในการใช้งาน และเทคโนโลยีที่สามารถรองรับได้

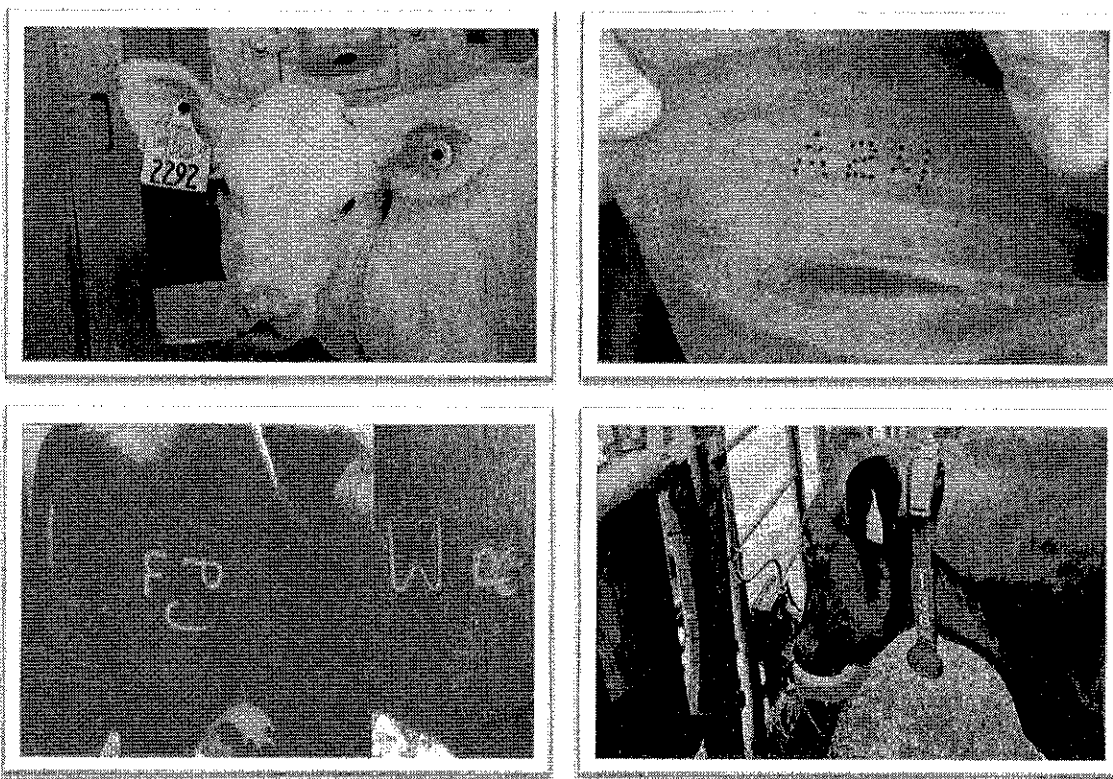
ประเภทของเครื่องหมาย/บัตรประจำตัวสัตว์

ประเภทเครื่องหมาย	วิธีการ	ข้อดี	ข้อเสีย
การตีเบอร์ร้อน (Hot Branding)	เผาเบอร์โลหะให้ร้อนจัดและตีลงบนตัวสัตว์เพื่อทำลายชั้นผิวหนังเมื่อแผลที่หายแล้วขบวนการนั้นจะไม่ขึ้นทำให้สามารถอ่านเลขหมายได้	ใช้งานง่าย ต้นทุนต่ำ	สัตว์เจ็บปวด เครื่องหมายเบลอเมื่อสัตว์โตขึ้นหรือแผลจากการตีเบอร์หายได้ไม่ดี อาจทำให้อ่านยาก
การตีเบอร์เย็น (Cold Branding)	แช่เบอร์โลหะในไนโตรเจนเหลว หรือน้ำแข็งแห้ง และตีลงบนตัวสัตว์ เพื่อทำลายเม็ดสีในรูขุมขน ทำให้ไม่มีสีเกิดขึ้นในบริเวณที่ทำเครื่องหมายทำให้สามารถอ่านเลขหมายได้	เจ็บปวดน้อยกว่าการเผาเบอร์จะคงทนถาวรตลอดชีวิตสัตว์	ใช้งานยาก มีค่าใช้จ่ายสูง เกษตรกรบางรายไม่สามารถทำเองได้
การสัก (Tattooing)	การสักหมายเลขหรือรหัสบนผิวหนังของสัตว์ นิยมสักด้านในหรือด้านนอกของหู	ต้นทุนต่ำ และเบอร์จะคงทนถาวรตลอดชีวิตสัตว์	อ่านยาก ไม่สามารถมองได้จากระยะไกล
การติดเบอร์หู (Ear Tagging)	เบอร์หูพลาสติกที่มีหมายเลขติดที่หูของสัตว์	ใช้งานง่าย ราคาถูก น้ำหนักเบา และมองเห็นได้ง่าย	อาจถูกดึงหลุดจากหูหรือสูญหายได้ง่าย หมายเลขอาจจางหายไปตามเวลา
	เบอร์หูโลหะ แผ่นโลหะเจาะเป็นหมายเลขติดที่หูของสัตว์	ทนทาน แข็งแรง	ทำให้เกิดบาดแผล อาจหลุดออกมาหากติดไม่ถูกต้อง
โซ่/ปลอกคอก (Neck chains/Ropes)	โซ่โซ่หรือเชือกพันรอบคอสัตว์มีแท็กหมายเลขที่	ง่ายต่อการใช้งาน ไม่มีอันตรายต่อสัตว์ และ	โซ่อาจจะรัดแน่นเกินไปและเกี่ยวติดกับสิ่งที่ยื่น

	เชื่อมโยงกับหมายเลข การระบุตัวสัตว์	สามารถมองเห็นได้ ค่อนข้างชัดเจน	ออกมาได้ง่าย ซึ่งอาจทำ ให้สัตว์หายใจไม่ออก
ไมโครชิปRFID (Radio Frequency Identification)	ใช้ไมโครทรานส์พอน เตอร์ฝังในหูหรือใน ร่างกายสัตว์ หรือแบบ โบลัสที่สามารถสลับได้	ระบุตัวสัตว์ได้อย่างถาวร สามารถอ่านจาก ระยะไกล	ราคาสูง อาจมีการชำรุด ในบางกรณี

ที่มา : ดัดแปลงจาก Animal Identification practices (FAO/WHO, 2004), Methods of Livestock Identification.(Neary and Yager, N.D.)

เครื่องหมายประจำตัวสัตว์

10.3 การจดบันทึกข้อมูลการดูแลสุขภาพสัตว์

10.3.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการจดบันทึกข้อมูลการดูแลสุขภาพสัตว์หรือไม่
- รูปแบบการจดบันทึกข้อมูลการดูแลสุขภาพสัตว์ เช่น สมุดบันทึก แบบฟอร์มกระดาษธรรมดา กระดานประจำฟาร์ม โทรศัพท์ หรือรูปอื่นๆ
- บันทึกข้อมูลการดูแลสุขภาพสัตว์เบื้องต้น เช่น ข้อมูลพื้นฐานสัตว์ การฉีดวัคซีน การถ่ายพยาธิ หรือตามคำแนะนำข้อ 10.3.2

10.3.2 คำแนะนำ

การจดบันทึกข้อมูลการดูแลสุขภาพสัตว์ช่วยในการติดตามสุขภาพสัตว์ วางแผนการรักษาและป้องกันโรค และตรวจสอบย้อนกลับในระบบความปลอดภัยทางอาหาร

รายละเอียดการจดบันทึกข้อมูลการดูแลสุขภาพสัตว์

หมวดหมู่	รายละเอียดที่ควรบันทึก
ข้อมูลพื้นฐานสัตว์	หมายเลขประจำตัว, วันเกิด, เพศ, สายพันธุ์, แหล่งที่มา
การฉีดวัคซีน	วันที่ฉีด, ชนิดของวัคซีน, ขนาดยา, ผู้ฉีด, วันที่ครบกำหนดฉีดครั้งต่อไป
การถ่ายพยาธิ	วันที่, ยาที่ใช้, อาการหลังการให้ยา
การเจ็บป่วย/บาดเจ็บ	วันที่เริ่มมีอาการ, อาการที่พบ, การวินิจฉัย, การรักษา, ผู้รักษา
การใช้ยา/เวชภัณฑ์	ชื่อยา, ปริมาณ, ระยะเวลา, ข้อควรระวัง, ช่วงเว้นพักยา
การผสมพันธุ์/คลอด	วันที่ผสมพันธุ์, พ่อพันธุ์-แม่พันธุ์, วันที่คลอด, จำนวนลูก
การตาย/ตัดทิ้ง	วันที่, สาเหตุ, วิธีจัดการซาก

ที่มา: ดัดแปลงจาก Records and record keeping on sheep and goat farms (Yaml, 2009), Dairy Farm Record Keeping with Emphasis on Its Importance, Methods, Types, and Status In Some Countries. (Yadeta et al., 2020)

10.4 การจดบันทึกข้อมูลการผลิตและผลผลิต

10.4.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการจดบันทึกข้อมูลการผลิตและผลผลิตหรือไม่
- กำหนดในชนิดสัตว์สุกร
- รูปแบบการจดบันทึกข้อมูลการผลิตและผลผลิตเช่น สมุดบันทึก แบบฟอร์มกระดาษธรรมดา กระดานประจำฟาร์ม โทรศัพท์ หรือรูปอื่นๆ
- บันทึกข้อมูลการผลิตและผลผลิตเบื้องต้น เช่น ข้อมูลสัตว์ การผสมพันธุ์ การตั้งท้อง/คลอด การจำหน่าย หรือตามคำแนะนำข้อ 10.4.2

10.4.2 คำแนะนำ

การจดบันทึกข้อมูลการผลิตและผลผลิตอย่างเป็นระบบจะช่วยให้ฟาร์มสามารถวางแผนการเลี้ยงควบคุมต้นทุน และติดตามประสิทธิภาพของฝูงสุกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ควรบันทึกมีดังนี้

รายละเอียดการจดบันทึกข้อมูลการผลิตและผลผลิต

หมวดหมู่	รายละเอียดที่ควรบันทึก
ข้อมูลทั่วไปของสุกร	รหัสสุกร (หมายเลขหู), วันเกิด, สายพันธุ์, เพศ, กลุ่มฝูง
การผสมพันธุ์	วันที่ผสมพันธุ์, หมายเลขแม่พันธุ์-พ่อพันธุ์, วิธีผสม (ธรรมชาติ/เทียม), ผู้ดำเนินการ
การตั้งท้อง / คลอด	วันที่คลอด, จำนวนลูกทั้งหมด, ลูกมีชีวิต/ตาย, น้ำหนักแรกเกิด, ความสมบูรณ์ของแม่
การอนุบาลลูกสุกร	การให้นมเสริม, การตัดหาง, การฉีดธาตุเหล็ก, การถ่ายพยาธิ
การให้อาหาร	ชนิดอาหาร, ปริมาณที่ใช้ต่อวัน, ค่าใช้จ่าย, การเปลี่ยนสูตรอาหารตามช่วงวัย

หมวดหมู่	รายละเอียดที่ควรบันทึก
การเจริญเติบโต	น้ำหนักรายช่วงอายุ, อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย
การจำหน่ายสุกร	วันที่ขาย, จำนวน, น้ำหนักสุกร, ราคาต่อกิโลกรัม, รายได้รวม, ชื่อผู้ซื้อ
ต้นทุนการผลิต	ค่าอาหาร, ค่ายา, ค่าวัคซีน, ค่าแรงงาน, ค่าใช้จ่ายจิปาถะ

ที่มา: ดัดแปลงจาก How to Rear Pigs using The Deep Litter System (DLS) or Fermented Bed Technology (FBT), (Afrill, 2016)

10.5 มีการจดบันทึกข้อมูลปริมาณและคุณภาพน้ำนม

10.5.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการจดบันทึกปริมาณและคุณภาพน้ำนมหรือไม่
- กำหนดในชนิดสัตว์โคนม
- รูปแบบการจดบันทึกข้อมูลการผลิตและผลผลิตเช่น สมุดบันทึก แบบฟอร์มกระดาษธรรมดา กระดานประจำฟาร์ม โทรศัพท์ หรือรูปอื่นๆ
- บันทึกข้อมูลปริมาณและคุณภาพน้ำนมเบื้องต้น เช่น หรือตามคำแนะนำข้อ 10.5.2

10.5.2 คำแนะนำ

ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลปริมาณและคุณภาพน้ำนมยังมีส่วนสำคัญในการวางแผนการจัดการอาหาร การดูแลสุขภาพโค และการปรับปรุงการเลี้ยงดูในฟาร์มให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายของสัตว์ รายละเอียดการจดบันทึกข้อมูลปริมาณและคุณภาพน้ำนม

รายการข้อมูลที่ควรบันทึก	รายละเอียดที่ควรบันทึก
วันที่	ระบุวัน/เดือน/ปี ที่ทำการรีดนม
หมายเลขประจำตัวโค	เพื่อติดตามผลผลิตรายตัว และประเมินสุขภาพโค
ปริมาณน้ำนม (ลิตร)	บันทึกปริมาณน้ำนมที่ได้ในแต่ละวันเช้า เย็น
ลักษณะเบื้องต้นของน้ำนม	ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น เช่น สีผิดปกติ กลิ่นเหม็น มีตะกอน เป็นต้น
คุณภาพน้ำนม	ค่าไขมัน โปรตีน และจำนวนเซลล์โซมาติก (SCC)
หมายเหตุอื่น ๆ	เช่น โคมีอาการผิดปกติ อยู่ในช่วงให้นมแรกคลอด หรือพักให้นม

ที่มา: ดัดแปลงจาก Dairy Farm Record Keeping with Emphasis on its Importance, Methods, Types, and Status in Some Countries, (Yadeta et al., 2020), Module 8 Record keeping, (GAD, 2024)

10.6 มีการจดบันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้าออกสถานที่เลี้ยงสัตว์

10.6.1 การตรวจประเมิน

- ตรวจสอบว่ามีการจดบันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้า-ออกหรือไม่
- รูปแบบการจดบันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้า-ออกเช่น สมุดบันทึก แบบฟอร์มกระดาษธรรมดา กระดานประจำฟาร์ม โทรศัพท์ หรือรูปอื่นๆ
- บันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้า-ออกเบื้องต้น เช่น ชื่อ วันที่เวลา ข้อมูลยานพาหนะ วัตถุประสงค์ในการเข้า หรือตามคำแนะนำข้อ 10.6.2

10.6.2 คำแนะนำ

การจดบันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้า-ออก เมื่อวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผู้ที่เข้าออกฟาร์ม หากเกิดการระบาดของโรค และลดความเสี่ยงจากการนำเชื้อโรคเข้ามาในพื้นที่เลี้ยงสัตว์

รายละเอียดการจดบันทึกข้อมูลบุคคลและยานพาหนะเข้าออกสถานที่เลี้ยงสัตว์

รายการ	รายละเอียดที่ควรบันทึก
วันที่ / เวลา	วันที่และเวลาที่เข้า-ออก
ชื่อบุคคล / หน่วยงาน	ชื่อ หรือชื่อบริษัท/หน่วยงาน
วัตถุประสงค์ในการเข้า	เช่น ส่งอาหาร, ตรวจสัตว์, เก็บตัวอย่าง, เยี่ยมชม
ยานพาหนะ	ประเภท, ทะเบียนรถ
พื้นที่ที่เข้าไปในฟาร์ม	เช่น คอกสุกรขุน, คลังอาหาร, ห้องผสมพันธุ์
ลายเซ็นผู้มาติดต่อ	เพื่อยืนยันการเข้าออกอย่างเป็นทางการ

ที่มา: ดัดแปลงจาก Records and record keeping on sheep and goat farms (Yarni, 2009), Dairy Farm Record Keeping with Emphasis on its Importance, Methods, Types, and Status in Some Countries. (Yadeta et al., 2020)

บทที่ 9 สิทธิประโยชน์

สิทธิประโยชน์

- 1.1 เกษตรกรได้รับการพิจารณาเข้าโครงการของกรมปศุสัตว์
- 1.2 เข้าหลักเกณฑ์การรับรองและรักษาสถานภาพฟาร์มปลอดโรค
  - 1.2.1 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมสามารถเข้าหลักเกณฑ์การรับรองและรักษาสถานภาพฟาร์มปลอดโรคปากและเท้าเปื่อย และหลักเกณฑ์การรับรองและรักษาสถานภาพฟาร์มปลอดโรคบรูเซลลา วัณโรค และพาราทูเบอร์คิวโลซิส
  - 1.2.2 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนเนื้อ หรือกระบือสามารถเข้าหลักเกณฑ์การรับรองและรักษาสถานภาพฟาร์มปลอดโรคปากและเท้าเปื่อย
  - 1.2.3 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนเนื้อ หรือกระบือสำหรับทำพันธุ์สามารถเข้าหลักเกณฑ์การรับรองและรักษาสถานภาพฟาร์มปลอดโรคบรูเซลลา วัณโรค และพาราทูเบอร์คิวโลซิส
  - 1.2.4 เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ หรือแกะสามารถเข้าหลักเกณฑ์การรับรองและรักษาสถานภาพฟาร์มปลอดโรคปากและเท้าเปื่อยและหลักเกณฑ์การรับรองและรักษาสถานภาพฟาร์มปลอดโรค บรูเซลลา

บรรณานุกรม

- กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2550. คุณภาพน้ำนมเรื่องน่ารู้(การตรวจคุณภาพน้ำนม). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2559. คู่มือการเลี้ยงเป็ด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2559. คู่มือการเลี้ยงไก่ไข่ระบบปล่อยอิสระและอินทรีย์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2562. คำแนะนำการเลี้ยงโคขุน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2566. คู่มือการใช้วัคซีนกรมปศุสัตว์. กรุงเทพฯ: หจก.วานิชการพิมพ์.
- กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. ม.ป.ป.. การเลี้ยงไก่พื้นเมือง [แผ่นพับ]. กรุงเทพฯ: กรมปศุสัตว์.
- กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.. ม.ป.ป.. หลักปฏิบัติที่ดีในการจัดการสิ่งแวดล้อมสำหรับฟาร์มสุกร. แหล่งที่มา : <https://nutrition.dld.go.th/nutrition/images/animal/pig/pigpooop.pdf>. [10 มีนาคม 2567]
- กฎกระทรวงระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. 2561. (11 กรกฎาคม 2561). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 135 ตอนที่ 48ก, หน้า 1-14.
- ซีพีเอฟ (บริษัท ซีพีเอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)), ม.ป.ป.. คู่มือการเลี้ยงโคนมสำหรับเกษตรกร. แหล่งที่มา : <https://www.cpffeed.com/คู่มือการเลี้ยงโคนม-cpf/>. [10 มีนาคม 2567]
- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรกร: แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตรกร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มควายน้อย ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตรกร พ.ศ. 2551. (18 กันยายน 2562). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 136 ตอนพิเศษ 298 ง, หน้า 7
- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรกร: แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตรกร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่ไข่ ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตรกร พ.ศ. 2551. (25 กุมภาพันธ์ 2562). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 136 ตอนพิเศษ 84 ง, หน้า 55
- ปัจฉิมา อินทรกำแหง, กิตติชัย อุ่นจิต และกิ่งดาว หมอแก้ว. 2550. *ยากำจัดพยาธิภายใน ภายนอก และโปรโตซัวที่สำคัญในสัตว์ปีก*. กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 15 หน้า.
- ปัจฉิมา อินทรกำแหง และอนุชา สุขรีน. 2550. *ยากำจัดพยาธิภายใน ภายนอก และโปรโตซัวที่สำคัญในสัตว์เคี้ยวเอื้อง*. กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 15 หน้า.
- ปัจฉิมา อินทรกำแหง, อนุชา สุขรีน และสุภาวรรณ งามจิตต์เอื้อ. 2551. *ยากำจัดพยาธิภายใน ภายนอก และโปรโตซัวที่สำคัญในสุกร*. กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 15 หน้า.

- มกอช.(สำนักมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ). 2553. *มาตรฐานของน้ำนมโคดิบใน: มาตรฐานสินค้าเกษตร. มกษ.6003-2553*. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพฯ
- มงคล ลำไย. 2558. กำไรที่หาได้ง่ายจากระบบป้องกันทางชีวภาพ (Biosecurity) จริงหรือ?. *TSVA Newsletter*. 31: 1686-2244. แหล่งที่มา: <https://tsva.or.th/wp-content/uploads/2019/10/TSVA-Newsletter-40.pdf>. [16 พฤษภาคม 2567]
- ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม พ.ศ. 2560. (14 พฤศจิกายน 2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 134 ตอนพิเศษ 277 ง, หน้า 1-10.
- ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองสถานภาพฟาร์มปลอดโรค พ.ศ. 2563. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 117 ง, หน้า 1-15.
- สุชาติา ขึ้นปรีชา. 2555. พฤติกรรมและเทคนิคบังคับสัตว์. ในเอกสารประกอบการสอนวิชาพฤติกรรมและเทคนิคบังคับสัตว์(VT50103), ฤทธธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- สุวิมล พันธุ์ดี และเอกชัย สร้อยน้ำ. 2546. คู่มือการตรวจสอบคุณภาพน้ำนม. คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งแวดล้อม. ม.ป.ป.. แนวทางการจัดการและแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญจากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทการเลี้ยงสุกร สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ
- อรัญ จันท์ลุน. 2552. โชมาติกเซลล์[Somatic cell],น. 33-40. ใน *การจัดการสุขภาพโคนมและพัฒนาระบบการผลิตในฟาร์มโคนมรายย่อย*. หจก. ขอนแก่นการพิมพ์ขอนแก่น.
- Afrill (Africa Innovations Institute). 2016. How to Rear Pigs using The Deep Litter System (DLS) or Fermented Bed Technology (FBT). *Piggery Production Manual*. Africa Innovations Institute, Kampala, 54Pp.
- Alarcon, L.V., Alberto, A.A and Mateu, E. 2021. Biosecurity in pig farms: a review. *Porcine health management*. 7:5. <https://doi.org/10.1186/s40813-020-00181-z>.
- Anonymous. 2013. *Livestock Fencing Guidelines 2013*. [Online]. Available: https://nsfa-fane.ca/wp-content/uploads/2018/03/12.0_fencing-guidelines-2013.pdf. Accessed May 29, 2024.
- Bhushan, C. N.D.. Importance of antiparasitic drugs in animal health and production. [Online]. Available: <https://rr-africa.woah.org/app/uploads/2013/12/15-bhushan.pdf>. Accessed May 29, 2024.
- Bekuma, A. and Galmessa, U. 2018. Review on Hygienic Milk Products Practice and Occurrence of Mastitis in Cow's Milk. *AgriRes& Tech: Open Access J.* ,18(2): 556053. DOI: 10.19080/ARTOAJ.2018.18.556053.

- CFSPH (The center for food security & public health). 2023. Characteristics of Selected Disinfectant Classes. [Online]. Available: <https://www.cfsph.iastate.edu/Disinfection/Assets/characteristics-of-selected-disinfectants.pdf>. Accessed May 29, 2024.
- DLD (Department of Livestock Development). 2024. *BASELINE DOCUMENTS FOR PVS EVALUATION FOLLOW-UP MISSION IN THAILAND*. Department of Livestock Development Ministry of Agriculture and Cooperatives. 218 pages
- Dohoo, I.R. and A.H. Meek. 1982. Somatic Cell Counts in Bovine Milk. *Can. vet. J.* 23: 119-125.
- Dhaka, P. Chantziaras, I. Vijay, D. Bedi, J.S. Makovska, I. Biebaut, E and Dewulf, J. 2023. Can Improved Farm Biosecurity Reduce the Need for Antimicrobials in Food Animals: A Scoping Review. *Antibiotics*, 12(5), 893. <https://doi.org/10.3390/antibiotics12050893>.
- Feed the Future Innovation Lab for Livestock Systems. n.d.. Living fences. [Online]. Available: <https://livestocklab.ifas.ufl.edu>. Accessed May 29, 2024.
- FAO (Food and Agriculture Organization) and WHO (World Health Organization). 2004. Animal identification practices. In *Good practices for the meat industry*. [Online]. Available: <https://www.fao.org/4/y5454e/y5454e03.pdf>. Accessed May 29, 2024.
- Ferreira, J.S., Baccili, C.C., Nemoto, B.S., Vieira, F.K., Sviercoski L.M., Ienk, T., Pagno, J.T. and Gomes, V. 2024. Biosecurity practices in the dairy farms of southern Brazil. *Frontiers in Veterinary Science*. 11:1326688. doi: 10.3389/fvets.2024.1326688.
- Global agricultural development foundation. 2024. Module 8 Record keeping. [Online]. Available: <https://livestock.africa/wp-content/uploads/2024/02/8.-Herd-Recordkeeping.pdf>. Accessed May 29, 2024.
- Laanen, M., Persoons, D., Ribbens, S., Ribben, S., de Jong, E., Callens, B., Strubbe, M., Maes, D. and Dewulf, J. 2013. Relationship between biosecurity and production/antimicrobial treatment characteristics in pig herds. *The Veterinary Journal*, 198(2), 508–512. <https://doi.org/10.1016/j.tvjl.2013.08.029>.
- Magnusson, U., Sternberg, S., Eklund, G. and Rozstalnyy, A. 2019. Prudent and efficient use of antimicrobials in pigs and poultry. *FAO animal production and health/Manual 23*. [Online]. Available: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/a8fbb826-a602-4bfc-86b2-e3b840c0e0b7/content>. Accessed May 20, 2024.
- Mather, E. C. and Hart, J. F. 1954. Fences and Farms. *Geographical Review*, 44(2), 201–223. <https://doi.org/10.2307/212356>.

- MSU (Michigan State University). 2019. Handling Equipment. [Online]. Available: <https://www.canr.msu.edu/pork/uploads/files/Handling%20Equipment%20SOP.pdf>. Accessed May 29, 2024.
- Neary, M. and Yager, A. N.D. Methods of Livestock Identification. [Online]. Available: <https://www.extension.purdue.edu/extmedia/as/as-556-w.pdf>. Accessed May 29, 2024.
- Ogbuewu, I.P. Odoemenam, V. U. Omede, A. A. Durunna, C. S. Emenalom, O. O. Uchegbu, M. C. Okoli, I. C. and. Iloeje, M. U. 2012. Livestock waste and its impact on the environment. *Scientific Journal of Review*, 1(2):17-32.
- Pawar, J and Mulye, K. 2021. Assessment of Keeping Quality and Efficiency of Pasteurization of Packaged Milk Samples from Vendors of Thane, Maharashtra, India. *J-BNB: A Multidisciplinary Journal*. 11:61-72
- Roberts, J. 2004. The California mastitis test: what is the value. *Livestock*, 29: 184-193.
- Salahel-tahawy, A. and El-far, A. 2018: Influences of somatic cell count on milk composition and dairy farm profitability. *Society of Dairy Technology*, 63: 463:469.
doi: 10.1111/j.1471-0307.2010.00597.x
- Sharma, N., Singh, N.K. and Bhadwal, M.S. 2011. Relationship of somatic cell count and mastitis: An Overview. *Asian - Australian Journal of Animal Science*. 24(3): 429-438.
- Staff, R. 2006. Sheep and Goat Handling and Facilities Options. *Illinois Grazing Manual Fact Sheet*. [Online]. Available: <https://www.nrcs.usda.gov/sites/default/files/2022-12/SheepGoat-Handling-Facilities-Options.pdf>. Accessed May 29, 2024.
- The Center for Dairy Excellence. 2020. Animal care protocol record keeping book. [Online]. Available: <https://www.centerfordairyexcellence.org/wp-content/uploads/Animal-CareRecording-Keeping-Booklet-2020-FINAL.pdf>. Accessed May 29, 2024.
- USDA (United States Department of Agriculture). 2012. Biosecurity in Small-scale U.S. *Livestock Operations [Info sheet]*. [Online]. Available: https://www.aphis.usda.gov/sites/default/files/small_scale_is_biosecurity.pdf. Accessed May 29, 2024.
- Windsor, P.A. 2017. How to implement farm biosecurity: *The role of Government and Private sector*. [Online]. Available: <https://www.woah.org/app/uploads/2021/03/2017-asi1-windsor.pdf>. Accessed May 20, 2024.
- WOAH (World Organisation for Animal Health). 2018: Animal movement management and quarantine. *Seacfmd manual4*. DOI: 10.20506/standz.2795.

- Yami, A. 2009. Records and record keeping on sheep and goat farms. *Technical Bulletin No.30*. Ethiopia Sheep and Goat productivity Improvement Program. R.C. Merkel (ed.). 8Pp.
- Yadeta, W. Habte, D. Kassa, N. befekadu, B. and Fetene, E .2020. Dairy Farm Record Keeping with Emphasis on its Importance, Methods, Types, and Status in Some Countries. *International Journal of Research Studies in Biosciences (IJRSB)*, 8(4):16-25.
- DOI: <http://dx.doi.org/10.20431/2349-0365.0804003>